CARTEA LUI ENOH (ediția a IX-a)

Descrierea CIP a Bibliotecii Nationale a României
9
Cartea lui Enoh/ trad, din etiopiană, note și comentarii: R.H.
Charles; cuv. înainte: W.O.E. Oesterley ; trad, din engleză și îngrij.
ed.: Alexandru Anghel. - Ed. a IX-a. - București : Herald, 2022
ISBN 978-973-111-937-3
I. Charles, R. H. (trad. ; note)
II. Oesterley, W. O. E. (pref.)
III. Anghel, Alexandru, trad (trad. ; ed.)
229.913.1

THE BOOK OF ENOCH

Translated from Ethiopie with Explanatory Notes by R. H. CHARLES, D.LITT., D.D.

© 1917, Introductory by W. O. E. Oesterley, D.D.
Society for Promoting Christian Knowledge, London

Cartea lui Enoh

TRADUCERE DIN ETIOPIANĂ, NOTE ȘI COMENTARII: R. H. CHARLES

Cuvânt-înainte:

W. O. E. OESTERLEY

Traducere din engleză și îngrijire ediție:

ALEXANDRU ANGHEL

EDITURA A HERALD
București

Redactor:
Radu Duma
Corector
Nicoleta Arsenie
DTP:
Codruț Radu
Lector:
Paul Acsinte

© Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv fo-

tocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare a informației, fără permisiunea dată de editor. Ediție în limba română publicată de V & I Herald Grup (Editura Herald), Copyright © 2022

CUVANT-INAINTE
LITERATURA APOCALIPTICĂ

întrucât *Cartea lui Enoh* este, în anumite privințe, cea mai de seamă operă apocaliptică din afara Scripturilor canonice, nu va fi nepotrivit să oferim aici unele remarci cu privire la literatura apocaliptică în general. Scriind despre cărțile ce aparțin acestei literaturi, prof. Burkitt spune foarte clar:

Acestea sunt rămășițele cele mai caracteristice a ceea ce, cu toată îngustimea și incoerența sa, mă voi aventura să numesc „epoca eroică a istoriei evreiești", perioadă în care evreii au încercat să transpună în fapte menirea lor de popor ales al lui Dumnezeu. Sfârșitul a fost catastrofic, dar acest popor a lăsat doi urmași, Biserica creștină si școlile rabinice, fiecare ducând mai departe unele dintre țelurile inițiale [...]. în studierea Apocalipselor este de dorit, mai presus de toate, o înțelegere a credințelor ce stau la baza acestora, și mai ales a credinței în Vremea ce va să vină.

[...] Noi studiem Apocalipsele pentru a învăța cum strămoșii noștri spirituali nă-dăjduiau că Dumnezeu va îndrepta încă o dată lucrurile în final, și că noi, urmașii lor, ne aflăm astăzi aici pentru a le studia, arătând astfel că speranța lor nu a fost întru totul nefondată[1].

Pentru a se realiza semnificația celor mai multe lucruri ce se regăsesc în aceste Apocalipse, trebuie să se ia în calcul caracterul de predestinare prezent pe tot cuprinsul acestor scrieri, în totalitatea lor. Autorii acestora au pornit de la convingerea absolută că întreaga desfășurare a lumii - de la început până la sfârșit, atât în ceea ce privește schimbările fizice, cât și în ceea ce privește istoria popoarelor, creșterea și declinul lor, și a fiecărui individ singular - a fost predeterminată în toate aspectele sale de Dumnezeul Atotputernic, înainte de toți vecii. Această credință a autorilor Apocalipselor este bine ilustrată într-una dintre scrierile mai târzii:

Căci El a cumpănit veacul în balanță, Și cu număr a numărat El anotimpurile;

Nu va mișca și nici nu va frământa lucrurile, Până ce măsura hotărâtă nu se va plini.
(II (IV) Ezdra 4: 36, 37)
Astfel,

timpurile și perioadele desfășurării istoriei

[1] *Jewish and Christian Apocalypses,* pp. 15,16 (1913).

lumii au fost predeterminate de Dumnezeu. Numărul anilor a fost fixat cu exactitate. Acesta a fost un postulat fundamental al autorilor Apocalipselor, care și-au dedicat cea mai mare parte din energie calculelor, bazate pe un studiu intens al profeției, pentru determinarea perioadei exacte în care istoria va atinge punctul final... ideea subiacentă este una a predestinării[1].

[1] G. H. Box, *The Ezra Apocalypse,* pp. 35, 36 (1912).

Dar toate aceste lucruri, potrivit autorilor de Apocalipse, erau secrete divine ascunse încă de la începutul lumii, fiind revelate oamenilor cu frică de Dumnezeu, cărora li s-a dat facultatea de a pătrunde în lucrurile ascunse ale lui Dumnezeu și a le înțelege; acestor oameni li s-au dat privilegiul și datoria de a revela secretele divine celorlalți, de aici și numele dat acestora de autori „apocaliptici" sau „revelatori". Tocmai fiindcă acești autori credeau atât de ferm în această putere pe care o aveau de a privi în lucrurile tainice ale lui Dumnezeu, susțineau că pot să înțeleagă semnificația a ceea ce s-a petrecut în trecut și a ceea ce se petrecea în prezent; și pe baza acestei cunoașteri erau încredințați că au, de asemenea, puterea, dată de Dumnezeu, de a prevedea desfășurarea evenimentelor viitoare și, mai presus de toate, de a ști când va veni sfârșitul lumii - o finalitate spre care în-treaga devenire a lumii s-a îndreptat încă de la începuturi.

în ciuda întregului caracter mistic și a viziunii supralumești ce abundă în scrierile apocaliptice, autorii acestora au conștientizat pe deplin nevoia unei religii practice; ei erau susținători ai Legii, a cărei respectare loială o priveau ca pe o necesitate pentru toți oamenii cu frica lui Dumnezeu. în această privință, ei aveau

afinități, în principiu, cu fariseismul, dar concepția lor în privința respectării loiale a Legii se diferenția de cea a fariseilor, căci, spre deosebire de aceștia, autorii apocaliptici puneau accentul mai degrabă pe spiritul decât pe litera acestei prescripții. O caracteristică a atitudinii lor în direcția aceasta o reprezintă cuvintele din *1 Enoh* V. 4:

Dar voi - voi nu ați fost statornici și nici nu ați
respectat poruncile Domnului,
Ci v-ați îndepărtat și ați grăit cuvinte pline de
mândrie și grele
Cu ale voastre guri întinate împotriva măreției
Sale.
O, voi, cu inima învârtoșată, pacea nu o veți afla.

Și din nou, în XCIX. 2:

Vai de cei ce pângăresc cuvintele dreptății
Și încalcă Legea eternă.

în această literatură nu se regăsește acea insistență asupra îndeplinirii chiar și a celor mai mărunte precepte ale Legii, cum este cazul în fariseism. Venerarea Legii este una sinceră; aceasta este adevărata călăuză în viață, iar pe cei care îi ignoră călăuzirea îi așteaptă pedeapsa.

Ca întreg, literatura apocaliptică prezintă o atitudine universalistă, foarte diferită de îngustimea viziunii naționaliste a fariseilor. Deși au-

torii apocaliptici nu sunt totdeauna așa, de obicei cuprind în planul divin al mântuirii neamurile, tot așa cum fac și cu oamenii din propria națiune; și, asemănător, păcătoșii osândiți nu se trag numai din rândurile neamurilor, ci totodată si dintre evrei[1].

Literatura apocaliptică, spre deosebire de mișcarea apocaliptică din care s-a ivit, a început să apară în jurul perioadei 200-150 î.Hr.; în orice caz, cel mai vechi exemplu care există cu privire la această literatură - cele mai vechi părți din *Cartea lui Enoh* - aparține acestei perioade. Lucrări cu caracter apocaliptic au continuat să fie scrise pe o perioadă de încă trei secole; *Cartea a doua (a patra) a lui Ezdra,* una dintre cele mai remarcabile Apocalipse, ține cu aproximație de sfârșitul primului secol creștin. Există Apocalipse scrise într-o epocă ulterioară, unele de un interes secundar, situându-se la o dată mult mai târzie; dar adevărata epocă a literaturii apocaliptice se încadrează în perioada cuprinsă între 200 î.Hr. și 150 d.Hr.; prin urmare, data de început a acesteia este anterioară marelui reper al istoriei evreiești, Perioada Macabeană.

CARTEA LUI ENOH: PĂRȚILE SALE

1 Punctul de vedere fariseic cu privire la acest lucru poate fi regăsit în Mat. 3: 7-10.

COMPONENTE $1 DATELE ACESTORA

Cartea lui Enoh este numită de obicei *1 Enoh,* pentru a o deosebi de Apocalipsa ulterioară acesteia, *Tainele lui Enoh,* cunoscută drept 2 *Enoh.* Prima mai este numită și *Enoh etiopian,* iar ultima *Enoh slavon,* în conformitate cu limbile celor mai vechi versiuni existente în amândouă cazurile. Nu se știe de existenta niciunuia dintre manus- crisele scrise în limba originară după care au fost traduse acestea.

După părerea lui Canon Charles, diversele elemente din care este compusă cartea în momentul de față aparțin unor perioade diferite. Următorul tabel va prezenta datele diferitelor părți ale cărții. Canon Charles consideră că acestea sunt aproximativ corecte, fără a se aventura în a fi sigur în vreunul dintre cazuri:

CAPITOLELE	CARTEA	PERIOADA
XII-XXXVI XCLII XCI12-17	„Apocalipsa Săptămânilor”	cele mai vechi porțiuni pre-macabeene
VI-XI, LIV7-LV2 LX, LXV-LXIX 25 CVI, CVII	Fragmente din „Cartea lui Noe”	cel mult pre-macabeană

LXXXIII-XC	„Vedeniile din vis”	165-161 î.Hr.
LXXII-LXXXII	„Cartea luminătorilor cerești”	înainte de 110 î.Hr.
XXXVII-LXXI	„Pildele” sau „Alegoriile”	cca. 105-64 î.Hr.
I-V	cea mai târzie porțiune	... dar precreștină

Capitolul CV, care este alcătuit doar din două versuri, nu poate fi datat, în timp ce capitolul CVIII are natura unui apendice, probabil adăugat ulterior operei ca întreg.

în timp ce datele acestea pot fi privite ca fiind aproximativ corecte, trebuie să observăm că există diferențe de opinie printre savanți cu privire la acest subiect. De exemplu, Schürer susține că, exceptând capitolele XXXVII-LXXI („Pildele” sau „Alegoriile”), întreaga operă aparține perioadei cuprinse între 130-100 î.Hr.; acesta atribuie „Pildele” unei perioade ce nu depășește perioada lui Irod cel Mare. Beer consideră că „Vedeniile din vis” (cap. LXXXIII-XC) sunt din vremea lui Ioan Hyr- canus (135-105 î.Hr.); el include în categoria fragmentelor pre-macabeene doar capitolele XC112-17, XCII,

XCII11-14 și susține că restul cărții a fost scris înainte de anul 64 î.Hr. Dalman susține că nu se poate dovedi că secțiunea XXXVII-LXXI („Alegoriile”) este „produsul perioadei precreștine”, deși recunoaște din plin caracterul ebraic al acesteia. Burkitt consideră că autorul este „aproape contemporan” cu filozoful Posidonius (135-51 î.Hr.).

Există astfel o diversitate de opinii printre autoritățile de vârf în privința datei apariției cărții. Faptul că aceasta este, ca întreg, de sorginte precreștină se poate considera ca definitiv stabilit. Mai dificilă însă este întrebarea dacă vreuna dintre părțile acesteia este pre-macabeană; Charles aduce mai multe argumente pentru a veni în sprijinul ideii că părți destul de mari din această carte sunt pre-macabeene; înclinăm să fim de acord cu el, deși încă se mai poate pune la îndoială că s-a spus ultimul cuvânt în această problemă.

PATERNITATEA CÂRȚII

Dat fiind că părțile ce alcătuiesc această carte[1] au date diferite, paternitatea lor se pune în mod firesc. Autorul părților cu cea mai mare vechime a fost un evreu care a trăit, așa cum a arătat Burkitt, în nordul Palestinei, în țara lui

Dan, la sud-vest de Hermon, în apropierea cursului superior al Iordanului. Acest lucru este important și tinde să arate că aceste cărți (sau cartea în întregul ei) sunt în realitate palestiniene, circulând astfel printre evreii din Palestina. Mai mult decât atât, dacă autorul a venit din nord, acest lucru ne ajută să explicăm influența pe care această carte a avut-o asupra religiei instituite în Galileea[1] [2] [3].

Cât despre autorii celorlalte trei cărți din care este compus *Enoh* („Vedeniile din vis", „Cartea luminătorilor cerești", „Pildele"), nu cunoaștem decât ceea ce se poate deduce din punctul de vedere religios ce se regăsește în acestea.

Charles susține că, deși asistăm la o lipsă de unitate în privința autorului acesteia, totuși există o uniformitate potrivit căreia toate cărțile au fost scrise de *hassidimi*[4]*,* sau de către succesorii acestora, fariseii. Această perspectivă a fost atacată puternic și slăbită considerabil de Leszynsky într-o lucrare recentă dedicată saducheilor[1]. în timp ce recunoaște cu sinceritate caracterul compozit al operei,

2 Burkitt insistă, pe bună dreptate, că ar trebui să numim colecția *Cărțile,* nicidecum *Cartea* lui Enoh.

3 Burkitt, *op. cit.,* 28-30.

4 „Pioși" sau „sfinți".

Leszynsky susține că părțile originale ale acesteia[*] [5] [6] provin din cercurile saduchee și că obiectivul special al cărții a fost acela de a aduce o reformă a calendarului. El indică asocierea cărții cu personajul Enoh ca fiind un element ce susține argumentul său, căci Enoh a trăit 365 de ani[7], acești ani corespunzând cu numărul de zile din anul solar; baza de calcul a anului a reprezentat unul din punctele fundamentale de diferențiere între farisei și saduchei, căci în timp ce primii calculau timpul în raport cu anul lunar (360 de zile), ultimii o făceau în conformitate cu anul solar. Aici este bine să ne amintim o remarcă importantă; scriind despre titlurile incorecte date cărților apocaliptice, Burkitt spune:

Mai există un aspect legat de pseudonimele de paternitate asupra cărora mă aventurez să cred că nu s-a acordat prea multă atenție. Și anume că numele nu au fost alese din capriciu; acestea indicau într-o anumită măsură ce subiecte vor fi tratate, precum și punctul de vedere al autorului'.

în plus, faptul că „Enoh a umblat cu Dumne-

5 ' *Die Saddurder* (1912).

6 După el, acestea fiind I-XXXVI, LXXII-LXXXII, LXXXIII-XC, XC112-17, XCIII.

7 Vezi Gen. 5:21-23.

zeu; apoi nu s-a mai văzut, pentru că l-a luat Dumnezeu”[1 8 9] este tot atât de semnificativ, căci astfel Enoh ar fi exact cel care știa totul despre luminătorii cerești; el era cel mai potrivit autor pentru o carte care urma să se ocupe de probleme astronomice. Leszynsky afirmă următoarele:

Caracterul saducheu al operei originale se poate vedea cel mai clar în discuția cu privire la calendar; capitolele LXXII-LXXXII se numesc, pe bună dreptate, Cartea Astronomiei[10]: „Cartea mersului luminătorilor cerești, relațiile fiecăruia, după pozițiile, influențele și perioadele lor, după numele și locurile lor de origine, și după lunile lor... până când se va săvârși noua creație ce va dura în veci (LXXII. 1). Acest fragment aproape că sună ca și cum ar fi fost scris de autorul *Cărții Jubileelor*. Faptul că nu este vorba doar de un interes științific care să împingă autorul în a da expresie teoriilor sale astronomice, se poate vedea foarte clar din cuvintele concluziei de la sfârșitul secțiunii: „Binecuvântați sunt cei drepți, binecuvântați sunt cei care pășesc pe calea dreptății și nu păcătuiesc precum păcătoșii

8 *Op. cit.,* p. 18.

9 Gen. 5:24.

10 „Cartea luminătorilor cerești”, așa cum o numește Charles.

în socoteala zilelor lor, în care soarele străbate cerul, trecând prin porți și părăsindu-le timp de treizeci de zile...” (LXXXII. 4-7). Aici, tendința autorului se poate vedea cu claritate. Acesta dorește adoptarea anului solar, în timp ce contemporanii săi urmau un calcul diferit, celebrând astfel sărbătorile la momente nepotrivite.

„Păcătoșii care păcătuiesc în socoteala anului” sunt fariseii, iar drepții binecuvântați, *Zaddîkim',* care pășesc pe calea dreptății *(Sedek),* așa cum ne sugerează numele, sunt saducheii”[11] [12]. Acest element ar putea să ne pară lipsit de importanță, dar îl putem compara cu controversa *quatro- decimană* a Bisericii din perioada secolului al II-lea. în orice caz, acesta reprezintă un argument puternic în sprijinul originii saduchee a *Cărții luminătorilor cerești.* Părților pre-macabeene (presupunând că unele dintre acestea sunt de acest fel) ale *Cărții lui Enoh*
trebuie în mod sigur să li se atribuie o origine *hasi- dică;* dar acest lucru nu presupune că *toate* celelalte părți de mai târziu trebuie să fie atribuite fariseilor. Sunt mai ales trei puncte care se opun acestui lucru: unele dintre

11 „Cei drepți”, un joc de cuvinte permis de termenul *Saddû- kîm,* „fiii lui Sadok”, adică saducheii.

12 Leszynsky, *op. cit.,* pp. 253 *sqq.*

învățături care se preocupă de Mesia; spiritul, în general vorbind, universalist, care este întru totul nefariseic; și atitudinea față de Lege, care nu este cea fariseică. Nu trebuie să se nege că unele fragmente (de ex., Cil. 6 *sqq.)* sunt de origine fariseică; și, totodată, nu ar trebui să ne îndoim că forma dată acum colecției a fost lucrată *9*

de un fariseu sau de farisei. Dar se pare că nu s-a dovedit până acum că părțile post-macabeene, în forma lor originală, au provenit din cercuri fariseice. Pare a fi mult mai probabil, cu excepțiile deja pomenite, că diferitele părți componente ale cărții au fost scrise de autori apocaliptici care nu aparțineau nici cercurilor fariseice si nici celor saduchee.
9

LIMBA

Cartea lui Enoh nu există decât în Versiunea Etiopiană; aceasta a fost tradusă din Versiunea Greacă din care nu au mai supraviețuit decât câteva fragmente[13]. Versiunea Latină, care și

13 Cap. I-XXXII. 6 și XIX. 3-XXI. 9 în două exemplare au fost descoperite la Akhmîm în 1886-1887; VI-X. 14, XV. 8-XVI, X și VIII. 4-IX.4 în două exemplare s-au păstrat la Syncellus; LXXXIX. 42-49 apare într-un manuscris grecesc de la Vatican (nr. 1809); de asemenea, mai există și câteva citate în scrierile ecleziastice grecești timpurii; și I. 9, V. 4, XXVII. 2 sunt citate în Epistola lui Iuda 14:15.

aceasta a fost tradusă din greacă, nu a mai supraviețuit, cu excepția cap. I. 9 și CVI. 1-18; fragmentul ce conține aceste două pasaje a fost descoperit de rev. Al. R. James, de la King's College, Cambridge, la British Museum. Această carte a fost scrisă initial în ebraică sau în aramaică; Charles apreciază capitolele VI-XXXVI, LXXXIII-XC ca fiind de sorginte aramaică, restul fiind în ebraică. Este totuși destul de greu de spus cu certitudine care dintre aceste două limbi este cea a originalului.

CUPRINSUL GENERAL

în *Cartea lui Enoh* se găsesc destule elemente care la prima vedere pot părea ciudate și neatractive; totuși, acesta nu trebuie privite ca fiind lipsite de sens, căci ele pregătesc calea pentru alte părți din carte care au o valoare reală din toate punctele de vedere. în final, chiar și părțile mai puțin atractive, dacă vor fi studiate cu atenție, vor fi descoperite mult mai demne de interes decât reiese la prima vedere. Din nefericire, partea de început (I-XXXVI), care în mod normal este citită prima, conține cele mai multe lucruri din carte ce au o importanță minimă. Este bine să nu uităm că în *Cartea lui Enoh* există cel puțin patru cărți aproape independente (în afară de unele fragmente noahi- ce și alte părți, cum vom arăta mai jos);

de aceea ele pot fi considerate opere separate, putând fi citite ca atare. Nu există niciun motiv să se înceapă cu cartea care se întâmplă să fie prima, mai ales că primele treizeci și șase de capitole nu țin unul de altul[14]. Dar, în orice caz, s-ar dovedi extrem de folositor dacă s-ar avea o idee generală despre conținutul fiecărei cărți în parte înainte de începerea lecturii. De aceea am socotit util să prezentăm un scurt rezumat al fiecăreia dintre aceste cărți.

Cartea lui Enoh (capitolele I-XXXVI). Scrierea începe cu o viziune ce apare în visul lui Enoh. în acest vis Enoh este rugat să intervină pentru veghetorii cerului, îngerii, care și-au părăsit lăcașul ceresc pentru a comite nelegiuiri cu fiicele oamenilor. Acesta transcrie petiția (cf. titlul „Enoh Scribul”) făcută de îngerii căzuți și apoi se retrage pentru a aștepta răspunsul, care îi apare într-o serie de viziuni. Aceste viziuni nu sunt tocmai ușor de urmărit, ele sunt evident incomplete și într-o oarecare măsură confuze; este posibil ca textul să fi avut de suferit pe parcursul transmiterii. Oricum, petiția este refuzată; Enoh îi anunță pe îngerii căzuți de iminența condamnării care (așa cum aflase din viziunile sale) le va fi sortită; ultimele cuvinte ale mesajului pe care acesta trebuie să îl

14 Din păcate, *Cartea lui Enoh* în întregul ei este ordonată conform unui singur sistem de enumerare; dacă fiecare carte separată ar fi început cu capitolul I ar fi fost mult mai bine. Din motive evidente acest lucru nu poate fi făcut aici.

comunice lor este: „Voi pace nu aveți” (XII-XVI). Apoi urmează relatări ale diverselor călătorii pe care le face Enoh, fiind condus de îngeri de lumină prin anumite ținuturi ale pământului și prin Sheol. După relatarea *primei călătorii* (XVII-XIX), se face o scurtă trecere în revistă a arhanghelilor, șapte la număr, și a funcțiilor acestora (XX). în *a doua călătorie* este descris locul pedepsei finale a îngerilor căzuți: „Acest loc este temnița îngerilor și aici vor sta întemnițați pe vecie”. De acolo, Enoh este dus în Sheol, apoi spre vest, unde vede luminătorii cerului. După aceea îngerii îi arată „șapte munți măreți”, pe unul dintre ei aflându-se tronul lui Dumnezeu; acesta vede și Pomul Vieții, care va fi dăruit celor sfinți și drepți după marea judecată. De acolo, se întoarce în centrul pământului și vede „lăcașul sfânt”, Ierusalimul, și „valea blestemată” (XXI-XXVII). Cartea se încheie cu ceea ce par a fi fragmente din alte călătorii, spre est, spre nord și spre sud. Demnă de luat în seamă este pomenirea Grădinii Dreptății și a Copacului înțelepciunii (XXVIII-XXXVI).

Cele mai multe lucruri scrise în aceste capitole ar putea să pară lipsite de sens și de interes, dar trebuie să nu uităm scopul ce stă la baza acestora. Se crede că îngerii căzuți au adus păcatul pe pământ; tuturor ticăloșiilor lumii le

sunt găsite originile în acțiunile lor. Această cauză a păcatului trebuie distrusă în întregime pentru ca dreptatea să se poată manifesta din plin. De aceea, autorul, atunci când descrie cu lux de amănunte locul final de pedeapsă al îngerilor căzuți, are de fapt în vedere un scop practic, căci aici vor ajunge și cei care, prin păcat, sunt vlăstarele acestei rase.

I. *Pildele* (capitolele XXXVII-LXXI). Există trei Pilde sau Alegorii, toate având la bază ideea distrugerii răului și a triumfului dreptății, ca și în cartea precedentă. Dar aici sunt introduse elemente noi și importante, care dau acestei cărți o valoare specială.

Prima Pildă (XXXVIII-XLIV) este o profeție a judecății ce va veni asupra păcătoșilor și mai ales asupra regilor și a stăpânilor de pe pământ. Pe de altă parte, autorului i se înfățișează în această viziune sălașul și locul de odihnă al celor drepți care îl slăvesc neîncetat pe „Domnul Duhurilor”; acesta este titlul dat de obicei lui Dumnezeu în această carte. Aici este pomenit prima dată „Alesul” (cf. Luca 23:35). Alături de Domnul Duhurilor se mai află cei patru Arhangheli și nenumărați alți îngeri. Aici Enoh află multe din tainele cerurilor.

A *doua Pildă* (XLV-LVII) duce mai departe

aceeași temă și o dezvoltă. O importanță deosebită o are așezarea pe tronul slavei a Alesului ca Judecător (XLV. 3) și menționarea titlului acestuia, „Fiul Omului” (XLVI. 2). Un pasaj izbitor este XLVII11-7, care vorbește despre izvorul inepuizabil al dreptății rezervat sfinților și aleșilor în prezența Fiului Omului și a Domnului Duhurilor. Mai departe este profetizată căința Neamurilor (cap. I), o notă universalistă plină de semnificație, și vorbește despre învierea morților într-un pasaj remarcabil:

în acele zile pământul va înapoia ce i s-a încredințat, ,

Și Sheol va înapoia ce a primit,

Și Iadul va înapoia ce a fost al lui.

Pilda se sfârșește cu o istorisire a judecății, urmată de două pasaje scurte despre ultima luptă dintre puterile păgâne și Israel (LVI. 5-8), și întoarcerea din Exil (LVII), pasaje ce nu par a fi așezate în locul lor originar.

A *treia Pildă* (LVIII-LXXI) este clar că a avut de suferit de pe urma introducerii unor materiale străine și probabil că este incompletă. Tema sa principală o reprezintă judecata finaîă a întregii omeniri și mai ales a mai marilor pământului; judecătorul este Fiul Omului. Unele dintre pasajele care vorbesc despre răsplata viitoare a celor drepți sunt pline de frumusețe;

următorul merită din plin să fie citat:

Cei drepți și cei aleși se vor înălța din pământ, Și vor înceta să aibă frunțile plecate.

Și vor fi înveșmântați cu veșminte de slavă.

Și acestea vor fi veșmintele de viață

de la Domnul Duhurilor:

Și veșmintele voastre nu se vor învechi.

Si nici slava voastră nu va trece de la voi

în fața Domnului Duhurilor.

în mijlocul Pildei este introdus un fragment noahic destul de întins. încheierea Pildei se găsește la LXIX 26-29; relatarea răpirii finale a Iui Enoh (LXX) și două dintre viziunile acestuia (LXXI) nu sunt la locul lor.

II. *Cartea mersului luminătorilor cerești* (capitolele LXXII- LXXXII). în LXXIV, 12 se spune:

Soarele și stelele aduc toți anii cu precizie, astfel încât nu înaintează si nu întârzie în poziția lor nici măcar o zi în vecie, ci încheie anii în 364 de zile, într-o rânduială desăvârșită'.

Acest pasaj ne dă un indiciu remarcabil, și anume că timpul este calculat după soare, nu după lună (vezi *supra).* Până să ajungem la capitolul LXXX, această carte nu are atât de multe elemente interesante, relatându-se în detaliu legile după care sunt guvernate soarele, luna, stelele și vânturile; acestea sunt descrise autorului de către Uriel, „îngerul cel sfânt”. Cele

patru puncte cardinale ale lumii, cei șapte munți și cele șapte râuri sunt și ele discutate. Lucrurile totuși se schimbă când ajungem la capitolul LXXX. 2-8; întregul ton capătă alte accente în

[1] Vezi și Ixxxii. 4-6. versurile în care se spune că, din cauza păcatului oamenilor, luna si soarele îi va induce în eroare. *Se* abordează astfel o perspectivă etică ce lipsește cu desăvârșire în capitolele anterioare ale acestei cărți; acest lucru este valabil și pentru capitolul LXXXI, probabil datorită faptului că niciunul dintre aceste capitole nu se aflau inițial printre acestea.

Vedeniile din vis (capitolele LXXXIII-XC). Această carte este compusă din două relatări ale unor vedenii din vis. Prima evocă judecata dată asupra lumii prin potop din cauza păcatului; originea păcatului este din nou găsită în circumstanța căderii îngerilor. Se încheie cu un imn de laudă adresat lui Dumnezeu, în care se rostește o rugăciune pentru ca omenirea să fie ferită de nimicire (LXXXIII- LXXXIV). A doua vedenie din vis este mult mai lungă; se dă o prezentare generală a lumii până la întemeierea împărăției Mesianice. Mai întâi, patriarhii, simbolizați de tauri etc. (LXXXV); apoi îngerii căzuți, descriși, de asemenea, într-un limbaj simbolic, cu pedeapsa de care aceștia au parte (LXXXVI-LXXXVIII). Istorisirea continuă apoi cu o tratare particulară a Israelului, din vremea lui Noe până în timpul revoltei macabeene (LXXXIX-XC. 19). în descrierea vedeniilor din vis se folosește un limbaj simbolic; credincioșii Israelului sunt simbolizați prin oi, pe când

neamurile sunt simbolizate prin fiare sălbatice și păsări de pradă

.Vedenia se încheie cu unele note escatologice cunoscute: judecarea și osândirea păcătoșilor; întemeierea Noului Ierusalim; convertirea neamurilor, care devin supuse lui Israel; întoarcerea din exil a israeli- ților; învierea celor drepți și punerea bazelor împărăției Mesianice la venirea lui Mesia (XC. 20-38).

III. *Secțiunea finală a Cărții* (XCII-CV; XCI, X. 10, 18,19 intră și ele aici), deși este o operă scurtă, e totuși completă; există însă unele intercalări evidente și e destul de posibil ca unele părți din text să fi fost dislocate. Această situație îngreunează posibilitatea de a înțelege cartea. Dar dacă vom urma călăuzirea lui Charles, dificultățile vor dispărea. Charles spune că această parte de încheiere a avut de suferit din cauza ultimului scrib al cărții, atât în ceea ce privește atât interpolarea, cât și dislocarea de text:

Interpolările sunt: XCI. 11, XCIII. 11-14, XCIV. 7^{d}, XCVI.2. Părțile dislocate reprezintă aspectele cele mai importante din carte. Acestea sunt cuprinse (cu excepția capitolelor XCIII. 13-14 și CVI. 17^{a}, ce ar trebui să fie citite imediat după CVI. 14) între XCI-X- CIII. Astfel, XCI. 12-17, fără îndoială, ar trebui citit imediat după XCIII. Luate împreună, XCIII. 1-10, XCI. 12-17, formează un întreg independent - *Apocalipsa*

săptămânilor - care a fost încorporat în XCI-CIV...'.

[1] *Op. cit.,* p. 218.

Această carte se ocupă de problema recompensei finale a celor drepți și pedeapsa finală a păcătoșilor. Dar aici este evidențiată o nouă învățătură de mare importanță. Până acum se spunea că, deși pe acest pământ se puteau găsi multe nenorociri și nedreptăți din cauza suferinței celor drepți și a prosperității păcătoșilor, cu toate acestea, toate lucrurile se vor îndrepta în lumea ce va veni, unde păcătoșii vor primi ce li se cuvine, iar cei drepți își vor găsi locul meritat. în această carte aflăm că păcătoșii vor fi pedepsiți, iar cei drepți vor avea parte de pace și prosperitate, chiar și pe acest pământ, odată cu venirea împărăției lui Mesia; și că, în cele din urmă, va veni, odată cu judecata finală, nimicirea fostului cer și pământ și crearea unui nou cer. Apoi va urma învierea sufletelor drepților defuncți, care vor trăi de-a pururi în pace și bucurie, pe când păcătoșii vor pieri pe vecie. Punctul important, ce constituie o dezvoltare, îl reprezintă ideea unei pedepse a păcătoșilor care să aibă loc pe acest pământ, scena faptelor lor nedrepte.

Fragmentele noahice (VI-XI, LVII. 7-LV. 2, IX, LXV- LXIX. 25, CVI, CVII). Aceste fragmente nu prezintă o importanță prea mare; principalele subiecte evocate sunt reprezentate de: căderea îngerilor și păcatul ce a urmat acestei căderi; judecata dată asupra omenirii, adică Potopul și salvarea lui Noe.IMPORTANȚA ACESTEI CĂRȚI ÎN STUDIEREA ORIGINILOR CREȘTINISMULUI

Acesta este un subiect ce nu poate fi apreciat întru totul dacă *1 Enoh* nu este studiată în detaliu, mai ales din punctul său de vedere doctrinar și văzând în câte aspecte ale sale reprezintă doctrina și concepțiile populare ale evreilor din timpul ultimelor două secole precreștine. Ca să facem acest lucru aici, am avea nevoie de o cercetare mult prea întinsă; este de ajuns să indicăm doar unele din nenumăratele aspecte ce ar trebui studiate; din perspectiva oferită de acestea se va vedea cât de importantă este această carte în studierea originilor creștinismului. Charles afirmă că „influența lui *1 Enoh* asupra Noului Testament a fost mai mare decât a tuturor celorlalte cărți apocrife și pseudoepigrafice luate la un loc”, el dând o listă formidabilă de pasaje din Noul Testament, care „atât frazeologic, cât și ideatic

depind în mod direct sau aduc aminte de pasaje din *1 Enoh",* ca și o altă listă care arată că mai multe doctrine din *1 Enoh* au avut „un rol neîndoielnic în modelarea doctrinelor corespondente din Noul Testament".

Aceste pasaje ar trebui studiate - și se va dovedi a fi un studiu foarte interesant - în cartea lui Canon Charles deja pomenită de mai multe ori, pp. xcv-ciii. O altă carte de mare valoare este *Jewish and Christi- an Apocalypses* de Burkitt. Ocupându-se de subiectul 7 *Enoh* și de Evanghelii, acest scriitor susține că prima

conține o încercare serioasă de a explica prezența Răului în istoria umanității, iar încercarea aceasta ne atrage atenția, căci este în esență perspectiva presupusă de Evanghelii, mai ales de Evangheliile sinoptice. Numai atunci când sunt studiati ținând cont „

de *Cartea lui Enoh,* Matei, Marcu și Luca pot fi înțeleși din perspectiva lor adevărată. Spunând acest lucru, nu am nicio intenție în a diminua în importanță mesajului Evangheliilor. Dimpotrivă, cuvintele nouă acum familiare sunt reașezate în mediul potrivit lor. într-adevăr, îmi pare că unele dintre cele mai cunoscute afirmații ale lui Isus apar în adevărata lor lumină doar dacă sunt privite ca *Midrash* la cuvintele și conceptele ce erau cunoscute acelora care l-au

auzit pe galileean, deși acum au fost date uitării atât de evrei, cât și de creștini (p. 21).

Principalele elemente din *Cartea lui Enoh* care au exercitat o influență de netăgăduit asupra Noului Testament sunt:

a. Natura împărăției mesianice și a vieții viitoare.

b. Mesia.

c. Sheolul și învierea.

d. Demonologia.

a. *împărăția.* Ne vom ocupa de un singur eveniment prezentat sub acest titlu, care poate fi găsit în cele trei evanghelii sinoptice: Mat. 22:23-33; Marc. 12:18-27; Luc. 20:27-36. Acest eveniment nu poate fi înțeles corect decât din *Enoh.* Atunci când saducheii spun: „Nevasta căruia din cei șapte va fi ea? Fiindcă toți au avut-o de nevastă", aceștia își bazează argumentul pe concepția materialistă a împărăției mesianice - aceasta fiind fără îndoială una populară - redată în 1 En. I-XXXVI, conform căreia membrii acesteia, inclusiv drepții care au înviat, se vor bucura de toate bunurile pământești și vor avea fiecare câte o mie de copii. Saducheii s-au gândit prin urmare să-l pună pe acest tânăr profet în fața unei dileme și să-l determine să recunoască, fie că nu există

nicio înviere din morți, fie că poligamia sau poliandria va fi practicată în împărăția viitoare. Dar dilema se dovedește a fi invalidă, iar concepția despre viața viitoare evocată prin răspunsul Domnului nostru poate fi asociată aproape exact ca gândire și parțial în cuvinte cu cea descrisă în 1 En. XCI-CIV - adică, va exista cu adevărat o înviere, dar o înviere a duhului, iar drepții care au înviat bucurându-se „ca îngerii cerului” (1 En. civ. 4; Mat. 22:30; Marc. 12:25) vor fi „însoțitorii oștirilor cerești” (1 En. CIV. 6).

b. *Mesia.* Mesia este pomenit în XC. 37, 38. Acesta este reprezentat ca fiind conducătorul comunității mesianice din care provine, dar nu are un rol special de îndeplinit, iar prezența sa în acea descriere pare să se datoreze unei reminiscențe literare. Această referire la Mesia nu a exercitat nicio influență asupra concepțiilor Noului Testament. Dar în ceea ce îl privește pe Mesia descris în Pilde, situația este complet diferită. Patru denumiri folosite în Pilde pentru prima dată în literatură cu referire la Mesia ca persoană sunt, după aceea, reproduse în Noul Testament. Acestea sunt „Cristos” (sau „Unsul”), „Cel Drept”, „Alesul” și „Fiul Omului”.

Cristos sau *Unsul.* Această denumire, găsită

adeseori în scrierile mai vechi, dar întotdeauna cu referire la regi sau preoți contemporani, este acum pentru prima dată - vezi XLVIII. 10; LII. 4 - folosită cu referire la împăratul mesianic ideal care va veni. Este asociată aici cu atributele supranaturale. Câțiva ani mai târziu, în Psalmii lui Solomon (17:36; 18:6, 8), va avea o altă conotație. în acești psalmi, Mesia, deși înzestrat cu daruri divine, este un om și nimic mai mult și provine din casa regelui David.

Cel Drept. Această denumire, ce apare în Fapt. 3:14; 7:52; 22:14 (1 Ioan 2:1), este pomenită pentru prima dată în *1 Enoh* ca denumire mesianică; vezi 1 En. XXXVIII. 2; LIII. 6. Dreptatea este una dintre caracteristicile principale ale lui Mesia, XLVI. 3.*Alesul.* Tot așa, această denumire, apărând prima dată în 1 En. XL. 5; XLV. 3-4; XLIX. 2, 4; LI.
3, 5 etc., trece în Noul Testament, Luc. 9:35, 23:35, „Cristosul, Alesul". în Vechiul Testament găsim formula „Alesul Meu", Is. 42:1, nu „Alesul".

Fiul Omului. Această denumire precisă din *1 Enoh* (vezi notele de la XLVI. 2,3) apare pentru prima dată în literatura ebraică și, din punct de vedere istoric, constituie sursa numelui exprimat în Noul Testament și îi aduce acesteia unele dintre cele mai caracteristice sensuri ce îi sunt atribuite în prezent.

c. *Sheolul.* Dacă exceptăm Psalmii, găsim în *1 Enoh* primele exemple în care acest cuvânt poate fi găsit cu sensul dat în Noul Testament. Pentru istoria acestui cuvânt și semnificația sa, vezi nota de la LXII. 10. A se observa că X. 6,13 face referire la o prăpastie de foc pregătită pentru Samîazâz și îngerii săi (cf. Mat. 25:41; Apoc. 20:4,13-15).

Este interesant de observat faptul că autorul fragmentului XCI-CIV - care scapă de o polemică

susținută în CIL 4-CIV. 9 împotriva doctrinei She- olului din Vechiul Testament și se inspiră, în XCI.
4, din Sirah 1:25 - ne face să credem că prima carte la care s-a gândit a fost Sirah, care întărește din punct de vedere dogmatic și în mod repetat doctrina Sheolului din Vechiul Testament.

învierea. Această doctrină, care apare fără îndoială prima dată în Dan. 12, deși o exegeză adevărată va găsi multe aluzii la aceasta în cărțile mai vechi, a devenit loc comun al teologiei ebraice numai prin intermediul lui *1 Enoh* (vezi LI. 1).

d. *Demonologia* din *1 Enoh* este în cea mai mare parte reiterată în Noul Testament.

a) îngerii care nu și-au păstrat prima lor condiție, lud. 6; 2 Petr. 2:4, sunt Veghetorii angelici care au căzut fiindcă au poftit la fiicele oamenilor, și ale căror căderе și pedeapsă sunt relatate în 1 En. VI-XVI. Aceștia au fost azvârliți în întuneric încă de la căderea lor.

($) Demonii. Aceștia, conform 1 En. XVI. 1, sunt duhurile rămase din sufletele uriașilor care erau odraslele îngerilor căzuți și ai fiicelor oamenilor. Acești demoni urmau să aducă suferință pe pământ ca duhuri fără trup, fără a întâlni vreo piedică, până la judecata finală.

La fel este și în Noul Testament, demonii sunt duhuri fără trup, Mat. 12:43-5, Luc. 11:24-6. Aceștia nu sunt pedepsiți până la venirea judecății finale: Mat. 8:29, „Ai venit aici să ne chinuiești *înainte de vremel”* Aceștia sunt supușii Satanei, Mat. 12:24-8.

7) Satana apare în Enoh cu rolul de căpetenie a împărăției răului, și totuși o împărăție supusă Domnului Duhurilor. Satana i-a ademenit pe îngeri și i-a făcut să fie supușii săi, LIV. 6; LXIX. 5. Tot un Satana a ademenit-o și pe Eva, LXIX. 6. Diavolii (ca și la Iov) încă pot să mai apară în cer, XL. 7. Rolurile diavolilor sunt de trei feluri: au ispitit spre păcat, LXIX. 4,6; i-au învinuit pe cei căzuți, XL. 7; i-au pedepsit pe cei osândiți ca îngeri ai pedepsei, LIII. 3; LVI. 1.

Astfel, în Noul Testament există împărăția păcatului, Mat. 12:26; Luc. 11:18; „Dacă Satana scoate afară pe Satana, cum mai poate dăinui împărăția lui?” Satana i-a adus în rătăcire pe îngeri, Apoc. 12:4, ca și pe om, 2 Cor. 11:3. Demonii sunt supușii Satanei, Mat. 12:24-8. Rolul Satanei este acela de a ispiti, Mat. 4:1-12; Luc. 22:31; de a acuza, Apoc. 12:10; de a pedepsi, 1 Cor. 5:5, unde păcătoșii ce nu s-au pocăit sunt dați pe mâna Satanei pentru a fi pedepsiți.

NOTÀ

Până la începutul secolului al XX-lea, în Occident, se cunoșteau douăzeci și nouă de manuscrise ale variantei etiopiene a *Cărții lui Enoh:* cincisprezece în Anglia, opt în Franța, patru în Germania, unul în Italia și unul în Statele Unite. Pentru edițiile corespondente acestora, Laurence (1838) a folosit un singur manuscris[1], Dillmann (1851) cinci manuscrise[1 15 16] și Flemming (1902) cincisprezece[17].Charles, care știa de existența tuturor celor douăzeci și nouă de manuscrise, a studiat douăzeci și șase dintre ele, dar a depins doar de douăzeci și trei pentru ediția sa (1906), care până acum a rămas

15 R. Laurence, *Libri Enoch Versio Aethiopica* (Oxoniae, 1838). Manuscrisul Bodley 4 (a la Charles) publicat în transcriere.

16 A. Dillmann, *Liber Henoch, Aethiopice, ad quinque codicum fi- dem editus cum variis lectionibus* (Lipsiae, 1851). Care a folosit ms. Bodleian 4 și 5 (a și *b* la Charles), un Frankfort-Rüppel 1 (c la Charles) și două copii Robert Curzon (d și *e* la Charles).

17 J. Flemming, *Das Buch Henoch* in *Texte und Untersuchungen,* Neue Folge, VU. I (Leipzig, 1902). Pe lângă cele folosite de Dillmann (pe care el le-a intitulat A, B, C, D, E), Flemming și-a bazat

ediția standard pentru savanții anglofoni[18] [19]. Totuși, la mai mult de jumătate de secol după apariția acestei ediții, au continuat să apară frecvent noi manuscrise necunoscute anterior în Occident ale *Cărții lui Enoh.* Ținând cont de importanța lui *Enoh* în studiul iudaismului intertestamentar și al creștinismului primar, este într-adevăr surprinzător cât de puțin sunt luate în seamă noile descoperiri.

Pe lângă cele șase manuscrise ale *Cărții lui Enoh* despre care se știe că există în bisericile și mănăstirile etiopiene, peste șaizeci de manuscrise *Enoh* sunt în prezent disponibile savanților. Acestea includ microfilme ale unui număr de douăzeci și nouă de noi manuscrise, ce se pot găsi în *Ethiopian Monastic Microfilm Library* (EMML), și cinci manuscrise

18ediția pe British Museum (acum, Library), Orient 485,491 (G și M, *g* și *m* la Charles), copia Ryland (P,p la Charles), Berlin-Petermann 2, Nachtr. 29 (Q, *q* la Charles), Abbadianus 35,55,99,197 (T, U, V, W; *t, u, v,* w la Charles) și München 30 (Y, *y* la Charles).

19 R. H. Charles, *The Ethiopie Version of the Book of Enoch,* editată din douăzeci și trei de manuscrise împreună cu versiunile grecească și latină fragmentare, *Anecdota Oxoniensia* (Oxford, 1906); pentru întreaga listă a manuscriselor lui Charles (de la *a* la z, $_1$a, $_1$b), vezi această ediție, Introducerea, pp. xvii-xxi).

necunoscute lui Charles, aflate acum la Cambridge University Library, la Arhiepiscopia Etiopiană din Ierusalim și la Vatican.

Până acum, cel mai vechi manuscris etiopian al lui *Enoh* era Abbadianus 55, o copie de la sfârșitul secolului al XV-lea găsită la Biblioteca Națională din Paris'; din nefericire, are o valoare scăzută din cauza numeroaselor sale pasaje prescurtate, mai ales după capitolul 83. Este, prin urmare, important că printre manuscrisele nou descoperite putem găsi două copii complete ale lui *Enoh,* care au o vechime mai mare decât Abbadianus 55: Tănă- see 9 -Kebrăn 9 (K-9), datat la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea[1 20 21], și EMML 2080, din secolul al XV-lea[22]. Primul este, fără îndoială, cel

20 Vezi D'Abbadie, *Catalogue raisonné des manuscrits Ethiopiens* (Paris, 1859) sau M. Chaine, *Catalogue des manuscrits Ethiopiens de la collection Antoine dAbbadie* (Paris, 1902).

21 E. Hammerschmidt, *Äthiopische Handschriften Vom Tânâsee I: Reisebericht und Beschreibung der Handschriften in dem Kloster des Heiligen Gabriel auf der Inseln Kebrăn* (Franz Steiner Verlag GMBH: Wiesbaden, 1973), p. 107 *sq.*

22 Acest manuscris încă nu a fost catalogat, dar W. E Macomber, de la departamentul oriental de la Hill Monastic Microfilm Library, a datat EMML 2080 în secolul al XIII-lea,

mai important dintre cele două[23].

ABREVIERI, PARANTEZE ȘI SIMBOLURI SPECIALE FOLOSITE ÎN TRADUCEREA LUI *1 ENOH*

a, b, c, d etc. denotă manuscrisele etiopiene.
e denotă manuscrisele etiopiene timpurii, adică *g, g mqt u.*
</> denotă manuscrisele etiopiene de mai târziu, adică *a b c d* etc. (adică de la a la z ,a *ʃb,* cu excepția manuscriselor timpurii).
E reprezintă Versiunea Etiopiană.
G^s reprezintă fragmentele Versiunii Grecești păstrată în Syncellus; în cazul lui 8^b-9^b există două forme ale textului, G^{s1} si G^{52}.
G^g reprezintă fragmentul extins al Versiunii Grecești descoperit la Akhmîm și păstrat la Muzeul Gizeh din Cairo.
La traducerea lui *1 Enoh* s-au folosit următoarele tipuri de paranteze și semne grafice având următoarea semnificație:
[delimitează cuvintele ce se găsesc în G^g, dar nu și în E.
ʃ
< > delimitează cuvintele ce se găsesc în E, dar

o perioadă discutabilă (St. Cloud Daily Times, 25 martie, 1977).

23 Nota de mai sus aparține lui Ephraim Isaac, *New light Upon the Book of Enoch from Newly-Found Ethiopie Mss., J AOS* 103. 2 (1983); precizările sale la text sunt notate cu EI, iar manuscrisele la care face referință, *Fragmentele de la Akhmîm* și *Tânâsee 9 - Kebrăn 9,* sunt notate cu G^a și respectiv K-9 (N.tr.)

nu și în G^g sau G^s.

[ ] indică interpolarea unor cuvinte.

( ) indică adăugirile editorului.

aldinele arată cuvintele ce au suferit corecturi.

11 indică o corupție a textului.

... = indică zona unde au fost pierdute cuvinte.

CARTEA LUI ENOH (I-XXXVI)

/-V. *Pilda lui Enoh despre soarta viitoare a păcătoșilor și a celor drepți* CAPITOLUL I

1. Cuvintele binecuvântării lui Enoh[1], cu care acesta i-a binecuvântat pe cei aleși <și> pe cei drepți, care vor trăi în ziua nenorocirii, când toți cei vinovați <și nelegiuiți> vor fi îndepărtați[24] [25]. 2. Și acesta își luă Pilda și spuse - Enoh, un om drept, ai cărui ochi au fost deschiși de către Dumnezeu, avu vedenia Celui Sfânt[26] din ceruri, [pe carej îngerii mi-au arătat-

24 Cf. Deut. 33:1, „binecuvântarea lui Moise”.

25 Autorul își propune un obiectiv dublu: să vestească condiția binecuvântată a celor drepți din ziua judecății finale, ca și nimicirea păcătoșilor. Primul este cel mai important obiectiv și de aceea îl vestește mai întâi, adăugându-1 pe al doilea la modul subordonat. „îndepărtarea” păcătoșilor nu înseamnă nimicirea acestora, ci, așa cum se va vedea în curând, înseamnă mutarea acestora de pe pământ în locul judecății - George H. Schodde *The Book of Enoch,* Andover, 1882 (GS).

26 Această trecere de la persoana întâi la persoana a

o, și de la ei am auzit totul, și de la ei am înțeles ce vedeam, dar nu pentru acest neam, ci pentru unul de departe care va veni. 3. Despre cei aleși' am spus, și mi-am început Pilda legată de aceștia:

Cel Mare și Sfânt va veni din sălașul Său,

4. Și Dumnezeul veșnic va umbla pe pământ, (chiar) pe muntele Sinai[1 27 28],

[Și va apărea din lăcașul Lui]

Și se va ivi în toată puterea măreției Sale din cerul cerurilor.

5. Și toți vor fi loviți de spaimă,

Și Veghetorii[29] se vor cutremura,

Și mare frică și groază îi va cuprinde pe toți din toate părțile pământului.

6. Și munții cei înalți se vor zgudui,

Iar dealurile înalte vor fi făcute mici,

Și se vor topi precum ceara dinaintea flăcării.

treia, cum se întâmplă aici, apare de mai multe ori în această carte. [Schimbări cu un caracter similar pot fi găsite în Gen. 22:12; Isa. 1:29,3:26, 5:8, 22:16, 31:7, 42:20 - GS]

27 Această denumire aparține mai ales Pildelor.

28 Muntele Sinai, unde s-a dat legea, va fi locul judecății viitoare. Cf. Deut. 33:2; Ps. 68:17.

29 Aici, ca și în x. 9,15, xii.4, xiii. 10, xiv. 1,3, xv. 2, xvi. 1,2, xci. 15 = îngeri căzuți. în xii. 2, 3, xx. 1, xxxix. 12,13, xl. 2, xli. 12, Ixxi.

7 = arhangheli. Această denumire apare prima dată în Dan. 4:13, 17, 23.

7. Și pământul va fi zdrobit [cu totulj,
Și tot ce se află pe fața pământului va pieri,
Și va fi o judecată a tuturor (oamenilor).
8. Dar cu cei drepți El va face pace.
Și îi va feri pe cei aleși,
Și mila va coborî asupra lor.
Și aceștia toți vor fi ai lui Dumnezeu,
Și vor cunoaște belșugul,
Și ei [totij [vor] fi binecuvântați.
!Și El le va fi de ajutor la toți aceștiaj,
Și li se va înfățișa lumina,
!Și El va face pace cu aceștiaj
9. Și iată! El vine însoțit de zece mii dintre sfinții [Săi][1]
Pentru ca El să aducă judecată împotriva lor[1] [30] [31], Și să-i nimicească pe [toți; nelegiuiții: Și pentru a osândi toate făpturile
Pentru faptele [nelegiuite; pe care le-au săvârșit în răutatea lor,
Și pentru toate lucrurile rele pe care păcătoșii nelegiuiți [le-au vorbitj împotriva Lui.

30 „Zece mii dintre sfinții Săi”. Cf. Deut. 33:2, Dan. 7:10. îngerii sunt numiți așa în xii. 2, xiv. 23, xxxix. 5, xlvii. 2, lvii.2, Ix. 4 etc.

31 „Asupra lor”. K-9 = „împotriva tuturor”; G[a] = *Kara rravruw,* ca și în lud. 14.

CAPITOLUL II[32]

1. Luați aminte la tot ce se petrece în cer, cum acestea nu își schimbă orbitele, [și] luminătorii care se află în cer cum se înalță și se așază în ordine fiecare în anotimpul său, și nu se abat de la rânduiala ce le-a fost dată. 2. Priviți pământul, și luați aminte la toate lucrările care se petrec pe acesta, [cât de statornice sunt acesteaj, cum jniciunul dintre lucrurile de pe pământj nu se schimbă, Jcij toate lucrările lui Dumnezeu îți apar [țiej. 3. Privește vara și iarna[1], <cum tot pământul este umplut cu apă, și norii, și rouă, și ploaia se așază peste acesta>.

CAPITOLUL III[1 33 34]

Luați aminte și vedeți cum (în timpul iernii) toți copacii par de parcă s-ar fi veștejit și și-ar fi scuturat toate frunzele, în afară de paisprezece copaci, care nu își pierd frunzișul, ci îl păstrează

32 în ii-v. 3 ordinea naturii este comparată cu dezordinea lumii oamenilor. în Test. Naph. *[Testamentum Naphtali]* iii. 2, 3, oamenilor li se spune să respecte legea lui Dumnezeu, așa cum soarele, luna și stelele respectă rânduiala stabilită, iar veghetorii care și-au părăsit ordinea lor firească sunt ținuți ca un avertisment. Cf. Sirah xvi. 26-28.

33 Evreii aveau doar două anotimpuri, vara și iarna. Cf. Gen. 8:22, Is. 18:6, Zah. 14:8.

34 Legat de cei paisprezece copaci care nu se veștejesc niciodată, vezi *Geoponica* xi. 1.

pe cel vechi vreme de doi, trei ani, până la venirea celui nou.

CAPITOLUL IV

Și vedeți iarăși, în zilele de vară, cum soarele se află deasupra pământului. Și căutați umbră și adăpost din pricina dogorii soarelui, și pământul începe să ardă din ce în ce mai mult, și astfel nu mai puteți călca pe pământ sau pe piatră din pricina acestei călduri.

CAPITOLUL V

1. Luați aminte cum copacii se înveșmântează cu frunze verzi și sunt roditori: așa că țineți seama [și aflațij de toate [lucrările Sale[, și vedeți cum El, care este veșnic, i-a făcut astfel.

2. Și [toate] lucrările Sale continuă [astfel] an de an, pe vecie, și toate menirile [pe care] acestea le împlinesc pentru El, și [menirile lor] nu se schimbă, ci totul se face așa cum a rânduit <Dumnezeu>.

3. Și priviți cum marea și râurile îndeplinesc în chip asemănător și [nu își schimbă] menirile lor [de la poruncile Lui].

4. Dar voi - voi nu ați fost statornici și nici nu ați ascultat poruncile Domnului,

Ci v-ați îndepărtat și ați grăit vorbe pline de trufie si răutăcioase

Cu ale voastre guri întinate împotriva măreției Sale.

O, voi, cu inima învârtoșată, pacea nu o veți afla nicicând!

5. Vă veți blestema zilele,

Și anii vieții voastre vor pieri.

Și [anii nimicirii voastre] vor fi înmulțiți în veșnică osândă,

Și îndurare nu veți mai găsi.

6a. în zilele acelea numele voastre îi vor umple de scârbă pe toți drepții, *b.* Și [toțij aceia care blestemă vă vor blestema pe voi,

Și toți păcătoșii]și nelegiuiții[vă vor acoperi de ocări,

7c. Și pentru voi, cei ce sunteți fără de lege, va fi un blestem.

6d. Si toti... vor cunoaște bucuria, *r J J* [1]

e. Și păcatele vor fi iertate,

f. Și toată îndurarea, și pacea, și îngăduința:

g. Izbăvirea va coborî asupra acestora, o lumină puternică.

i. Și voi, păcătoșii, izbăvirea nu o veți cunoaște,

j. Ci asupra voastră va domni blestemul.

7a. Dar pentru aleși, a lor va fi lumina, bucuria și pacea,

b. Și ei vor moșteni pământul.

8. Și apoi asupra aleșilor va coborî înțelepciunea,

Și ei cu toții vor trăi și nu vor mai păcătui,
Nici prin necredință și nici prin trufie: Căci cei înțelepți vor fi smeriți.

9. Și aceștia nu vor mai greși,

Și nici păcat nu vor mai făptui toată viața lor,

Și nici nu vor mai muri din pricina mâniei sau a furiei (divine),

Ci își vor încheia numărul zilelor vieții lor.

Și viețile lor vor crește în pace,

Și anii fericirii lor vor fi înmulțiți[1], în bucurie și pace veșnică, Toate zilele vieții lor.

VI-XI. Căderea îngerilor; coruperea omenirii; intervenția îngerilor pentru omenire. Judecățile hotărâte de Dumnezeu pentru îngeri; împărăția Mesianică (un fragment noahic)[35] [36].

CAPITOLUL VI

1. Venise o vreme când copiii oamenilor se înmulțiseră și în acele zile li se născuseră fiice fru-

35 „Crește", „înmulți", cf. Gen. 1:22 etc., însă aici este vorba de o creștere spirituală.

36 Aceste capitole sunt introduse brusc, vi. 3-8, viii. 1-3, ix.7, x.11 aparțin unui ciclu de mituri Samîazâz. Ca și în Ixix. 2, el este căpetenie, iar Azâzêl doar al zecelea în plan ierarhic. în altă parte în *Enoh,* Azâzêl este căpetenie, iar Samîazâz nu e pomenit.

moase și pline de grație. 2. Și îngerii, copiii cerului[37], le-au văzut și au poftit după ele, și și-au spus între ei: „Veniți, să ne alegem femei dintre oameni și să avem copii cu ele”. 3. Și Samiâzâz, care era căpetenia lor, le-a spus: „Eu mă tem că voi nu veți consimți să înfăptuiți aceasta, și numai eu voi suferi pedeapsa unui mare păcat”. 4. Și ei toți i-au răspuns astfel: „Să facem cu toții un jurământ, și să ne legăm cu toții cu blestem că nu vom părăsi acest gând și că vom făptui lucrul acesta'”. 5. Apoi au jurat cu toții și s-au legat cu blestem de acesta. 6. Și erau cu toții două sute, care au coborât [în zilelej lui lared[1 38 39] pe vârful muntelui Hermon,

37 „Copiii cerului”. Cf. xiii. 8, xiv. 3, xxxix. 1. Vezi xv. 1-7. întregul mit al îngerilor și al fiicelor oamenilor din *Enoh* își are originea în Gen. 6:1-4: „Fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor”. Acest episod nu face referire la o înțelegere între se- thieni și cainiți, ci la un mit persan (?) timpuriu în care, înainte de venirea lui Zoroastru, demonii au adus răul pe pământ și s-au unit cu femeile (Bousset, *Rel. d. Jud.* 382, 560). Traducerea inițială a LXX pentru „fiii lui Dumnezeu” era ar/eÀo/ *rov* 0eoû, ca și în Phi- lon, *de Gigantibus,* Iustin Martirul, *Apoi.* i. 5, Eusebiu, Augustin și Ambrozie.

38 „Vom face acest lucru”. K-9 = „vom face acea faptă” *(wa-ne- gbară la-zăti gebr);* Gᵃ = [/car] *Ttoi'faruqiÆv* *TO* *npâyţjui* *TOÛTO* - EL

39 „în zilele lui lared” vezi cvi. 13. Pentru tradiție cf. Orig. *Comment. in Ioann,* tom. Viii, p. 132, ed. Huet.;

și ei i-au zis muntelui Hermon, căci au jurat și s-au legat prin blestem pe acesta. 7. Și acestea sunt numele căpeteniilor lor: Samîazâz, conducătorul lor, Arâkîba, Râmaêêl[40], Kôkabîêl[41], Tâmîêl[42], Râmîêl[43], Dâniêl, Êzêchêêl, Ba- râchîal', Asâêl, Armârôs[44 45 46], Batârêl, Anânêl, Zachîêl, Samsâpêêl, Satarêl, TûrêP, lômjâêl[47], Sariêl. 8. Aceștia sunt căpeteniile zecilor.

CAPITOLUL VII

1. Și toți ceilalți împreună cu aceștia și-au

Epifanie, *Adv. Haer.* i. 4, ed. Petav., tom. i., p. 4; Hilarius, *Comm. in. Ps.* cxxxii. 3. Motivele pentru care, în Cartea Jubileelor, îngerii coboară se deosebesc de cele date în acest capitol. Acolo, în iv și v, se spune că Veghetorii au fost trimiși pe pământ de către Dumnezeu ca „să-i povățuiască pe copiii oamenilor să facă ce este drept și bine”, dar, făcând asta, ei au început să poftească la fiicele oamenilor. Cf. Test. Reub. v. 6. în *1 Enoh* se spune că îngerii au coborât din cauza râvnei lor, același motiv fiind dat și în lalkut Shim. *Beresh.* 44. Vezi Weber, *Jüd. Théologie,* 253.

40 Probabil o corupere a lui Arakiêl, ca în G^{s}. în aramaică pny = „pământ” și astfel îndatoririle sale sunt reflectate de propriul nume. în Or. Sib. ii., 215-217 este pomenit ca fiind un înger ce nu a căzut.

41 „Steaua lui Dumnezeu”.

42 „Desăvârșirea lui Dumnezeu”.

43 Vezi 2 Bar. 55:3, Or. Sib. ii, 215-217.

44 „Fulgerul lui Dumnezeu”.

45 Sau Pharmaros (G^{s}), Arearôs (G^{G}).

46 „Piatra lui Dumnezeu”.

47 „Ziua lui Dumnezeu”.

luat neveste, și fiecare și-a ales câte una, și au început să se împreuneze cu ele și să trăiască cu ele, și aceștia le-au învățat farmece și descântece[48], și culegerea rădăcinilor, și le-au făcut cunoscute plantele.
2. Și ele au rămas grele, și au născut uriași a căror statură era de trei mii de coți[49]; 3. Care au început să înfulece toată agoniseala oamenilor. Și când oamenii nu au mai putut să-i sature, 4. Uriașii s-au întors împotriva lor ca să-i mănânce. 5. Și apoi au început să pornească după păsări, după dobitoace, după târâtoare, după pești, și să-și sfâșie carnea unul altuia, și să bea sângele'. 6. Și atunci pământul i-a învinuit pe nelegiuiți.

48 „Farmece și descântece”, cf. înțel. 12:4, Joseph. *Ant.* viii. 2. 5.

49 „Trei mii de coți”. Syncellus nu menționează înălțimea și fărădelegile uriașilor (versurile 3-6), dar adaugă: „Și ele au zămislit trei feluri (de urmași): mai întâi, uriașii cei mari. Și uriașii ți-au zămislit pe Naphilim, iar Naphilimii i-auț născut pe Eliuzi. Și ei au crescut după mărimea lor”. Cele trei tipuri de uriași se întâlnesc încă din Gen. 6:4; cf. de asemenea, 1 En. Ixxxvi. 4, Ixxxviii. 2 cu Jub. 7:21,22 (Uriași, Nâphîl, Eliô). [Cartea Jubileelor (1) spune că numai a treia clasă de uriași a distrus omenirea - GS]

CAPITOLUL VIII

1. Și Azâzêl[50] [51] i-a învățat pe oameni cum să facă săbii, cuțite, pavăze, zale, și le-a făcut cunoscute metalele [pământului] și arta de a le cunoaște; el le-a arătat cum să facă brățări și podoabe, și cum să folosească vopselele, și cum să-și înfrumusețeze sprâncenele, cum să folosească pietrele prețioase și tot soiul de culori. 2. Și s-a arătat multă nelegiuire și s-au petrecut păcate trupești, și ei s-au rătăcit si s-au stricat în tot ce făceau. 3. Samîazâz i-a învățat tot felul de vrăjitorii și însușiri ale rădăcinilor; Armârôs i-a învățat cum să dezlege vrăjitoriile; Barâchîâl (i-a învățat) astrologia; Kôkabîêl, constelațiile; Êzêchêêl, cunoașterea norilor;]Ara- chiêl, semnele pământului; Shamsiêl, semnele soarelui]; și Sariêl, mersul lunii. Și oamenii, fiind tot mai aproape de pieire, au strigat, și strigătul lor s-a înălțat la cer ...

50 „Să bea sângele”. La evrei reprezenta o mare crimă. Gen. 9:4; 1 Sam. 14:32-34; Fapt. 15:20; Jub. 7:28, 21:6,1 En. xcviii. 11. [Cartea Jubileelor: „Să aveți băgare de seamă cu sângele, să aveți mare băgare de seamă. îngropați-1 în pământ, nu mâncați sânge, căci acesta este sufletul; niciodată să nu mâncați sânge!” - GS]

51 Originea numelui este necunoscută. Azâzêl este aici primul în ordine și al zecelea în rang, conform lui Syncellus. Acesta îl numește pe Samîazâz în versul 3 *Trparrap%oț.*

CAPITOLUL IX

1. Atunci Mihail, Uriel, Rafael și Gabriel' și-au coborât privirile din cer și au văzut mult sânge vărsat pe pământ, și cum toată nelegiuirea s-a răspândit pe pământ. 2. Și și-au spus unul altuia: „Pământul lăsat țnelocuit strigă cu vocea strigătelor lorț până la porțile cerului. 3. <Și acum, pe voi, sfinților din cer>, sufletele oamenilor vă cheamă, spunând: «Duceți a noastră pricină la Prea-înal- tul»". 4. Atunci ei au spus Domnului veacurilor: „Domn al domnilor, Dumnezeu al dumnezeilor, împărat al împăraților [și Dumnezeu al veacurilor!, tronul slavei Tale (se înalță) peste toate veacurile, și al Tău nume este sfințit și slăvit în vecii vecilor[1] [52] [53]! 5. Tu le-ai făcut pe toate, și Tu ai putere peste toate, nimic nu este ascuns privirilor Tale, și Tu le vezi pe toate, și nimic nu se poate ascunde de Tine.

6. Tu ai văzut ce a făcut Azâzêl, care a adus toate nedreptățile pe pământ și a arătat lumii tainele veșnice care erau (păstrate) în cer, și pe

52 Manuscrisele etiopiene dau Surjan și Urjan, adică Suriei și Uriel. Cele grecești, în loc de Suriei dau Rafael, și astfel avem cei patru arhangheli cunoscuți.

53 O rugăciune asemănătoare se găsește și în Ixxxiv. 2 *sqq.,* și este probabil o variantă extinsă a Trisaghionului - GS.

care oamenii se străduiau să le învețe. 7. Si Samîazâz, căruia Tu i-ai dat puterea să domnească peste însoțitorii săi. 8. Și ei s-au dus peste fiicele oamenilor de pe pământ, au păcătuit cu ele și s-au pângărit, și le-au arătat păcatele cele mai groaznice. 9. Și femeile au născut uriași[1], și pământul a fost acoperit de sânge și de fărădelegi. 10. Și iată acum că sufletele celor morți strigă la porțile cerului, și glasurile lor s-au înălțat; și nu pot înceta din pricina fărădelegilor de pe pământ. 11. Tu cunoști toate lucrurile înainte ca acestea să se întâmple, și Tu vezi aceste lucruri și nu ne spui ce să facem în privința acestora”.

CAPITOLUL X

1. Atunci Prea-înaltul a spus, Cel Mare și Sfânt a grăit, și l-a trimis pe Uriel la fiul lui Lameh, și i-a spus acestuia: 2. ,,[Du-te la Noe[și spune-i în numele meu «Ascunde-te!»[54 55 56 57] și arată-i sfârșitul ce se apropie, unde va fi prăpăd pe pământ, și un mare potop se va revărsa peste întregul pământ și va distruge tot ce se află pe

54 „Uriași”: T/râva^ în G[8], yryai/raç în G[s].

55 „Ascunde-te”; adică pentru a primi mai multe dezvăluiri de

56la înger; [tot așa cum s-a ascuns și Moise pentru a primi revelația,

57Ex. 3:6 - GS].

acesta. 3. Și arată-i că va putea scăpa și că sămânța lui se va păstra pentru toate neamurile pământului”. 4. Apoi Domnul a mai zis către Rafael: „Leagă-1 pe Azâzêl de mâini și de picioare și aruncă-1 în beznă, și fă o crăpătură în pus-

tia din Dudael și azvârle-1 acolo[1]. 5. Și așază peste el pietre ascuțite și mari, și acoperă-1 cu întuneric ca să stea colo în veci[1] [58] [59], și acoperă-i fața ca să nu vadă lumina. 6. Iar în ziua marii judecăți[60] va fi aruncat în foc. 7. Și tămăduiește pământul pe care îngerii l-au întinat, și mărturisește vindecarea pământului, că se vor vindeca de boală și copiii oamenilor nu vor pieri

58 Azâzêl, ca principal ofensator și conducător, este pedepsit primul (în *v.* 11 este Samîazâz), acum prin întemnițare și în final prin foc. Este văzut ca fiind înlănțuit în pustia unde a fost condus țapul ispășitor. Targum-ul din Ierusalim (Ps. Ionatan), comentând Leviticul, spune că țapul a fost trimis să moară într-un loc arid și aspru din pustia cu pietre ascuțite, adică Beth Hadure sau Beth Haduda (loma. 6:8). Această Beth Haduda (= „Dudael” din acest vers) era o localitate de lângă Ierusalim. Cf. Lev. 16:10,22.

59 „în veci”, eiç τον a/wva, ar putea semnifica diferite perioade, în funcție de contextul în care este folosit. Aici este echivalentul a șaptezeci de generații (cf. v. 12); în v. 10 cinci sute de ani; în altă parte este iarăși o perioadă fără sfârșit.

60 „Ziua marii judecăți” G^{g}, „marea zi a judecății” E. Această judecată inaugurează judecata finală a îngerilor.

din pricina tainelor pe care Veghetorii le-au descoperit și i-au învățat pe fiii lor. 8. Și pământul a fost murdărit de învățăturile lui Azâzêl: lui să i se pună în seamă păcatul”. 9. Iar lui Gabriel i-a spus Domnul: „Pornește către copiii născuți din destrăbălare și către cei răi, și nimicește [copiii născuți din destrăbălare și] copiii Veghetorilor din mijlocul oamenilor [și fă-i să pornească]: și împinge-i unul împotriva celuilalt ca să se omoare de unii singuri în luptă, căci zile nu vor mai avea. 10. Și nicio rugăminte a (taților) lor pentru ei să nu fie ascultată; căci aceștia nădăjduiesc că odraslele lor vor avea vieți veșnice, și că fiecare dintre ei va trăi cinci sute de ani”. 11. Și Domnul i-a spus lui Mihail: „Du-te, leagă-1 pe Samîazâz și pe ajutoarele lui care s-au împreunat cu femeile, spurcându-se cu ele în necu- răția lor. 12. Iar când fiii lor se vor fi omorât unul pe celălalt, și când ei vor vedea nimicirea celor iubiți de ei, leagă-i trainic timp de șaptezeci de neamuri[1] pe câmpiile pământului, până în ziua judecății și sfârșitului lor, până la judecata ce va fi pentru vecii vecilor. 13. în zilele acelea ei vor fi aruncați în prăpastia de foc[1 61 62], JșiJ în chinurile temniței în care vor rămâne pe vecie. 14. Și toți aceia

61 Această perioadă nu are nicio legătură cu .Apocalipsa săptămânilor”.

62 Cf. Apoc. 20:10,14,15 „iazul de foc”, și Mat. 25:41.

care vor fi osândiți și nimiciți vor fi de acum încolo legați de ei până la sfârșitul tuturor neamurilor. 15. Nimicește toate sufletele celor răi și ale odraslelor Veghetorilor, căci au făcut rău oamenilor. 16. Nimicește tot răul de pe fața pământului și fă ca toată fărădelegea să se sfârșească, și fă ca răsadul dreptății[63] și al adevărului să iasă la iveală jși va fi ca o binecuvântare; iar faptele dreptății și ale adevărului] vor aduce bucurie veșnică.

17. Și atunci toți drepții vor găsi scăpare,
Și vor trăi până când vor zămisli o mie de fii, Și toate zilele tinereții și bătrâneții lor Le vor sfârși în bună pace.
Și atunci tot pământul va fi cultivat în dreptate și va fi sădit cu copaci și se va umple de binecuvântare. 19. Vor fi sădiți toți copacii buni, și va fi sădită viță-de-vie; și via pe care o vor sădi acolo va da vin din belșug; și din toată sămânța care va fi semănată, câte una (din aceasta) va da o mie de măsuri, și fiecare măsură de măsline va ajunge la zece teascuri de ulei[1]. 20. Pământul va fi curățit de toate împilările și de toate nedreptățile, de tot păcatul, și de toată nelegiuirea; și toată murdăria de pe pământ va fi

63 „Răsadul dreptății”, adică Israel. Israel răsare din sămânța „semănată” de Dumnezeu, Ixii. 8; vezi Ixxxiv. 6, xciii. 2,5,10.

ștearsă de tot[*] [64] [65]. 21. jȘi toți copiii oamenilor vor fi drepți, și toate neamurile mă vor cinsti pe Mine, și Mie mi se vor închina. Și pământul va fi curățit de toată murdăria, de toată păcătoșenia, de toată suferința și de toată pedeapsa, și nu le voi mai trimite niciodată peste aceasta cât vor dura neamurile și în veci

64' Vița-de-vie, măslinul și rodnicia sunt deseori privite în VT ca o sursă de binecuvântare în perioada mesianică; cf. Amos 9:13; Hos. 2:22, 23; Is. 30:23-25; Ez. 34:26, 27; 36:8, 29, 30; Zah. 8:12; Ps. 72:16, și mai ales Is. 5:10, după care acest vers s-a inspirat; cf., de asemenea, Harnack despre *Papias Frag.,* p. 87 - GS.

65 Probabil că această curățire aparține împărăției mesianice, nu potopului.

.CAPITOLUL XI

1. Si în acele zile voi deschide tainițele binecu- vântării care se găsesc în cer, pentru a le răspândi [pe pământj asupra muncii și lucrului copiilor oamenilor. 2. Iar adevărul și pacea vor lucra împreună câte zile va avea lumea și cât vor dăinui neamurile oamenilor".

CAPITOLUL XII

1. înainte ca lucrurile acestea să se petreacă[1], Enoh nu a fost văzut[* 66 67] și niciunul dintre copiii oamenilor nu a știut unde se ascundea el, nici locul unde sălășluia, nici ce s-a ales de el. 2. (în acest răstimp) lucrul său a fost cu Veghetorii, iar zilele și le-a petrecut cu sfinții.

3. Eu, Enoh, îl binecuvântam pe Domnul măreției și împăratul veacurilor, și iată! Veghetorii m-au chemat pe mine, Enoh scribul[68], și mi-au spus:

4. „Enoh, scrib al dreptății, du-te, țspune-leț Veghetorilor cerului care au părăsit înaltul cerului, eternul loc sfânt, și s-au pângărit cu femei, și au

66' înainte de intervenția îngerilor pentru oameni (ix) și osânda dată Veghetorilor de Dumnezeu (x).

67 Sau „era luat" G*, pentru a primi revelația.

68 Cf. xcii. 1. Enoh este numit mai departe scribul dreptății (xii. 4, xv. 1), căci el însuși este un om drept (xv. 1, Ixxi. 14-16) și care, de asemenea, anunță judecata dreaptă ce urmează să vină.

făcut așa cum fac copiii pământului, și și-au luat soții: «Voi ați adus mare nimicire asupra pământului: 5. Și nu veți cunoaște pacea și nici iertarea păcatelor; și câtă vreme țeiț se bucură de copiii țlorf, 6. vor vedea moartea celor iubiți de țeif ; se vor plânge de nimicirea copiilor florț și vor cere îndurare veșniciei, dar îndurare și pace aceștia nu vor avea»”.

CAPITOLUL XIII

1. Și Enoh s-a dus și a zis: „Azâzêl[1], pacea nu o vei afla, o grea osândă ți-a fost rânduită. 2. Și tu nu vei cunoaște îndurare și nicio frugămintef nu-ți va fi ascultată, din pricina fărădelegilor pe care tu le-ai arătat și din pricina tuturor lucrărilor nelegiuite, nedrepte și pline de păcat pe care le-ai pregătit pentru oameni”.

3. După aceea m-am dus și le-am vorbit tuturor, și toți s-au înfricoșat și i-a cuprins un tremurat îngrozitor.

Și ei m-au implorat să scriu o jalbă[69] [70] pentru ei, pentru a căpăta iertare, și eu să citesc jalba lor

69 Lui Azâzêl i se vorbește aici în conformitate cu x. 4.

70 Alegerea de a scrie în loc de a comunica oral această petiție reprezintă un semn de cinstire a măreției lui Dumnezeu, fiind un împrumut din obiceiurile regalității lumești. Mai mult decât atât, se pare că nici Enoh nu putea vorbi cu Dumnezeu, căci niciu- na dintre nenumăratele sale întrebări nu sunt adresate lui, deși Dumnezeu chiar îi vorbește, xiv. 24, xiv. 1 - GS.

în prezența Dumnezeului ceresc. 5. Căci de atunci nu mai puteau să vorbească (cu El) și nici să-și înalțe ochii către cer din pricina rușinii păcatelor lor pentru care au fost judecați. 6. Și eu am scris jalba lor și rugăciunea pentru sufletele și faptele lor în parte, și rugile lor pentru a primi iertare și a li se cruța [zilele]. 7. Apoi am plecat și m-am așezat lângă apele lui Dan[1], în țara lui Dan, la sud-vest de muntele Hermon și le-am citit jalba până când am fost cuprins de somn.

8. Și iată că aveam un vis, și am început să am vedenii, și am avut vedenii ale pedepsei, Jși o voce mi-a poruncit] să o vestesc fiilor cerului și să le aduc mustrare. 9. Când m-am deșteptat, m-am dus la ei, și ei toți stăteau adunați laolaltă, plângând către Abelsiâîl, loc așezat între Liban și Sênêsêr[1 71 72], având fețele acoperite.
10. Și eu le-am împărtășit toate vedeniile ce le-am avut în somn, și am început să vestesc cuvintele judecății și să aduc dojană Veghetorilor cerești.

71 Acest râu, numit și Micul Iordan (Josephus, *Ant.* v. 3.1, viii. 8. 4), este un curs inferior al Iordanului. Acest loc (de la pi, a judeca) este ales aici din cauza semnificației numelui său - judecată.

72 Senir, un nume al Hermonului - Deut. 3:9, Cânt. 4:8.

CAPITOLUL XIV

Cartea cuvintelor[73] judecății și a dojenilor Veghetorilor veșnici[74], după porunca din vedenie a Celui Sfânt și Mare. 2. Am văzut în somn ceea ce voi spune acum cu limbă de carne și cu suflarea gurii mele, p

73 „Cartea cuvintelor” qG^{g}, „Această carte este cuvântul” E (și în restul manuscriselor).

74 Lit. „care sunt din veșnicie”, în sensul larg al cuvântului. [Nu este vorba de veșnicie în sens absolut si metafizic, ci doar în sens subiectiv, fiind un timp ce se află dincolo de înțelegerea autorului; cf. Orelli, *Heb. Synonyma d. Zeit und Ewigkeit,* p. 69 *sqq.* - GS]

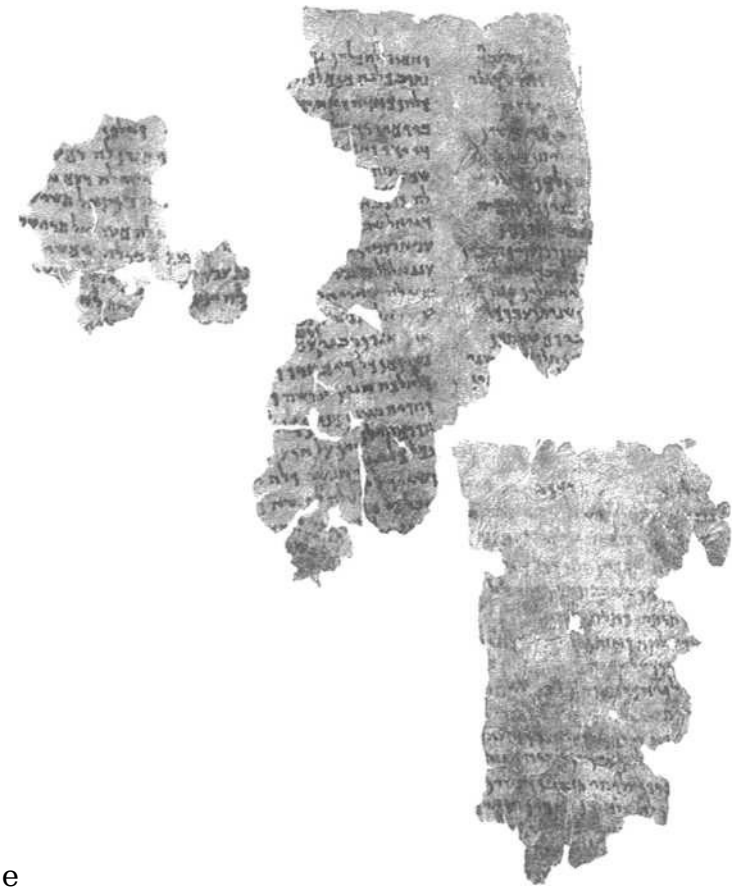

e
Cartea lui Enoh, Manuscris de la Qumran
(Marea Moartă

)care Cel Mare le-a dat omului pentru a vorbi cu ele' și pentru a înțelege cu inima. 3. Așa cum El a creat și a dat <omului puterea de a înțelege cuvântul de înțelepciune, tot așa El m-a creat și pe mine și mi-a dat> puterea de a-i certa pe Veghetori, copiii cerului. 4. Eu am scris plângerile voastre, dar, în vedenia mea, jalba voastră nu va fi primită <în toți vecii, și această judecată v-a fost rânduită; da, (plângerea voastră) nu va fi primită>. 5. Și de acum încolo nu veți mai urca la cer în vecii vecilor, și jde lanțurile] pământului stă poruncit să fiți legați cât timp această lume va dăinui[1 75 76]. 6. Si că înainte de toate veți fi martorii nimicirii *J f* fiilor iubiți de voi și nu vă veți bucura de aceasta, căci vor cădea în fața voastră uciși de sabie. 7. Iar plângerea voastră pentru ei nu va fi ascultată, și nici pentru voi, chiar dacă plângeți și vă rugați și vorbiți toate cuvintele aflate în scrierea ce am făcut-o. 8. Vedenia mi s-a arătat astfel: Iată, în vedenie m-au chemat norii[77] și

75 K-9 = „Vorbesc cu limba mea de carne (Gª Aerai *iv yXiiiatrr) tmpKivii)* și cu suflarea gurii (Gª *év r<i> m/evium* [= duh, suflet] TOC <7TOPÆTOÇ *(iov)* pe care Cel Mare a dat-o omului (Gªo *ăHaiKev i liëyoç* TOÏÇ *àv6p<imoii)* [ca] el să poată să o [folosească] pentru vorbire - EL

76 Cf. xiii. 5. De asemenea, Athenagoras, *Apologie,* xxv. 1; Origen, *c. Celsum* v. 52.

77 „M-au chemat norii". Această expresie este mai

negura m-a strigat, mișcarea astrelor și fulgere-
le m-au grăbit și m-au zorit, iar bătăile vântului
din vedenie m-au ridicat și m-au purtat la cer. 9.
Și am
mers până am ajuns lângă un perete zidit din
pietre de cristal și înconjurat de limbi de foc, și
am început să mă cutremur. Am intrat printre
limbile de foc și m-am apropiat de o casă mare,
clădită din pietre de cristal, iar pereții acesteia
erau din cristal, și temelia era din cristal. 11.
Tavanul era o cărare de stele și fulgere, între ele
aflându-se heruvimi de foc, iar cerul lor era
(limpede ca) apa. 12. Un foc puternic înconjura
pereții, și poarta era ca de foc. 13. Și eu am
intrat în casă, și acolo era o dogoare ca de foc și
o răceală ca de gheață; nu găseai acolo nicio
urmă de bucurie, de viață; și am fost cuprins de
frică, și am început să mă cutremur. 14.
Tremurând din toate mădularele, am căzut la
pământ. 15. Și am avut o vedenie, și iată! se mai
afla o a doua casă, mai mare decât prima. Poarta
acesteia stătea deschisă înaintea mea, și era ca
de foc. 16. Și erau o minunăție și o frumusețe
atât de mărețe încât nu am puterea să vi le
descriu. 17. Podeaua era de foc și deasupra erau
fulgere și o cărare de stele, și avea tavanul tot

puțin obișnuită. Cf. probabil Mat. 17:5. Totuși, ar trebui să ne așteptăm la o idee cum este cea din Ps. 18:10,11, civ. 3.

din foc. 18. Am privit și am văzut <acolo> un tron măreț[1]; arăta ca de cristal, iar rotile 'acestuia străluceau ca soarele, și acolo am văzut heruvimii. 19. De dedesubtul tronului ieșeau șiruri de ‚ ‚ văpăi de nu puteam să privesc. 20. Și Slăvitul stătea acolo, iar veșmântul său strălucea mai puternic decât soarele și era mai alb ca zăpada. 21. Niciunul dintre

' Ez. 1:26; Dan. 7:9; I Regi 22:19; Is. 6:1; Ass. Mos. 4:2; Test. Levi. 5:1; Apoc. 4:2.

îngeri nu putea intra și nu putea să-i privească fața din cauza măreției și slavei sale, și niciun om nu îl putea privi. 22. Văpaia îl înconjura și un foc mare ardea dinaintea Lui, și nimeni nu se putea apropia de El; în fața lui (stăteau) mii și mii, și El nu avea nevoie de niciun sfetnic. 23. Sfinții care se aflau în preajma Lui nu îl părăseau nici noaptea, nici nu se îndepărtau de El. 24. Și am stat până atunci cu fața plecată, în cutremurare. Și Domnul m-a strigat cu gura Sa, și mi-a zis: „Apropie-te, Enoh, și ascultă-mi cuvântul”. 25. [Și unul dintre sfinți s-a apropiat de mine și m-a deșteptat], și El m-a îndemnat să mă ridic și să mă apropii de poartă, iar eu mi-am plecat fața.

CAPITOLUL XV

1. El mi-a răspuns și mi-a grăit, iar eu i-am auzit glasul: „Nu te teme Enoh, om drept și scrib al dreptății[78]; vino mai aproape și ascultă-mi vocea. 2. Și pornește să le spui «Veghetorilor cerului>, care te-au trimis pe tine să mijlocești «pentru ei: «Voi ar trebui să mijlociți»» pentru oameni, iar nu oamenii pentru voi. 3. Pentru ce ați părăsit înaltul, sfântul și veșnicul cer și v-ați împreunat cu femeile, și v-ați spurcat cu fiicele oamenilor și v-ați luat soții, și ați făptuit precum copiii pământului, și ați născut uriași ca odrasle ale voastre? 4. Fiind sfinți, plini de duh, cu viață veșnică, v-ați spurcat cu sângele femeilor și ați născut (copii) cu sângele cărnii, și, asemeni copiilor oamenilor, ați poftit carnea și sângele [precum] cei care mor și pier. 5. De aceea le-am dat soții, pentru a le lăsa grele și a face copii cu ele, ca astfel să nu le lipsească nimic pe pământ[1]. 6. Dar voi erați [înainte] ca niște duhuri, trăind veșnic, cât toate neamurile lumii. 7. Și de aceea nu v-am dat soții, căci sălașul duhurilor cerului este cerul. 8. Acum, uriașii care sunt născuți din duh și din trup vor fi duhuri rele pe pământ, și tot pe pământ va fi sălașul lor. 9. Duhurile cele rele s-au născut din trupuri, căci s-au născut din oameni, și de la

78 Vezi xii. 3.

sfinții Veghetori își au ele începutul; [aceștia vor fi duhuri rele pe pământ, și] duhuri rele se vor numi[1] [79] [80]. [10. Duhurile cerului în cer își vor avea sălașul, iar duhurile pământului, care s-au născut pe pământ, pe pământ le va fi sălașul]. 11.Duhurile uriașilor aduc tulburare, prigonire, distrugere, neliniște, lupte, aduc nimicire pe pământ; ele nu mănâncă mâncare,]dar vor fi înfometate! și le va fi sete[1], și vor aduce nenorocire. Și aceste duhuri se vor ridica împotriva copiilor oamenilor și împotriva femeilor, căci jdin aceștia] s-au născut.

CAPITOLUL XVI

1. Din zilele uciderii, nimicirii și pieirii [uria-

79 Aici se face deosebirea între spiritual și etern, pe de o parte, și trupesc și trecător, pe de alta. îngerii, fiind eterni, nu aveau nevoie de înmulțire pentru a-și păstra spița, astfel doar pofta lor fă- cându-i să își părăsească sfera în care locuiau. Vina lor le-a crescut odată cu rezultatul acestei uniri nefirești: uriașii nelegiuiți. Omul, fiind muritor, nu a păcătuit prin înmulțirea spiței sale - GS.

80 Unirea interzisă dintre îngeri și fiicele oamenilor dă naștere unei monstruoase rase de uriași, cu puteri spirituale și dorințe pământești. Astfel, din acești uriași, când vor muri, vor ieși duhuri rele, adică demoni care vor trăi pe pământ. Mai mult decât atât, acești demoni nu vor fi întemnițați precum îngerii căzuți și nici omorâți precum trupurile muritoare ale uriașilor. Cf. Iustin, *Apoi.* ii. 5; tert, *Apoi.* xxii. Lact. *Instit.* ii. 15 consideră că demonii nu sunt altceva decât îngeri malefici.

șilor], din sufletele ale căror trupuri duhurile vor nimici înaintea judecății - astfel vor nimici ele până în ziua de pe urmă a marii [judecăți], în care vremea își va cunoaște sfârșitul - da, asupra Veghetorilor și a celor lipsiți de credință (judecata din ziua de pe urmă) se va săvârși cu totul[1] [81] [82]. 2. Cât despre Veghetorii care te-au trimis pe tine să te rogi pentru ei, care <înainte> erau în ceruri, (spu- ne-le lor astfel): «Voi ați fost în cer, dar nu <toate> tainele v-au fost până acum arătate; voi le știați pe cele neînsemnate, și pe acestea cu inimile voastre împietrite le-ați făcut cunoscute femeilor, iar prin aceste taine femeile și bărbații au adus răul pe pământ». 4. Și spune-le lor: «Pacea nu o veți găsi»”.

XVII-XXXVII. Călătoriile lui Enoh pe pământ și prin Sheol XVII-XIX. Prima călătorie'

CAPITOLUL XVII

81 „Nu mănâncă mâncare, dar vor fi înfometate și le va fi sete”. K-9 = „nu mănâncă mâncare și nici nu vor fi însetate sau se vor împiedica (de obstacole)” - EL

82 Demonii nu vor fi pedepsiți până la judecata finală, în timp ce Veghetorii vor fi pedepsiți atât înainte, cât și la judecata ultimă. Această doctrină apare și în Jubilee 10:5-11, ca și în NT. Cf. Mat. 8:29.

Și ei m-au luat]șij m-au dus într-un loc în care cei ce se aflau acolo erau ca focul arzător, și, atunci când doreau, puteau să ia înfățișare de oameni[*] [83] [84]. 2. Și m-au dus în locul întunericului, și la un munte al cărui vârf ajungea la cer. 3. Și am văzut lăcașurile luminătorilor[85] Jși izvoarele stelelor] și ale tunetelor JșiJ cele mai mari adâncimi, unde se afla un arc de foc cu săgeți și tolbă, și <o sabie de foc> și nenumărate fulgere. 4. Și m-au dus la apele vii[86], și la focul din apus, care primește fiecare asfințit al soarelui. 5. Și am ajuns la un râu de foc[87] unde focul curge ca apa și se varsă în marea cea mare[88] dinspre apus. 6. Am văzut râurile cele mari și am ajuns la râul cel mare și la întunericul cel mare, și am intrat în locul unde

83' Aceste capitole sunt străine de restul acestei secțiuni. Sunt pline de elemente grecești, de pildă, Pyriphlegethon, Styx, Acheron și Cocytus (xvii. 5,6) etc.

84 Cf. xix. 1, „luând multe înfățișări”, și II Cor. 11:14.

85 Probabil cămările soarelui și ale lunii, cf. xli. 5.

86 „Apele vii” G[g], „apele vieții” E. Cf. Ps. 36:9; Pild. 10:11,13:14, 14:27,16:22; și mai ales Apoc. 22:17.

87 Pyriphlegethon.

88 *'(iKtavii.* [Este curios faptul că autorul, al cărui obiectiv este cel de a se opune pătrunderii ideilor grecești, se folosește de miturile grecilor, căci se poate vedea foarte clar că afirmațiile sale de aici nu sunt bazate pe VT. Acest „râu de foc” ce se varsă în Okeanos este, într-adevăr, o idee străină grecilor, care totuși

nu calcă picior de om. 7. Am văzut munții întunericului iernii și locul de unde țâșnesc toate apele adâncului. 8. Am văzut toate gurile[1] râurilor pământului și deschizătura adâncului.

CAPITOLUL XVIII

1. Am văzut tainița tuturor vânturilor, am văzut cum Dumnezeu a făcut cu ele întreaga creație și temeliile neclintite ale pământului[89] [90] [91]. 2. Și am văzut piatra unghiulară a pământului[92], am văzut cele patru vânturi care țin [pământul și] tăria cerului. 3. <Și am văzut cum vânturile rotesc bolta cereas- că> și își au sălașul între cer și pământ: <ele sunt stâlpii cerului[93]». 4. Am văzut vânturile cerului care pun în mișcare pe orbitele lor soarele și stelele. 4. Am văzut cum vânturile de pe pământ poartă norii[94]: am văzut <căile îngerilor. Am văzut» la

89localizează Hadesul în apropierea Okeanos-ului; cf. Hesiod, *Teo- gonia,* 744, 760, 767, 779. Descrierea dată de Enoh este foarte asemănătoare cu a lui Virgiliu, *Aen.* vi. 259,323,549 *sqq* -GS],

90 „Gurile", adică oceanele. Cf. „izvoarele marii genuni" din cosmogonia babiloniană: acestea se află la marginile pământului și în apropierea lor se găsesc munții.

91 Cf. Is. 24:18; 1er. 31:37; Mih. 6:2; Ps. 18:15, 82:5; Pild. 8:29.

92 Cf. Iov. 38:6.

93 Cf. Iov. 26:11 pentru cuvinte, dar nu și ideea.

94 „Poartă norii" (numai în t, *S)* explică dificultățile din Iov. 36:29, 37:16.

capătul pământului tăria cerului de deasupra. Am mers mai departe și am văzut un loc ce arde zi și noapte,

unde se găsesc șapte munți' din pietre minunate, trei înspre răsărit și trei înspre miazăzi. 7. Dintre cei aflați la răsărit, junulj era din piatră de diverse culori, unul din perle și unul din hiacint[1 95 96], iar cei de la miazăzi erau din piatră roșie. 8. Dar cel din mijloc ajungea la cer ca tronul lui Dumnezeu[97] și era din alabastru, iar vârful tronului era din safir. 9. Și am văzut o văpaie de foc. Și dincolo de munții aceștia 10. se află capătul pământului cel mare: acolo au fost săvârșite cerurile. 11. Și am văzut o genune adâncă, și coloane <din foc ceresc, iar printre ele am văzut coloane» din care ieșea foc, care erau nemăsurate atât în adâncime, cât și în

95 Legat de cei șapte munți, vezi cealaltă relatare de la xxiv. 1-3. De asemenea, cf. Jubilee 8:22.

96 „Hiacint" (?) /àaecüç e o corupere a lui (?) *iàtrm^oç,* „jasp". Dar G^{g} are *rafev.* Astfel, *iaiavOou* sau *itwfiïvou* este mult mai probabil originalul. Nu putem fi niciodată siguri de identificarea pietrelor sau de descoperirea surselor ideilor din textul nostru. Cf. Ez. 28:13.

97 „Precum tronul lui Dumnezeu". în xxv. 3, chiar *este* tronul lui Dumnezeu. în Is. 14:13, muntele lui Dumnezeu se află la nord. Cf. Ez. 1:4; Iov. 37:22. Cf. „muntele sfânt al lui Dumnezeu", Ez. 28: 13,14,16.

înălțime. 12. Și, dincolo de acea genune, am văzut un loc ce nu avea tăria cerului de deasupra și nici pământ dedesubt; nu avea apă și nici păsări, ci era un loc pustiu și groaznic. 13. Am văzut acolo șapte stele arzătoare care erau ca munții, și când am întrebat de ele, 14. îngerul[98] mi-a răspuns: „Locul acesta este capătul cerului și al pământului, este temnița stelelor și a oștirilor cerului. 15. Stelele ce se rostogolesc în foc sunt cei care au încălcat porunca Domnului la începutul înălțării lor, căci nu au răsărit la momentul rânduit. 16. Și El s-a mâniat pe ele și le-a întemnițat până la vremea când vina lor va fi ispășită (chiar și) [pentru zece mii de anij”.

CAPITOLUL XIX[1]

1. Și Uriel a strigat către mine: „Aici se vor afla îngerii care s-au împreunat cu femeile, iar duhurile lor, luând multe înfățișări, pângăresc oamenii, făcându-i să meargă pe căi greșite și să

98 Uriel.

aducă jertfe demonilor <ca zei>[1] [99] [100], (aici vor sta) până în <ziua> marii judecăți în care vor fi judecați și vor pieri.
Și femeile care s-au rătăcit cu îngerii vor devenisirene[1]”. 3. Și numai eu, Enoh, am văzut vedenia, sfârșitul tuturor lucrurilor, și niciun om nu va vedea așa cum am văzut eu.

XX. Numele și însărcinările celor șapte arhangheli CAPITOLUL XX

1. Și acestea sunt numele îngerilor cei sfinți care veghează. 2. Uriel, unul dintre îngerii cei sfinți care este peste lume și peste Tartar. 3. Ra-

99 Acest capitol nu se află în concordanță cu xv.12-xvi, din moment ce aici duhurile îngerilor căzuți sunt libere să îi ademenească pe oameni să aducă jertfe demonilor. De fapt, îngerii căzuți de aici au rolul de a-i ispiti pe oameni, rol atribuit în altă parte demonilor. Aici femeile devin și ele demoni de parte femeiască. Dacă totuși xix ține de x-xvi, atunci xix este un capitol imperfect. După cuvintele „duhurile lor” ar trebui să urmeze „ale uriașilor”, care ar reprezenta o formulă aramaică ce poate fi ușor răstălmăcită de un traducător de limbă greacă.

100 Cf. Deut. 32:17; Ps. 106:37; Bar. 4:7. Acest pasaj și xcix. 7 reprezintă sursa folosită de Terț. *De Idol.* iv. [Acești demoni sunt, conform capitolelor xv și xvi, duhurile uriașilor omorâți. Faptul că zeii păgânilor sunt demoni își găsește expresia în Is. 65:11. în *Dialog, cum Tryph.* § 83, Iustin Martirul face referire la Ps. 96:5 (95:5 după LXX) pentru a-și dovedi afirmația - GS].

fael, unul dintre îngerii cei sfinți care este peste sufletele oamenilor. 4. Raguel[101] [102] [103], unul dintre îngerii cei sfinți care țse răzbună^ pe lumea luminătorilor. 5. MihaiP, unul dintre îngerii cei sfinți care este pus peste ce e mai bun în lume <și> peste haos.
6. Sarachael, unul dintre îngerii cei sfinți care este peste sufletele care păcătuiesc în duh. 7. Gabriel, unul dintre îngerii cei sfinți, care este peste Paradis și peste șerpi și Heruvimi. Remiel, unul dintre îngerii cei sfinți, pe care Dumnezeu l-a rânduit peste cei care înviază[104].

XX/. *Locul premergător și final al pedepsirii îngerilor căzuți (al stelelor căzute).* CAPITOLUL XXI

1. Și m-am îndreptat către un loc unde lucrurile erau fără noimă[1].2. Si am văzut acolo ceva înfiorător: nu era deasupra cer și nici dedesubt pământ, ci un loc lipsit de noimă și

101 Cf. Apoc. Bar. 10:8. *treipqv* din LXX este o traducere a lui de ex., Mih. 1:8.

102 Nu pare a exista nicio legătură între nume și însărcinare. Cf. xxiv. 6.

103 El este îngerul păzitor al Israelului, ca și în Dan. 10:13,21,12:1, și în altă parte. Cf. xxvi. 6.

104 Sunt șapte arhangheli în acest capitol, dar în i-xix sunt pomeniți doar patru, cf. xxi-xxxvi.

îngrozitor. 3. Și acolo am văzut șapte stele din cer înlănțuite unele cu altele, ca niște munți uriași arzând cu foc. 4. După aceea am spus: „Care este păcatul lor de sunt așa înlănțuite și pentru ce au fost aruncate aici?” 5. Apoi a zis Uriel, unul dintre îngerii cei sfinți, care era cu mine și era una dintre căpeteniile acestora: „Enoh, de ce întrebi aceasta și de ce dorești adevărul? 6. Acestea sunt dintre stelele [ceruluij care au încălcat porunca Domnului și sunt ținute aici până când vor trece zece milioane de ani, timpul potrivit păcatelor lor”. 7. Și de acolo am plecat într-un alt loc[*] [105] [106], care era și mai înfricoșător decât cel dinainte, și am văzut un lucru îngrozitor: un foc mare ce ardea cu putere, și locul acela era despicat ca o genune, fiind umplut de coloane de foc ce coborau, și a cărui cuprindere nu o puteam vedea și nici bănui. 8. După aceea am spus: „Cât de înfricoșător este acest loc și cât de îngrozitor este de privit!” 9. Apoi Uriel mi-a răspuns, unul dintre îngerii cei sfinți care se afla cu mine, și mi-a zis: „Enoh, de ce te temi și te înfricoșezi atâta?” Și eu am

105' Acest vers este citat de Origen în *De Princ.* iv. 35, cu cuvintele: „ambulavi usque ad imperfectum”.

106 Aparent, închisoarea finală a îngerilor aici este prăpastia din xviii. 11,12, ce are dedesubt pustia în care sunt întemnițate deja cele șapte stele.

răspuns: „Din pricina acestui loc înfricoșător si din cauza durerii ce îi sunt martor”.
10. Și el mi-a spus: „Acest loc este temnița îngerilor și aici vor rămâne pe vecie”.

CAPITOLUL XXII

XXII. Sheol sau Infernul[107]

1. Și de acolo am plecat spre un alt loc, iar el mi-a arătat la apus un <alt> munte mare și înalt [și] din piatră tare.

E G

2. [g]Și în acesta se găseau ţpatruț locuri goale, ce aveau mare adâncime și erau întinse și netede. Cât de netede sunt locurile goale, cât de adânci și întunecate pentru a fi privite.

Și acolo se aflau ţpatruț locuri goale, adânci și foarte netede: j’treij' dintre ele erau întunecate și unul era luminos; și acolo se găsea o fântână cu apă în mijloc. Și eu am spus: „ţCâtț de netede sunt aceste locuri goale, și adânci, și întunecate la vedere”

107 Aceasta este cea mai veche mărturie a doctrinei fariseice sau hasidice despre Sheol sau Hades, care aici este deja complet dezvoltată. Cei aflați acolo au o existență conștientă, iar în Sheol sunt respectate deosebirile morale, nu cele sociale.

2. .Apoi a răspuns Rafael, unul dintre îngerii cei sfinți care se afla lângă mine, și a zis către mine: „Aceste locuri goale au fost făcute ca duhurile sufletelor celor morti să se adune aici, într-adevăr, ca toate sufletele copiilor oamenilor să se adune aici[108].4. Și aceste locuri au fost făcute să îi primească până la ziua judecății lor”.

E G«

5. Am văzut duhurile copiilor oamenilor care au murit, și vocile pline de tânguiri se înălțau la cer.

6. Apoi l-am întrebat pe Rafael, îngerul care era cu mine, și i-am spus: „Acest suflet al cui este al cărui glas se tânguie?”

5. Am văzut (duhul unui) om mort tânguindu-se, și vocea lui se înălța la cer în tânguire. 6. Și l-am întrebat pe Rafael, îngerul care mă însoțea, și i-am spus: „Acest suflet care se tânguie al cui este, a cui voce se înalță și se jelu- iește cerului?”

108 Expresia „sufletele oamenilor” este în sens absolut, presupunând *toate* sufletele, aici autorul fiind în acord cu afirmațiile din VT, unde Sheol, care se deosebește complet de mormânt, este destinat sufletelor morților ce poartă denumirea de *Raphaim,* „umbre” - GS.

Și el mi-a răspuns: „Acesta este sufletul lui Abel, pe care fratele său Cain l-a omorât, și se tânguie până când sămânța sa va fi ștearsă de pe fața pământului și stirpea sa va fi spulberată dintre oameni”.E
7. Apoi l-am întrebat de el și de locurile goale: „De ce sunt despărțite unele de altele?”
8. Și el mi-a răspuns și a zis: „Acestea trei au fost făcute ca duhurile celor morți să poată fi împărțite. Și împărțirea a fost făcută jpentruj sufletele celor drepți, unde este un izvor scânteietor de apă.
9. Și așa s-a hotărât pentru sunt îngropați în pământ și judecata nu le-a fost dată cât au trăit.
10. Sufletele lor vor fi duse aici, în aceste mari chinuri, până când va veni ziua cea mare a judecății și a pedepsei pentru cei ce țblestemăj’ în veci, și osândă pentru sufletele lor. Acolo îi va înlăntui El
?
pentru vecie.
G®
8. Apoi l-am întrebat despre locurile goale: „De ce sunt despărțite unele de altele?”
9. Și el mi-a răspuns zicând: .Acestea trei au fost făcute ca duhurile celor morți să poată fi împărțite. Și această împărțire a fost făcută pentru sufletele drepților, în care se află izvorul scânteietor de apă.

10. Și acesta a fost făcut pentru păcătoșii care au murit și au fost îngropați în pământ și judecata nu a fost făcută cât au trăit.
11. Aici, sufletele acestora vor fi ținute în aceste chinuri mari, până la ziua cea mare a judecății, osândirii și chinurilor damnărilor din veci, ca astfel să (poată fi) dată osândă sufletelor lor. Acolo îi va înlănțui El pentru vecie.
12. împărțirea aceasta a fost făcută pentru sufletele celor care aduc tânguiri, care se vaită de nimicirea lor, când au fost omorâti în zilele păcătoșilor.
13. Așa au fost făcute pentru sufletele oamenilor care nu erau drepți, ci păcătoși, care au fost nelegiuiți, aceștia urmând să fie așezați printre nelegiuiți; dar sufletele lor nu vor fi nimicite' în ziua judecății și nici de acolo nu vor pleca.
14. După aceea l-am binecuvântat pe Dumnezeul slavei și am spus: „Binecuvântat să fie Dumnezeul meu, Domnul dreptății, care va domni în veci”.
11. Și această împărțire a fost făcută pentru sufletele celor care se tân- guiesc, care se plâng de nimicirea lor, când au fost uciși în zilele păcătoșilor.
12. Și acest lucru s-a făcut pentru sufletele oamenilor care nu vor fi drepte, ci păcătoase, care sunt păcătoase și care se vor afla printre nelegiuiți; dar sufletele lor nu vor fi pedepsite în ziua judecății și nici de acolo nu vor pleca.
După aceea l-am binecuvântat pe Dumnezeul slavei și am spus: „Binecuvântat să fie

Dumnezeul meu, Domnul dreptății, care stăpânește lumea”.*XXIII. Focul ce se ocupă de luminătorii cerului*

CAPITOLUL XXIII

1. De acolo am plecat spre un alt loc, așezat spre apus, la marginile pământului. 2. Și am văzut un foc

în Sheol există mai multe grade ale suferinței. Cea mai rea pedeapsă pare a fi „uciderea duhului”, dar chiar și acest lucru nu presupunea nimicirea totală

.<dogoritor> ce ardea fără odihnă, ziua și noaptea neîncetat. 3. Și eu am întrebat: „Ce este acesta care nu cunoaște răgaz?” 4. Atunci Raguel, unul dintre îngerii cei sfinți care se afla lângă mine, mi-a răspuns: „Acest foc <pe care l-ai văzut> este focul de apus ce tprigonește luminătorii cerului”.

XXIV-XXV. Cei șapte munți dinspre nord-vest si Pomul Vieții f f

CAPITOLUL XXIV

1. <Și de acolo am plecat spre un alt loc de pe pământ>, și mi-a arătat un munte de foc ce ardea <zi și noapte>. 2. Și am mers dincolo de acesta și am văzut șapte munți minunați ce se deosebeau unul de celălalt, și pietrele acestora erau minunate și frumoase, străluceau și aveau suprafața lustruită: <trei către> răsărit, <unul> deasupra celuilalt, și trei către miazăzi, unul peste celălalt, și se mai găseau niște văi adânci, ce nu se atingeau una de cealaltă.

3. Și al șaptelea munte se afla în mijlocul lor, și îi întrecea în înălțime, asemănându-se cu un tron; și pomi frumos mirositori înconjurau acest tron. 4. Și printre ei se găsea un pom al cărui miros nu îl mai întâlnisem, nemaifiind altul ca el printre aceștia, și nici printre cei ca el: avea un miros neasemuit, iar frunzele, florile si lemnul acestuia nu se uscau ni- ciodată; si fructele sale erau minunate si se asemă- nau cu cele ale unui palmier. 5. Apoi am zis: „jCâtJ de frumos este acest pom și ce bine mirositor, și cu frunze atât de minunate și flori atât de încântătoare la înfățișare". 6. Și atunci mi-a răspuns Mihail, unul dintre îngerii cei sfinți <și slăviți> care se afla lângă mine și care era conducătorul lor.

CAPITOLUL XXV

1. Și el a zis către mine: „Enoh, de ce mă întrebi de mirosul acestui pom și Jde cej vrei tu să afli adevărul?" 2. Și atunci i-am răspuns, <zicând>: „Vreau să știu despre toate, dar mai ales despre acest pom".

3. Și el mi-a răspuns: „Acest munte[1] înalt <pe care l-ai văzut>, al cărui vârf este ca tronul lui Dumnezeu, este lăcașul unde Cel Mare și Sfânt, Domnul Slavei, împăratul veșnic, se va așeza atunci când va veni să se plimbe pe pământ, în bunătatea Sa.

4. Iar acest copac frumos mirositor nu va putea

fi atins de niciun muritor până la marea judecată, când El va judeca și va pune capăt tuturor lucrurilor în veci. Atunci acesta va fi dăruit celor drepți și sfinți. 5. Fructul său va fi hrană pentru cei aleși: va fi răsădit[1] [109] [110] în locul cel sfânt[111], în templul Domnului, împăratul veșnic.

6. Atunci ei se vor bucura și vor fi fericiți,
Si vor intra în locul cel sfânt;
Și mireasma sa le va pătrunde în oase,
Și vor trăi o viață îndelungată pe pământ,
Așa cum au trăit și părinții lor:
Și în zilele lor nu îi vor atinge nicio suferință sau vreun chin,
Nici vreo nenorocire”.

7. Apoi l-am binecuvântat pe Domnul Slavei, împăratul veșnic, care a pregătit asemenea lucruri pentru cei drepți și a creat și a hărăzit așa ceva pentru ei.

XXVI. Ierusalimul și munții, văile și apele curgătoare CAPITOLUL XXVI

1. Și am mers de acolo spre mijlocul

---

109 Cel din mijlocul celor șapte.

110 Pomul vieții a fost mutat din raiul pământesc în Grădina Dreptății, urmând ca de acolo să fie mutat în Ierusalim.

111 Ierusalimul când va fi purificat. Pentru Noul Ierusalim divin, vezi xc. 29.

pământului', și am văzut un loc binecuvântat Jîn care se găseau pomij cu crengi verzi și înflorite. 2. Acolo am văzut un munte sfânt[1 112 113], <iar> sub munte, spre răsărit, se găsea o apă curgătoare[114] ce se vărsa spre miazăzi. Și am văzut către răsărit un alt munte[115] mai înalt decât acesta, și între ei se găsea o vale' adâncă și îngustă, și aici, de asemenea, era o apă ce se vărsa Jpe subj munte. 4. Și în partea de apus se mai afla un munte[1 116 117], la o înălțime mai mică decât primul, și o vale[118] jadâncă și uscată] se afla între aceștia; o altă vale adâncă și uscată se afla la marginile celor trei [munți]. 5. Și toate văile erau adânci <și înguste>, formate din pietre tari și nu aveau copaci asupra lor. Și am privit cu uimire <pietrele, și m-am minu- nat> de văi, da, nespus m-am minunat.

XXVII. Menirea văii blestemate

---

112 Ierusalim. Cf. Ez. 38:12, 5:5. în Jubilee, viii. 12,19, acesta este numit *ànfaÀoç* sau centrul pământului, tot așa cum era și Delphi la greci. în 1 En. xc. 26, Gheena se află „în mijlocul pământului".

113 Muntele Sion.

114 Pârâul Siloe.

115 Muntele Măslinilor.

116 Valea lui Kedron sau a lui Iosafat.

117 Muntele Pierzaniei.

118 Valea lui Hinom.

CAPITOLUL XXVII

1. Apoi eu am zis: „Care este menirea acestui tărâm binecuvântat, plin cu atâția pomi, și a acestei văi blestemate[119] [120] [121] [122] * * * care le desparte?” 2. <Apoi Uriel, unul dintre îngerii cei sfinți care se afla cu mine, a răspuns, zicând: „Această> vale blestemată est

epentru cei care au fost blestemați pe vecie; aici se vor aduna toți cei jblestemațij care au rostit cu buzele lor cuvinte rușinoase împotriva Domnului și au batjocorit slava Sa.

E

Aici se vor aduna aceștia și aici vor fi ei judecați. 3. în zilele de pe urmă, aceștia vor fi martorii judecății celei drepte în prezența celor drepți pe vecie: aici cei care au aflat iertarea îl vor binecuvânta pe Domnul slavei, împăratul veșnic.

G«

Aici se vor aduna aceștia și aici va fi locul în care vor sta. 3. în răstimpul de pe urmă, în zilele adevăratei judecăți în prezența celor drepți pe vecie: aici credincioșii îl vor »

---

119 G^{8} = „și (de ce este) această vale blestemată?” înainte, Gheena

120era destinată celor care se închinau lui Moloh, practică reprimată

121de Iosia (II Regi 23:10) și blestemată de Ieremia (1er. 7:31, 32,19:2, 6,

12232:35). în Is. 66:24, evreii răzvrătiți și care au renunțat la credință sunt mistuiți de foc în acel loc, în prezența drepților, ca și aici.

binecuvânta pe Domnul Slavei, împăratul veciei.

4. în zilele judecății celei din urmă, îl vor binecuvânta pentru iertarea ce le-a dat-o”. Atunci l-am binecuvântat pe Domnul Slavei și l-am slăvit, și laude pline de slavă i-am adus.

XXVin-XXXIII. Continuarea călătoriei spre răsărit CAPITOLUL XXVIII

1. Și de acolo am pornit <spre răsărit>, în mijlocul <șirului de munți ai deșertului>, și am văzut o pustie și era izolată, plină de copaci și plante. 2. <Și> apa țâșnea de deasupra. 3. Vărsându-se ca un fluviu îmbelșugat [ce curgea] către nord-vest, aceasta făcea ca de fiecare parte să se ridice nori și rouă.

CAPITOLUL XXIX

1. De acolo am plecat spre un alt loc din deșert, și m-am apropiat de partea dinspre răsărit a acestui șir de munți. 2. Și <acolo> am văzut copaci parfumați ce trimiteau miresme de tămâie și mirt, și aceștia se asemănau și ei cu migdalul.

CAPITOLUL XXX

1. Și, dincolo de acestea, am mers mai departe spre răsărit, și am văzut un alt loc, o vale (plină) cu apă. 2. Și acolo se afla un copac cu un parfum ce îl egala pe cel al arborilor de mastic. 3. Și pe laturile acestor văi am văzut cinamoni frumos mirositori. Și am mers mai departe spre răsărit.

CAPITOLUL XXXI

1. Și am văzut alți munți, și printre aceștia se găseau [dumbrăvi de[copaci, de unde izvora nectar, care poartă denumirea de „sarara”[123] și „galbanum”. 2. Și, dincolo de acești munți, am văzut un alt munte Jîn partea de răsărit a capătului pământului}, <unde se găseau copaci de aloe>, și toți copacii erau plini de stacte, asemănându-se cu migdalii. 3. Si atunci când erau arse, miroseau mai dulce de- cât orice mireasmă parfumată.

CAPITOLUL XXXII

G*

1. După aceea, în timp ce priveam spre miazănoapte, peste munți, am văzut șapte munți acoperiți de lavandă aleasă, copaci parfumați, scorțișoară și piper.

1. Către nord-est am văzut șapte munți plini de lavandă aleasă, mastic, scorțișoară și piper

2. .Și apoi am trecut peste culmile [tuturor} acestor munți, departe spre răsăritul [pământului}, și am traversat marea Eritreei, m-am îndepărtat de aceasta și am trecut de <îngerul> Zotîêl[124].

---

123 „Sarara” E. *a-appav* G* o transliterare a lui un fel de balsam.

124[1] Aici, Adam și Eva par a fi încă în viață. Dacă x. 1 aparține acestei secțiuni, înseamnă că este urmată cronologia samaritea- nă. A se observa că păcatul lui Adam

G
3. [g]Și am ajuns la Grădina Dreptății, și am văzut în spatele acestor copaci mai mulți copaci mari ce 3. Și am ajuns la Grădina Dreptății, și în depărtare se aflau mult mai mulți copaci și mai mari decât aceștia - creșteau acolo și care aveau o mireasmă minunată, și pomul înțelepciunii de la care aceștia îsi
j f
iau hrana și au parte de mare înțelepciune. țdoiț copaci foarte mari se aflau acolo, si erau foar- te frumoși și minunați, și pomul cunoașterii, al cărui fruct sfânt aceștia îl mănâncă și au parte de mare înțelepciune

4. .[Acel pom are înălțimea bradului, frunzele le arej precum cele ale roșcovului, iar fructul este precum ciorchinele viei, atât de frumos este; și mireasma copacului ajunge până departe. 5. Atunci am spus: „]Cât[de frumos este arborele și cât de minunat este la privit!” 6. Și Rafael, îngerul cel sfânt care era cu mine, mi-a răspuns: „Acesta este pomul înțelepciunii, din care al tău tată bătrân (de ani) și a ta mamă cuprinsă de bătrânețe, care au fost înaintea ta, au mâncat și au cunoscut înțelepciunea și ochii li s-au deschis; și, când au văzut că erau goi, au fost izgoniți din grădină'”.

CAPITOLUL XXXIII

1. De acolo am pornit către marginile pământului și am văzut fiare puternice, fiecare

deosebindu-se de cealaltă; și (am văzut) păsări ce erau diferite la înfățișare si cântec. 2. La răsărit de aceste fiare am vă- zut marginile pământului pe care se sprijină cerul, și porțile deschise ale cerului. 3. Și am văzut cum se înalță stelele cerului, și am socotit porțile prin care ieșeau acestea[1], si am însemnat toate locurile lor de ieșire, la fiecare stea în parte, ținând seama de numărul, numele, cursurile, pozițiile, momentele și lunile lor, așa cum mi-a arătat Uriel, îngerul cel sfânt care era cu mine. 4. El mi-a arătat toate lucrurile și mi le-a înscris; și numele acestora mi le-a descoperit, ca și legile pe care le au.

XXXIV-XXXV. Călătoria lui Enoh spre miazănoapte CAPITOLUL XXXIV

1. De acolo am plecat spre miazănoapte, la marginile pământului, și acolo am văzut o mare și slăvită minune. 2. Și am văzut trei porți deschise ale cerului: prin fiecare dintre ele ieșeau vânturile de miazănoapte, iar când suflau era frig, grindină, îngheț, zăpadă, rouă și ploaie. 3. Pe una dintre porți vânturile suflau ușor, dar când suflau prin celelalte două porți, o făceau cu putere și aduceau urgie pe pământ.

CAPITOLUL XXXV

1. De acolo am pornit spre apus, la marginile

pământului, și am văzut acolo trei porți deschise

ale cerului, așa cum văzusem la țrăsăritj"[125], același număr de porți și același număr de ieșiri.

XXXVI. Călătoria spre miazăzi CAPITOLUL XXXVI

1. De acolo am pornit către miazăzi, la marginile pământului, și am văzut acolo trei porți deschise ale cerului, și de acolo sosește rouă, ploaia țși vân- tulț. 2. Și de acolo m-am îndreptat către răsărit, la marginile cerului, și am văzut aici cele trei porți deschise de la răsărit ale cerului, și unele porți mai mici deasupra acestora. 3. Prin aceste porți mai mici trec stelele cerului si străbat drumul ce le-a fost hărăzit spre apus. 4. Și cum le vedeam îl bine-cuvântam pe Domnul Slavei, și am continuat să-1 binecuvântez pe Domnul Slavei că a făcut minuni atât de slăvite, pentru a arăta măreția operei Sale îngerilor și duhurilor, și oamenilor, ca ei să-i laude întreaga operă și creație, ca ei să-i poată vedea lucrarea măreției Sale si să laude marea lucrare a mâinilor Sale si să îl binecuvânteze în veci.

PILDELE (XXXVII-LXXI)

CAPITOLUL XXXVII

1. A doua vedenie[1] pe care a văzut-o, vedenia înțelepciunii - pe care Enoh, fiul lui lared, fiul lui Mahalalei, fiul lui Cainan, fiul lui Enos, fiul lui Seth, fiul lui Adam, a văzut-o. 2. Acesta este începutul cuvintelor înțelepciunii pe care le-am

rostit cu voce tare pentru cei ce își au sălaș pe pământ: Ascultați, voi, oameni din vechime, și

înțelegeți cuvintele Celui Sfânt[1] [126] [127], pe care le

voi rosti în fața Domnului Duhurilor[128]. 3. Mai bine era să le fi spus numai celor din vechime, dar chiar și celor care le urmează nu le voi ascunde înțelepciunea. 4. Nicicând până în această zi o asemenea înțelepciune nu a mai fost dată de Domnul Duhurilor nimănui, așa cum am primit-o eu, pe potriva înțelegerii mele, după bunul plac al Domnului Duhurilor de la care am parte de viață veșnică. 5. Mi s-au dat

trei Pilde[129],
pe care le-am vestit cu glas tare celor ce își au sălașul pe pământ.
XXXVII-XLIV. Prima Pildă XXXVIII. Judecata viitoare a păcătoșilor CAPITOLUL XXXVIII

1. Prima Pildă.

Când adunarea celor drepți se va ivi,
Și păcătoșii vor fi judecați pentru păcatele lor,
Și vor fi goniți de pe fața pământului:

2. Când Cel Drept va apărea în fața ochilor celor drepți,

Ale căror fapte alese sunt în așteptarea Domnului Duhurilor.

Și lumina se va înfățișa celor drepți și aleși care se află pe pământ,

Unde va fi sălașul păcătoșilor,

Și unde va fi locul de odihnă al celor ce l-au tăgăduit pe Domnul Duhurilor?

Mult mai bine pentru ei era dacă nu se năș-teau.

3. Când tainele celor drepți vor ieși la iveală și păcătoșii vor fi judecați,

Și nelegiuiții vor fi înlăturați de lângă cei drepți și aleși,

4. Atunci cei ce au în stăpânire pământul nu vor mai fi puternici și preamăriți:

Și nu vor mai putea privi fețele celor sfinți,

Căci Domnul Duhurilor a făcut ca lumina Lui să se ivească

Pe fețele celor sfinți, drepți și aleși.

Și vor fi dați pe mâinile celor drepți și sfinți.

6. Si de atunci înainte niciunul nu va mai căuta milă de la Domnul Duhurilor,

Căci viața lor și-a găsit sfârșitul.

XXXIX. Sălașul celor drepți și al Celui Ales: laudele celor binecuvântați

CAPITOLUL XXXIX

1. [Și vor veni acele zile în care copiii aleși și sfinți vor coborî din înaltul cerului și sămânța lor se va uni cu cea a copiilor oamenilor. 2. Și în acele zile Enoh a primit cărți ale stăruinței și mâniei, cărți ale neliniștii și izgonirii.]

Și ei nu vor căpăta iertare, a spus Domnul Duhurilor.

3. Și în zilele acelea un vârtej m-a ridicat de la pământ,

Și m-a purtat la marginea cerurilor.

4. Și acolo am văzut o altă vedenie, lăcașurile[1] celor sfinți,

Și locuința celor drepți.

5. Aici ochii mei au văzut lăcașurile lor cu îngerii Săi cei drepți,

Și locuința lor cu cei sfinți.

Și ei se rugau și se plângeau de copiii oamenilor,

Și dreptatea curgea prin fața lor precum apa, Și

iertarea se afla precum rouă pe pământ[1 131 132]:
Astfel este printre ei în vecii vecilor.

6a. Și în acel loc ochii mei au văzut pe Alesul

dreptății și al credinței[133],

7a. Și am văzut că sălașul său este sub

aripile[134] Domnului Duhurilor.

6b. Și dreptatea va domni în zilele sale,
Și cei drepți și aleși vor fi nenumărați înaintea
Sa în vecii vecilor

.*7b.* Și toți cei drepți și aleși dinaintea Sa vor fi tputernicif precum luminile învăpăiate',

Si vor rosti binecuvântări neîncetat,

Și ale lor buze vor preamări numele Domnului Duhurilor,

Din fața căruia dreptatea [și cinstea] nu se va mai nărui.

8. Acolo vreau eu să locuiesc,

Și duhul meu trage spre acel sălaș: Și acolo

---

nu este privit ca fiind cauza căderii omului.

' Porțile stelelor sunt descrise în amănunt în Ixxii-lxxxii.

125 A se citi miazănoapte. Sau, mai bine, acest capitol să fie mutat după xxxvi. 3.

126 Prima pare a se găsi la i. 2.

127 „Cuvintele Celui Sfânt” *gmt, fvj).* în alte manuscrise, „sfintele cuvinte”.

128 „Domnul Duhurilor”. Cât privește scrierile contemporane sau timpurii, apare doar în II Mac. 3:24, totuși cf. „Dumnezeul duhurilor oricărui trup”, Num. 16:22,27:16.

129 „Pilde”. Cf. Num. 32:7,18; Iov 27:1 = discursuri elaborate sub forma unei viziuni, profeții sau a unui poem.

130 Aceștia sunt conducătorii evrei prin naștere și saducheii, fiindcă ei l-au tăgăduit pe Domnul și pe Unsul Său (xlviii. 10), precum și cuvântul ceresc (xlv. 1), și au persecutat casele adunărilor Sale și pe credincioși. Numai xlvi. 7 pare a arăta și spre stăpânito- rii necredincioși, dar acest episod ar putea să facă referire doar la atitudinea

[1]Stelele, cf. Dan. 12:3.

[2] „Domnul oștirilor” în Trisaghion, Is. 6:3.

de mai înainte îmi era sortit, Căci așa a hotărât Domnul Duhurilor.

9. în acele zile am proslăvit și preamărit numele Domnului Duhurilor prin binecuvântări și laude, căci El m-a sortit binecuvântării și laudei spre mulțumirea Domnului Duhurilor. 10. Căci vreme îndelungată ochii mei au privit acel lăcaș, și L-am binecuvântat și lăudat, spunând: „Binecuvântat fie El, binecuvântat de la începuturi și în vecii vecilor.

---

necredincioasă sau saduchee a regilor macabeeni (cf. Od. Sol. 1:8, 8:14,17:17).

131 „Lăcașuri”, „locuri” sau „sălașuri”. Vezi xxxix. 7,8, xli. 2; 2 En. Ixix. 2; Ioan 14:2, o viziune a viitoarei împărății mesianice aflate sub ocrotirea Domnului Duhurilor. Unitățile ce țin de timp și de loc sunt în mod ciudat neglijate.

132 „Apă” și „rouă” = abundență, cf. xlix. 1, Amos. 5:24.

133 „Credință”, cu siguranță nu în sens creștin; cuvântul *hai- manoth* înseamnă și „devotament” (față de Dumnezeu). Prin urmare, este foarte posibil ca traducătorul creștin să fi folosit aici un cuvânt care să nu fi exprimat cu exactitate originalul - GS.

134 „Sub aripile” = un simbol al ocrotirii, Ex. 19:4; Deut. 32:11,12; 33:12; Mat. 23:37.

[1]Stelele, cf. Dan. 12:3.

[2] „Domnul oștirilor” în Trisaghion, Is. 6:3.

înaintea Lui nu există moarte. El știe mai înainte ca lumea să fie creată ce este dintotdeauna și ce va fi din neam în neam. 12. Cei ce nu cunosc somnul Te binecuvântează, ei stau în fața slavei Tale și binecuvântează, aduc laude și preamăresc, zicând: «Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Duhurilor[1] [2], ce umple pământul cu suflete»”. 13. Și ochii mei au văzut pe toți cei care nu cunosc somnul: ședeau înainteaLui și binecuvântau și spuneau: „Binecuvântat să fii Tu, binecuvântat fie numele Domnului în vecii vecilor”. 14. Și fața mea s-a schimbat, căci nu mai puteam vedea[1].

XL-XLI. 2. Cei patru arhangheli CAPITOLUL XL

1. Apoi am văzut mii și mii și miriade și miriade, am văzut o mulțime de necuprins ce stătea dinaintea Domnului Duhurilor. 2. Și pe cele patru laturi de lângă Domnul Duhurilor am văzut patru prezențe [înaintea] Feței[1] [135] [136], care se deosebesc de cei ce nu cunosc somnul, și le-am aflat numele: căci îngerul care m-a însoțit mi-a făcut cunoscute numele și mi-a arătat toate lucrurile tainice.

3. Și am auzit vocile celor patru [îngeri aflați dinaintea] Feței cum aduceau laudă Domnului

135 Cf. Ascensio Isaiae 7:25. Aici Enoh este „orbit de preaplinul de lumină”.

136 îngerii de dinaintea Feței provin din Is. 63:9.

slavei. 4. Prima voce îl binecuvântează pe Domnul Duhurilor în vecii vecilor. 5. A doua voce am au- zit-o binecuvântându-1 pe Cel Ales[137] și pe cei aleși care îl așteaptă pe Domnul Duhurilor. 6. A treia voce am auzit-o că se ruga și implora pentru cei care își au sălașul pe pământ și care cerea îndurare' pe lângă Domnul Duhurilor. 7. Am auzit și a patra voce alungându-i pe Diavoli[1 138 139] și împiedicându-i să se apropie de Domnul Duhurilor pentru a aduce învinuiri împotriva celor ce viețuiesc pe pământ. 8. După aceasta am întrebat îngerul păcii care era cu mine și care mi-a arătat tot ce e tainic: „Cine sunt aceștia patru [aflați înaintea] Feței pe care i-am văzut și ale căror cuvinte le-am auzit și le-am scris?” 9. Și el mi-a zis: „Primul este Mihail, îngerul milostiv și răbdător; al doilea,

137 Îs. 42:1. Termen folosit doar în Pilde (vezi xlvi. 3) și în Luc. 9:35,23:35.

138 „Ruga și implora”, „cerea îndurare” - aceste verbe sunt la plural în toate manuscrisele, cu excepția lui *d.*

139 Phanuel se ocupă de căința și speranța celor care moștenesc viața veșnică (v. 9), aici alungându-i pe diavoli. Aceștia sunt conduși de o căpetenie, Satana (liii. 3), căruia Veghetorii îi devin supuși și astfel cad Qiv. 6). Talmudul îi confundă pe Diavoli cu îngerii căzuți, așa cum găsim și în Ixix. Demonologia NT se aseamănă cu cea a lui Enoh.

care veghează asupra bolilor și tuturor vătămărilor copiilor oamenilor, este Rafael; al treilea, care veghează peste toate puterile, este Gabriel; și al patrulea, care veghează căința și nădejdea celor care moștenesc viata veșnică, se numește Phanuel”. 10. Aceștia sunt cei patru îngeri ai Domnului Duhurilor[140] și cele patru glasuri pe care le-am auzit în acele zile.

CAPITOLUL XLI

1. Apoi am văzut toate tainele cerurilor și cum este împărțită împărăția’, și cum sunt puse în cumpănă faptele oamenilor. 2. Și acolo am văzut locuințele aleșilor și ale celor sfinți, și ochii mei au văzut cum sunt duși de acolo toți păcătoșii care au respins și tăgăduit numele Domnului Duhurilor, aceștia fiind alungați cu totul; ei nu puteau locui acolo din pricina pedepsei pe care Domnul Duhurilor le-a dat-o.

XLI. 3-9. Taine astronomice[1 141 142]

140 „Domnul Duhurilor” a, „Dumnezeul Prea-înalt” 0.

141 Despre ce împărăție este vorba? Să fie împărăția mesianică sau împărăția lumii sau o împărțire (în șapte părți) a cerului?

142 Secțiunea 3-8 este străină de context. Ar putea, totuși, aparține Pildelor. Cf. Iov etc. Cu siguranță, ține în caracter și detaliu de xliii. 1,2, xliv, lix, Ixix. 13-25. Vezi xliii.

3. Și ochii mei au văzut tainele fulgerelor și ale tunetelor, și tainele vânturilor, cum sunt împărțite pentru a sufla asupra pământului, și tainele norilor și ale picăturilor de rouă; și acolo am văzut locul din care pleacă spre a răscoli pulberea pământului.

Și acolo am văzut cămările[143] închise de unde sunt împărțite vânturile, cămara grindinei și a vânturilor, cămara ceții și a norilor, și norul care a plutit peste fața pământului la începutul lumii. 5. Și am văzut cămările soarelui și lunii, de unde pleacă și unde se întorc, și întoarcerea lor minunată, și cum unul este deasupra celuilalt, orbita lor falnică și cum nu o părăsesc pe aceasta, fără a adăuga sau a lua ceva din aceasta, și păstrează credință unul în celălalt, potrivit jurământului prin care sunt legați. 6. Mai întâi soarele răsare și își străbate calea după porunca Domnului Duhurilor, și mare este numele Lui în vecii vecilor. 7. Mai apoi am văzut atât calea ascunsă, cât și cea văzută a lunii, ea împlinind cursul pe care merge în acel loc pe timp de zi și de noapte - fiecare ocupând o poziție opusă celuilalt dinaintea Domnului Duhurilor.

Și aduceau mulțumiri și laude, și odihnă nu aveau;

Căci pentru ei odihna era recunoștința.

8. Și soarele se schimbă deseori într-o binecuvântare sau blestem,

Iar mersul lunii este lumină pentru cei drepți Și întuneric pentru păcătoșii în numele Dom-

143 Se bazează pe Iov 38:22.

nului,
Care a despărțit lumina de întuneric Și a împărțit sufletele oamenilor, Și a întărit sufletele celor drepți în numele dreptății Sale.

9. Căci niciun înger nu poate trece înaintea Sa și nicio putere nu poate face acest lucru; căci El numește un judecător[1] pentru ei toți și îi judecă pe toti înaintea Sa.

XLII. Lăcașul înțelepciunii și cel al nedreptății[1]

[144] [145] CAPITOLUL XLII

1. înțelepciunea n-a putut afla un loc unde să se așeze,

Și i s-a rânduit un loc în ceruri.

2. înțelepciunea a coborât de acolo pentru a locui între copiii oamenilor,

Și nu a găsit loc să se așeze.

Ea s-a întors la locul ei, Și s-a așezat printre îngeri[146].

144 Judecătorul numit este Mesia. Citește acest vers imediat după xli. 2. Cf. Fapt. 17:31.

145 Un fragment ce nu are legătură cu contextul de față. Originea lui este necunoscută.

146 O temă favorită - lauda înțelepciunii. Aceasta locuia în cer, Ixxxiv. 3; Iov 28:12-14, 20-4; Bar. 3:29; Sir. 24:4: a coborât printre oameni, Pild. 1:20; 8; 9:1-10: și nu a găsit niciun loc, 1 En. xciv. 5. Aceasta se va întoarce în vremurile

3. Și nedreptatea și-a părăsit cămara Pe care credea că nu a găsit-o
Și a locuit printre ei, Precum ploaia în deșert Și rouă pe pământul însetat.

XLIII. XLIV. Taine astronomice

CAPITOLUL XLIII

1. Și am văzut alte fulgere și stelele cerului, și am văzut cum El le-a chemat pe nume și cum ele L-au ascultat. 2. Și am văzut cum sunt cântărite într-o balanță a dreptății, după lumina pe care o aveau; (am văzut) întinderea spațiilor lor și ziua în care apar, și cum rotația lor aduce fulgerul; și (am văzut) rotația acestora după numărul îngerilor, și cum își păstrează credința una în cealaltă. 3. Și l-am întrebat pe îngerul care era cu mine, care mi-a arătat ce era tainic: „Ce sunt acestea?” 4. Și el a spus: „Domnul Duhurilor ți-a arătat tâlcul lor pilduitor (lit. „Pilda lor”); acestea sunt numele celor sfinți aflați pe pământ și care cred în numele Domnului Duhurilor în vecii vecilor”.

CAPITOLUL XLIV

mesianice, v. 8, xlviii. 1, xlix. 1, 3, xci. 10; 2 Bar. 44:14; 4 Ez. 8:52.

Și am mai văzut o apariție ce avea legătură cu fulgerele: am văzut cum unele stele se ridicau și deveneau fulgere și nu mai puteau să se desprindă de această nouă înfățișare a lor[147].

XLV-XLVII. Pilda a doua XLV. Soarta apostaților; cerul cel nou și pământul cel nou CAPmUJL XLV

1. Aceasta este a doua Pildă, ce se adresează acelora care tăgăduiesc numele sălașului celor sfinți și pe Domnul Duhurilor.

2. Aceștia nu vor urca la cer
Și pe pământ nu vor ajunge:
Aceasta va fi soarta păcătoșilor
Care au tăgăduit numele Domnului Duhurilor, Și pe care îi va aștepta ziua suferinței și necazului.

3. în ziua aceea, Alesul' Meu se va afla pe tronul de slavă
Și le va cerceta faptele,
Și locurile ce le vor ocupa vor fi nenumărate.
Și sufletele vor prinde tărie în ei când îmi vor vedea Aleșii,
Și când cei care mi-au strigat numele slăvit:

4. Atunci voi face ca Alesul Meu să

147 Este vorba de stelele căzătoare. Cf. xliii. 2.

' Cel mai frecvent apelativ al lui Mesia din Pilde - GS.

locuiască printre ei.

Și voi schimba cerul și voi face din el binecuvântare și lumină veșnică,

5. Și voi schimba pământul și voi face din el o binecuvântare.

Și voi face ca aleșii Mei să locuiască pământul; Iar păcătoșii și răufăcătorii nu vor pune piciorul acolo'.

6. Căci le-am dus pace celor drepți

Și i-am făcut să stea dinaintea Mea:
Dar păcătoșii vor cunoaște judecata Mea, Pentru a fi șterși de pe fața pământului.

XLVI. Stăpânul zilelor și Fiul Omului[1] [148] [149]

CAPITOLUL XLVI

1. Și acolo am văzut pe Unul care era Stăpân peste zile.

Avea capul alb precum lâna,

Și lângă El se mai afla o ființă al cărei chip avea înfățișarea unui om,

Și chipul său era plin de bunătate, precum

148 După judecată, împărăția mesianică este instituită într-un cer (xlv. 4, li. 4) și un pământ (xli. 2, xlv. 5) transformate, locuite de îngeri și de oameni. Aceeași idee se găsește și în Is. 65:17 și 66:22, dar fără consecința logică a unei nemuriri binecuvântate, precum în *1 Enoh, 2* Bar. 32:6,57:2; 4 Ez. 7:75.

149 Capitolul acesta și următoarele sunt inspirate în principal din Dan. 7.

cel al îngerilor sfinți.
Și am întrebat îngerul, care era cu mine și care mi-a arătat toate tainele, despre acel Fiu al Omului[150], cine era și de unde venea, și de ce mergea alături de Stăpânul zilelor'? 3. Și el mi-a răspuns astfel:

El este Fiul Omului care deține dreptatea,
Cu care dreptatea sălășluiește
Și care descoperă toate comorile lucrurilor tainice,
Căci Domnul Duhurilor l-a ales,
Fiindu-i hărăzită pe veci o soartă dreaptă.

4. Și acest Fiu al Omului pe care l-ai văzut
îi va jridicaf pe regi și pe stăpâni din locurile lor
Și va slăbi frâiele stăpânilor,
Și va sparge dinții păcătoșilor,

5. [Și îi va alunga pe regi de pe tronurile lor și din împărățiile lor],
Căci ei nu L-au proslăvit și nu l-au adus laude,
Și nici închinare nu l-au adus de la primirea împărăției lor.

6. Și va face să se plece fețele celor puternici, Și îi va umple de rușine.

150 în Enoh această denumire este un indicator distinctiv al lui Mesia, iar echivalentul grecesc trebuie să fi fost à ufôç -roC *ivOpwnov,* iar nu ulèç *iv6pâmnj.*

Și întunericul le va fi lor sălaș,
Viermii, locul unde vor dormi,
Și nădejde nu vor mai avea în scăpare
Căci ei nu laudă numelui Domnului Duhurilor.

7. Și aceștia sunt cei care ţjudecăț stelele cerului,

[1] „Cel Bătrân de zile” devine aici „Stăpânul zilelor”, fiind specific doar Pildelor - GS.

[Și își ridică mâinile împotriva Prea-înaltului], ţȘi calcă pe pământ și locuiesc acoloț.
Și toate faptele lor arată nedreptatea,
Puterea lor se sprijină pe bogății,
Credința lor[151] este în ţdumnezeiiț pe care i-au făcut cu mâinile lor,
Și ei tăgăduiesc numele Domnului Duhurilor,

151 O aluzie la tendințele idolatre ale curții saduchee.

[1] în VT acestea sunt registrele cetățenilor israeliți care au dreptul la binecuvântările *temporale* ale poporului ales. Cf. Ex. 32:32 etc.; Ps. 69:28; Is. 4:3; de asemenea, Jubilee 30:20, 22. în Dan. 12:1 acestea fac referire la cei mântuiți. Cf. NT: Filip. 4:3; Apoc. 3:5, 13:8 etc., și ideea exprimată în Luc. 10:20; Evr. 12:23.

Mai sunt și cărțile care țin evidența faptelor bune și rele. Ps. 56:8; Mal. 3:16; Jubilee 30:22; de asemenea, în Dan. 7:10; Apoc. 20:12; Asc. Isa. 12:22 și în *Enoh* doar faptele rele (ca în Is. 65:6), Ixxxi. 4, Ixxxix. 61-77, xc. 17,20, xcviii. 7,8, civ. 7; de asemenea, în 2 Bar. 24:1.

Și tablele cerești ale planurilor lui Dumnezeu. Cf. Ex. 25:9, 40; Dan. 10:21. Ca și în *Enoh* Ixxxi. 1, 2, xciii. 1-3, ciii. 2, 3, cvi. 19, cvii. 1, cviii. 7.

8. Și ei nu dau pace caselor celor strânși în numele Său

Și nici credincioșilor care nu tăgăduiesc numele Domnului Duhurilor.

XLVII. Rugăciunea celor drepți pentru răzbunare și bucuria ce o vor avea la sosirea acesteia

CAPITOLUL XLVII

1. în zilele acelea se va înălța rugăciunea celor drepți,

Și sângele celor drepți se va ridica din pământ până la Domnul Duhurilor.

2. în zilele acelea, sfinții care sălășluiesc sus, în ceruri,

Se vor uni într-un singur glas

Și se vor ruga și vor implora [și vor lăuda,

Și vor aduce mulțumiri și îl vor binecuvânta pe Domnul Duhurilor]

în numele sângelui celor drepți care a fost vărsat,

Și pentru ca rugăciunea celor drepți să nu fie în zadar înaintea Domnului Duhurilor,

Pentru a li se face dreptate,

Și pentru ca ei să nu mai cunoască suferința.

3. în zilele acelea l-am văzut pe Stăpânul zilelor când s-a așezat pe tronul Său de slavă,

Și când cărțile celor vii' au fost deschise înaintea Lui;

Și toată oastea Sa, care este în înaltul cerului, și toți însoțitorii Săi se aflau în fața Sa.

4. Și inimile sfinților s-au umplut de bucurie,

Căci numărul celor drepți a fost auzit,

Și rugăciunea celor drepți a fost auzită,

Și sângele acestora a fost cerut înaintea Domnului Duhurilor.

XLVIII. Izvorul dreptății; Fiul Omului; sălașul celor drepți; judecata regilor și a celor puternici

CAPITOLUL XLVIII

1. Și în acel loc am zărit izvorul dreptății

Care nu seca niciodată;

Și în jurul acestuia se găseau mai multe izvoare ale înțelepciunii;

Și toți cei însetați beau din acestea

Și se umpleau de înțelepciune,

Și ei își aveau sălașul cu cei drepți și cei sfinți și cei aleși.

2. Și la ceasul acela, acel Fiu al Omului a fost numit în prezența Domnului Duhurilor,

Și numele său în fața Stăpânului zilelor[1].

3. Da, mai înainte ca soarele și semnele[1] [152] [153] să fi fost create,

Mai înainte ca stelele cerului să fi fost făcute,

Numele lui a fost chemat dinaintea Domnului Duhurilor.

4. El va fi toiagul celor drepți de care să se sprijine și să nu cadă,

Și el va fi lumină pentru neamuri,
Și nădejde pentru cei cu inima tulburată

5. .Toți cei care trăiesc pe pământ vor cădea la pământ și I se vor închina,

Și îi vor aduce laude, îl vor binecuvânta și sărbători cu cântece pe Domnul Duhurilor.

6. Acesta este motivul pentru care el a fost ales și ascuns înaintea Lui,

înainte ca lumea să fi fost creată si în veci.

7. Și înțelepciunea Domnului Duhurilor l-a arătat celor sfinți și drepți;

Căci el a păstrat moștenirea celor drepți,

Căci ei au urât și au disprețuit această lume a nedreptății,

Au urât lucrările și căile acesteia pentru numele Domnului Duhurilor.

Căci numele Său îi va mântui,

152 Pildele afirmă preexistența Fiului Omului. Vezi *w.* 3 și 6, xlvi. 1,2, xlix. 2, Ixii. 7. Cf. 4 Ez. 12:32,13:26.

153 Este vorba de semnele Zodiacului, nnt», Iov 38:32. Vezi, de asemenea, viii. 3, Ixxii. 13,19.

Și va face dreptate vieții lor.

8. în acele zile, fețele regilor pământului se vor pleca,

Ca și ale stăpânilor care au pământ din munca mâinilor lor;

9. Căci, în ziua în care vor cunoaște chinurile și frământarea, nu vor putea să se salveze.

Și îi voi da pe aceștia pe mâinile aleșilor Mei

Ca paiele în foc, pentru ca ei să ardă în fața celor sfinți;

Ca plumbul în apă, pentru ca ei să se scufunde în fața celor drepți,

Și să nu mai rămână nimic în urma lor.

10. în ziua frământării lor [nu] va fi odihnă pe pământ[1]

Ei vor cădea si nu se vor mai ridica din nou,

Și nu va fi nimeni care să-i prindă cu mâinile și să îi ridice,

Căci ei l-au tăgăduit pe Domnul Duhurilor și pe Unsul Său[1 154 155].

154 „Nu va fi odihnă pe pământ”. K-9 = „va fi o piedică pe pământ” - EI.

155 Ps. 2:2. în VT Mesia nu e un termen tehnic precis, ci este folosit cu referire la regii din spița lui David, și chiar cu referire la Cyrus (Is. 45:1). Poate fi găsit în sensul dat mai târziu în Pildele de față, xlviii. 10, Iii. 4: apoi în Od. Sol. 17:36,18:6, 8; 4 Ez. 7:29,12:32; 2 Bar. 29:3 etc.

Fie ca numele Domnului Duhurilor să fie binecuvântat.

XLIX. Puterea și înțelepciunea Alesului[156]

CAPITOLUL XLIX

1. Căci înțelepciunea curge ca apa,
Și slava sa nu seacă niciodată.
2. Căci el are puterea tuturor tainelor dreptă
ții,
Și nelegiuirea va dispărea ca o umbră,
Fără a mai dăinui după aceea;

156 Faptele lui Mesia țin de atributele sale. Cf. Is. 11.

[1] Capitol intercalat sau cel puțin având detalii incompatibile din cauza reminiscenței literare. Ca și în lxxxiii-xc și xci-civ, judecata prin sabie precede împărăția mesianică ce vine treptat laolaltă cu convertirea necredincioșilor, urmând apoi judecata finală. Dar în xxxvii-lxx Fiul Omului apare brusc și își începe domnia însoțită de înviere și de judecata finală, fără a se mai lăsa loc căinței sau timpului pentru convertire; cf. Ixii, Ixiii.

[1] Există trei doctrine evreiești privitoare la înviere. (1) Toți izraeliții vor învia. Dan. 12:2; 1 En. i-xxxvi (cu excepția lui xxii. 13), xxxvii-lxx, lxxxiii-xc; Ps. 65 (titlul) în LXX; 2 Mac. 7:9 etc.; 2 Bar. 50-51:6. (2) Toți izraeliții drepți, Is. 25:8, 26:19; Ps. 16:10,11, 17:15, 49:15, 73:24-7; Iov 14:13-15,19:26-7; 1 En. xci-civ; Od. Sol. 3:16,13;9, 14:7,15:15; 2 Bar. 30; Joseph. *Ant.* xviii. 1.3; *Bell. lud.* ii. 8.14. Aceasta este perspectiva talmudică primită. (3) întreaga omenire va învia, înțelepciunea lui Sol. 3:1 etc., 4:7, 5:16, 8:20; Jubilee 23:30.

Căci Alesul stă înaintea Domnului Duhurilor
Și slava sa este în vecii vecilor
Și măreția sa este pentru toate neamurile.
3. Și în el sălășluiește duhul înțelepciunii
Si duhul care aduce bună cunoaștere,
Duhul înțelegerii și al puterii
Și duhul celor care au adormit în dreptate.
4. Și el va judeca lucrurile ascunse,
Nimeni nu va putea să spună vreun cuvânt de minciună înaintea lui;
Căci ele este Alesul Domnului Duhurilor după bunul său plac.

L. *Slăvirea* și *izbânda celor drepți; căința neamurilor'*

CAPITOLUL L

1. în acele zile va avea loc o schimbare pentru cei sfinți si cei aleși,
Și lumina zilelor va cădea asupra lor, Slava și cinstea îi va cuprinde pe cei sfinți
2. în ziua frământărilor, când relele se vor abate asupra păcătoșilor.
Și cei drepți vor izbândi în numele Domnului Duhurilor;
Și El îi va face pe alții să vadă (acestea
)Pentru ca ei să se căiască
Și să se lepede de lucrul mâinilor lor.
3. Ei nu vor avea parte de cinste în numele Domnului Duhurilor,

Și totuși prin numele Său ei vor fi mântuiți,
Și Domnul Duhurilor va coborî mila Sa asupra lor,
Căci mare este mila Sa.
4. Și El este drept și, în judecata Sa,
în prezența slavei Sale nedreptatea va fi nimicită;
La judecata Sa, cel care nu s-a căit va pieri din fata Sa.
5. De acum încolo nu voi mai avea iertare pentru ei, zice Domnul Duhurilor.

LI. învierea morților' și despărțirea prin judecată a drepților de păcătoși

CAPITOLUL LI

1. în acele zile pământul va înapoia ce i s-a încredințat,
Și Sheol va da îndărăt ce a primit,
Și Iadul va da îndărăt ce a fost al lui[157].
5a. Căci în acele zile Alesul se va ridica
2. Și îi va alege pe cei drepți și pe cei sfinți dintre ei,

157 „Sheolul” și „iadul” de aici = starea intermediară. „Iad” = nimicire sau Abaddon, Iov 26:6; Apoc. 9:10. Aici se înalță trupul, cf. Ixii. 15, i-xxxvi, lxxxiii-xc. De asemenea, 2 Mac. 7:9 seqq.; 2 Bar. 30, 50-51:6; 4 Ez. 7:32, 37. în xci-civ se înalță sufletul și duhul. Cf. Od. Sol. 3:16 etc.

Căci s-a apropiat ziua în care vor fi mântuiți.

3. Și în acele zile Alesul se va așeza pe tronul Meu,

Și din gura sa vor izvorî toate tainele înțelepciunii și învățăturii,

Căci Domnul Duhurilor le-a dăruit acestuia si l-a umplut de slavă.

4. Și în acele zile munții vor sălta ca berbecii

Și dealurile vor sări ca mieii sătui de lapte,

Iar chipurile [tuturor] îngerilor din cer se vor lumina de bucurie.

5b. Și pământul se va bucura,

c. Cei drepți îl vor locui,
Iar cei aleși vor păși pe el

.LII. Cei șapte munți' de metal și Alesul

CAPITOLUL LII

1. După zilele petrecute în locul acela[1] [158] [159], unde am avut toate vedeniile lucrurilor tainice -

158 Munții și metalele simbolizează împărățiile viitoare ale lumii. în Dan. 2:31-45 metalele au această semnificație, însă muntele este împărăția mesianică.

159 în cer, xxxix. 3.

căci am fost luat de un vârtej[160] și purtat către apus - 2. Acolo, ochii mei au văzut toate tainele cerului care vor fi: un munte de fier, unul de cupru, unul de argint, unul de aur, unul dintr-un metal moale si unul din plumb[161].

2. L-am întrebat pe îngerul care se afla cu mine, spunând: „Ce lucruri sunt acestea pe care le-am văzut în taină?” 4. Și el mi-a zis: „Toate aceste lucruri pe care le-ai văzut vor sluji domniei Unsului Său, pentru ca el să aibă putere și măreție pe pământ”.

5. Și îngerul păcii a răspuns, zicând către mine: „Mai așteaptă puțin și ți se vor descoperi toate lucrurile tainice ce îl înconjoară pe Domnul Duhurilor.
Și acești munți pe care ochii tăi i-au văzut

160 „Am fost luat într-un vârtej”. K-9 = „am fost ridicat într-un vânt [ca un] lucru pe roți *(ba-mank^{w} orâk^{w}eră)”* - EI.

161 Ne așteptam să găsim șapte munți. Cinci sunt pomeniți în lxvii.4, iar cositorul este adăugat în Iii. 8. Cf. Origen *Contra Celsum,* vi. 22 legat de porțile celor șapte metale din Misteriile lui Mithra.

,Muntele de fier, cel de cupru, cel de argint,
Cel de aur, cel din metal moale și cel din plumb,
Toți aceștia se vor afla în prezența Alesului
Precum ceara în prezența focului'

Și, precum apa ce curge de sus [pe acești munți], Ei vor deveni neputincioși la picioarele sale.

6. Și se va ajunge în acele zile ca nimeni să nu se poată mântui,

Nici prin aur și nici prin argint, Și nimeni nu va putea să scape.

7. Și nu va mai fi fier pentru a purta război,

Și nimeni nu va mai putea să se acopere cu zale,

Bronzul nu va mai servi la nimic,

Iar cositorul [nu va mai servi la nimic și] nu va mai fi prețuit,

Și plumbul nu va mai fi dorit.

8. Toate lucrurile acestea vor fi îndepărtate de pe fața pământului,

' Ps. 97:5; 1 En. i. 6; Mic. 1:3,4.

Atunci când Alesul va veni în fața Domnului Duhurilor”.*LIII. LVI. 6. Câmpia judecății; îngerii pedepsirii; adunarea Alesului*

CAPITOLUL Lin

1. Acolo, ochii mei au văzut o vale adâncă cu o intrare largă și, cu toți cei de pe pământ, de pe mare și de pe insule care vor veni să-i aducă daruri și închinări, acea vale' tot nu se va umple.

2. Și cu mâinile lor săvârșesc nelegiuiri,

Și păcătoșii îi sfâșie pe toți cei pe care-i asupresc cu nelegiuire,

Dar aceștia vor fi nimiciți în fața Domnului Duhurilor

Și vor fi alungați de pe fața pământului Său,

Și vor dispărea pe vecie.

3. Căci am văzut toți îngerii pedepselor ce sălășluiesc (acolo) și care pregăteau uneltele lui Satan. 4. Și l-am întrebat pe îngerul păcii care mă însoțea: „Pentru cine pregătesc ei aceste unelte?”

5. Și el mi-a zis: „Ei le pregătesc pentru regii și stăpânii acestei lumi; prin acestea urmând ca ei să fie nimiciți.

6. După aceea Cel Drept și Ales va face să apară casa adunării sale si de atunci încolo nu vor mai J

cunoaște suferință în numele Domnului Duhuri-

lor.

[1] Valea lui Iosafat, unde Dumnezeu urma să adune și să judece neamurile, Ioil 3:2,12.

7. Acești munți nu vor mai dăinui ca pământul în fața dreptății sale,

Ci dealurile vor fi ca un izvor de apă

Și drepții nu vor mai fi asupriți de păcătoși”.

CAPITOLUL LIV

1. Am privit și m-am întors spre altă parte a pământului, și am văzut acolo o vale adâncă[162] cu un foc arzător. 2. Și îi aduceau pe regi și pe stăpâni și începeau să-i arunce în această vale adâncă. 3. Și acolo ochii mei au văzut cum își făceau ei uneltele lor de caznă, lanțuri din fier cu o greutate uriașă.

4. Și l-am întrebat pe îngerul păcii care se afla cu mine, zicându-i: „Pentru cine sunt pregătite aceste lanțuri?” 5. Și el mi-a răspuns: „Toate acestea sunt pregătite pentru oastea lui Azâzêl, care va fi azvârlită în prăpastia condamnării depline, unde li se vor acoperi gurile cu pietre ascuțite, așa cum a poruncit Domnul Duhurilor.

6. Mihail, Gabriel, Rafael si Phanuel îi vor în- șfăca în acea zi mare și îi vor azvârli în cuptorul dogoritor, pentru ca Domnul Duhurilor să se răzbune pe ei pentru nedreptatea pe care

162 Gheena.

au făcut-o de a deveni supuși ai lui Satan și de a-i duce la piei- re pe locuitorii Pământului”.

LIV. 7- *LV. 2. Fragment noahic despre prima judecată a lumii*

7. „Și în zilele acelea va veni asupra lor pe- deapsă de la Domnul Duhurilor, și el va deschide toate cămările apelor aflate deasupra cerurilor și ale izvoarelor ce se află sub pământ. 8. Și toate apele se vor uni cu apele; ce este deasupra cerurilor este parte bărbătească, iar apa ce se află sub pământ este parte femeiască[1]. 9. Și vor fi distruși toți cei aflați pe pământ și toți cei aflați la marginile cerului. 10. Și când aceștia își vor fi recunoscut nelegiuirile ce le-au săvârșit pe pământ, atunci prin acestea își vor găsi ei pieirea.

CAPITOLUL LV

1. Apoi Stăpânul zilelor[* 163] [164] s-a căit[165] și a zis: „în zadar i-am nimicit pe toți cei care trăiesc pe acest pământ”. 2. Și el a făcut legământ pe marele Său nume: „De acum înainte nu voi mai face așa ceva celor care trăiesc pe pământ, și voi așeza un semn pe cer și acesta va fi o făgăduială de bună-credință între Mine și ei

163' în cosmologia babiloniană timpurie, apa = elementul primitiv sau elementele masculin și feminin.

164 Introdus în mod neadecvat de un interpolator.

165 Cf. Gen. 8:21.

pentru totdeauna, câtă vreme cerul este deasupra pământului. Și acestea sunt după porunca Mea”.*LV. 3-LVI. 4. Judecata finală a lui Azâzêl, a Veghetorilor și a odraslelor lor*

3. Când mă voi hotărî să îi apuc prin mâna îngerilor în ziua frământărilor și a durerii, voi face ca pedeapsa Mea și mânia Mea să coboare peste ei - a spus Dumnezeu, Domnul Duhurilor. 4. Da, țregi măreții ce locuiți pe acest pământ, va trebui să-1 priviți pe Alesul Meu cum stă el pe tronul de slavă și îl judecă pe Azâzêl și pe toți însoțitorii săi și toată oastea sa în numele Domnului Duhurilor”.

CAPITOLUL LVI

1. Am văzut acolo cetele îngerilor pedepsei, iar ei țineau lanțuri din fier și din bronz. Și l-am întrebat pe îngerul păcii care se afla cu mine, zicând: „Către cine se îndreaptă aceștia care țin lanțurile?” 3. Și el mi-a răspuns: „Către aleșii lor și către cei iubiți de ei, pentru ca aceștia să fie azvârliți în adâncurile văii.

4. Și apoi acea vale se va umple de aleșii lor și de cei iubiți de ei,

Și zilele vieților lor se vor sfârși,

Și zilele greșelilor lor nu vor mai fi socotite.

LVI. 5-8. Ultima luptă a puterilor păgâne împotriva lui Israel

5. Și în zilele acelea îngerii se vor întoarce
Și se vor năpusti spre răsărit asupra părților
și a mezilor;
Vor tulbura regii, pentru ca duhul neliniștii
să îi cuprindă,
Și îi vor alunga de pe tronurile lor,
Pentru ca ei să salte precum leii din culcușul
lor
Și precum lupii înfometați în mijlocul
turmei[1].
6. Și ei se vor ridica și vor călca cu
picioarele lor pământul aleșilor Săi,
[Și pământul aleșilor Săi va fi înaintea lor loc
de secerat și cale de străbătut;]
7. Dar cetatea înțeleptului meu va fi o
piedică pentru caii lor.
Și vor începe să se lupte între ei,
Și mâna lor dreaptă le va fi puternică în luptă,
Niciun om nu va mai recunoaște pe fratele său,
Și nici fiul pe tatăl său sau pe mama sa,
Până când numărul morților se va fi împlinit
prin măcelul lor,
Și pedeapsa lor nu va fi fost zadarnică.
8. în acele zile Sheol își va deschide gurile[1]

Și ei vor fi înghițiți
Și nimicirea lor se va isprăvi;
Căci Sheol îi va mistui pe păcătoși în prezența aleșilor”

166 Neamurile sunt tulburate, nu direct de către Dumnezeu, precum în Ez. 38:21, ci de către îngeri, precum în Dan. 10:13 seqq.

167 Cf. Num. 16:31-3; Is. 5:14. Vezi lxiii.10.

începe a treia pildă. Se pare că s-a pierdut mult pentru a se face loc fragmentelor noahice. în felul cum se prezintă, cuprinde Iviii, lxi-lxiv, Ixix. 26-9. Tema principală o reprezintă judecata finală împlinită de Fiul Omului, mai ales asupra celor puternici, și fericirea ce îi așteaptă apoi pe cei drepți.

.LVII. întoarcerea din Exil

CAPITOLUL LVII

1. Și s-a întâmplat să văd după aceea o altă mulțime de care de luptă, și oameni suiți în acestea, care veneau cu vânturile dinspre răsărit și dinspre apus spre miazăzi. 2. Și se auzea zgomotul carelor lor, și, atunci când s-a petrecut această învolburare, sfinții din cer au auzit și stâlpii pământului s-au mișcat de la locul lor și zgomotul s-a auzit de la un capăt la altul al cerului, într-o singură zi. 3. Și atunci cu toții vor cădea și se vor închina Domnului Duhurilor. Aici se sfârșește a doua Pildă.

LVIII-LXXI. Pilda a treia LVIII. Fericirea sfinților'

CAPITOLUL LVIII

1. Și am început să grăiesc a treia Pildă despre cei drepți și cei aleși.

2. Binecuvântați sunteți voi, cei aleși și cei sfinți,

Căci menirea voastră va fi una glorioasă.

3. Și cei drepți vor sta în lumina soarelui.

Și cei aleși, în lumina vieții veșnice;

Zilele vieții lor nu vor avea sfârșit,

Si zilele celor sfinți vor fi nenumărate. , >

4. Și ei vor căuta lumina și vor găsi dreptatea la Domnul Duhurilor;

Cei drepți vor cunoaște pacea în numele Domnului veșnic[1].

»

5. Și apoi celor sfinți din cer li se va spune
Să caute tainele dreptății, moștenirea credinței;
Căci a început să strălucească precum soarele pe pământ
Și întunericul a dispărut.

6. Și va fi o lumină ce nu va avea nicicând sfârșit,
Și până la o margine (lit. „număr”) de zile aceș
tia nu vor veni,
Căci mai întâi întunericul va fi distrus
[Și lumina se va așeza înaintea Domnului Duhurilor]
Și lumina dreptății se va așeza pe veci înaintea
Domnului Duhurilor.

LIX. Luminile si tunetul[1] [168] [169]

CAPITOLUL LIX

168 Sau Domnul veacurilor. Vezi Ixxxi. 10. Cf. i. 3, xii. 3, Ixxxii. 7, Ixxxiv. 2.

169 O intruziune de același tip cu xli. 3-8, xliii, xliv, probabil dintr-o apocalipsă noahică.

[1. în zilele acelea, ochii mei au văzut tainele fulgerelor, ale luminilor și ale judecăților ce le îndeplinesc (lit. „judecata lor”); și ele luminează pentru a binecuvânta sau pentru a blestema, după voia Domnului Duhurilor. 2. Și acolo am văzut tainele tunetului, și cum, atunci când răsună în înaltul cerului, este auzit sunetul de acolo, si m-a făcut să văd judecățile de pe pământ, că acestea sunt bune și binecuvântate sau că sunt un blestem, după porunca Domnului Duhurilor. 3. Și după aceea mi-au fost arătate toate tainele luminilor și ale fulgerelor, și ele luminează cu binecuvântare și rodnicie.

FRAGMENT DIN CARTEA LUI NOE (LX-LXXI)

LX. Zguduirea cerului;

Behemoth si Leviathanul; elementele

CAPITOLUL LX

1. în ziua a paisprezecea din cea de-a șaptea lună a anului 500 din viața lui tEnohf[1]. în Pilda aceea am văzut[170] [171] cum o mare cutremurare a

170 Această dată provine din Gen. 5:32 și este o dată din viața lui Noe, nu a lui Enoh; astfel, în loc de „Enoh”, trebuie să se citească „Noe”. „în ziua a paisprezecea din cea de-a șaptea lună” - ajunul sărbătorii Tabernacolului după legea levitică.

171 „în Pilda aceea” este nepotrivită folosirea cuvintelor „am văzut”, fiind fără îndoială o intervenție a interpolatorului. A se citi: „în vedenia aceea”.

făcut ca cerul cerurilor să se zguduie, iar oștirea Prea-înal- tului, îngerii și mii și mii și zece mii de câte zece mii erau cuprinși de o mare neliniște.
2. Și Stăpânul zilelor stătea așezat pe tronul slavei Sale, iar îngerii și cei drepți se aflau în jurul Său.

3. Și m-a cuprins o mare cutremurare,
Și frica a pus stăpânire pe mine,
Picioarele mi s-au muiat,
Și șalele nu m-au susținut,
Și m-am prăvălit cu fața la pământ.

3. Și Mihail a trimis un alt înger dintre cei sfinți și acesta m-a ridicat, iar când m-a ridicat mi-a revenit duhul; căci eu nu am putut să îndur înfățișarea cetei sale și freamătul și cutremurarea cerului. Și Mihail[1] mi-a zis: „De ce ești tulburat de această vedenie? Până astăzi a fost vremea îndurării Sale; și El a fost milostiv și îndurător față de cei care sălășluiesc pe pământ.
6. Și atunci când ziua, și puterea, și pedeapsa, și judecata vor veni, pe care Domnul Duhurilor le-a pregătit pentru cei ce nu se închină legii[* 172 173] drepte, și pentru cei care tăgăduiesc judecata

172’ Mihail aici este cel dintâi și cel mai înalt înger, în concordanță strictă cu xl. 4, iar nu cu xx. 5, unde este clasat ca fiind al patrulea - GS.

173 Textul = „judecată”. Ebr. vntyn are ambele sensuri.

dreaptă, și pentru aceia care iau numele Său în deșert - în ziua aceea se va pregăti pentru cei aleși un legământ, iar pentru păcătoși un mare chin.

4. Când osânda Domnului Duhurilor va pogorî asupra lor, va pogorî pentru ca osânda Domnului Duhurilor să nu vină în zadar, iar copiii cu mamele lor și copiii cu tații lor vor fi nimiciți. După aceea, judecata va avea loc după mila și îndurarea Sa”.

11. Și în acea zi[174] vor fi dați doi monștri, un monstru de parte femeiască purtând numele Leviathan, pentru a locui în adâncurile oceanului, peste izvoarele de apă. 8. Iar cel de parte bărbătească purtând numele de Behemoth[1], care va ocupa cu pieptul său o mare pustie cu numele de ţDuidâint[1 175 176], în partea de răsărit a grădinii[177] unde se află cei aleși și cei drepți, de unde strămoșul meu a fost luat, al șaptelea de la

174 în timpul creației.

175 Această relatare cu privire la Behemoth și Leviathan apare prima dată în Iov 40, 41, dar comentatorii evrei o regăsesc și în Gen. 1:21; Ps. 50:10; Is. 27:1. Vezi Ez. 6:49-52; 2 Bar. 29:4, unde acești monștri vor fi hrană pentru cei drepți în epoca mesianică. [Acești monștri fiind de parte bărbătească și de parte femeiască, și faptul că cel puțin unul dintre ei locuiește în apă, este posibil să fi fost asociați într-un fel sau altul cu apa masculină și, respectiv, feminină din liv. 8, fiind probabil personificări ale elementelor distrugătoare din apele de deasupra și de dedesubt - GS.]

176 Cf. „ţara Nod” Gen. 4:16 *[Dendain,* „judecata unui judecător” - GS].

177 Fie că este vorba de grădina pământească sau de cea cerească, este goală în xxxii. 3-6, iar drepții care au murit se află la apus -xxii; aceasta este sălașul celor drepți și aleși în vremea lui Enoh și a lui Noe, Ixi. 12, Ix. 8,23; al primilor patriarhi din vremea lui Enoh, Ixx. 2-4; al lui Enoh și Ilie în vremea lui Ilie, Ixxxix. 52; al lui Enoh în Ixv. 2 și aici. Acest pasaj (Ix. 8) și LXX reprezintă cele mai vechi

Adam[178], primul om pe care l-a creat Domnul. 9. L-am rugat pe celălalt înger să-mi arate puterea acelor monștri, cum au fost ei făcuți într-o singură zi și au fost aruncați după aceea, unul în adâncurile mării, iar celălalt pe pământul uscat al pustiei. 10. Iar el mi-a zis: „Tu, fiu al omului[179], cauți să cunoști ce este ascuns”.Atunci, celălalt înger, care era cu mine și mi-a arătat ce este ascuns, mi-a spus ce este întâi și ce este în urmă în cer, în înalt, și dedesubtul pământului, în adâncime, și la marginile cerului, ca și la temelia lui. 12. Și cămările vânturilor, cum sunt împărțite vânturile, cum sunt ele cumpănite', (cum) sunt socotite porțile vânturilor, fiecare după puterea vântului, puterea luminilor lunii[* 180 181], după puterea ce se potrivește; ca și împărțirea stelelor după numele lor, și cum sunt împărțite aceste împărțiri[182]. 13. Și tunetele, după locul în

mărturii ale mutării lui Enoh în Paradis. Cf. versiunea latină la Sir. 44:16 și cea etiopiană la Gen. 4:24.

178 Cf. xciii. 3; lud. 14; Jubilee 7:39.

179 „Fiu al omului” = Noe. Cf. întrebuințarea dată de Ezechiel acestei formule, spre deosebire de cea din Pilde xlvi. 1-3.

180' Cf. xliii. 2, Iov 28:25.

181 „Luminile lunii” = diferitele faze ale acesteia.

182 Puterile naturii sunt personificate sau sunt privite ca inteligențe conștiente. Cf. Jubilee 2:2 „îngerii duhului

care cad, și toate împărțirile făcute între fulgerele ce s-ar putea aprinde, și oștirea lor ce o ascultă. 14. Căci tunetul are flocuri de odihnăf ce îi sunt hărăzite câtă vreme așteaptă răsunetul; iar tunetul și fulgerul sunt nedespărțite, și chiar dacă nu sunt una și neîmpărțite, merg laolaltă prin duh și nu se despart. 15. Căci atunci când fulgerul luminează, tunetul își face auzit glasul, iar duhul silește la o pauză în răstimpul bubuiturii și împarte egal între ele; căci comoara răsunetelor lor este ca nisipul, și fiecare dintre ei este strunit cât timp durează răsunetul, și este întors înapoi de puterea duhului și împins înainte în toate colțurile pământului. 16. Duhul mării este bărbat și viguros, și, după puterea sa, îl trage îndărăt cu un frâu, și tot așa este împins înainte și împrăștiat printre toți munții pământului[183]. 17. Duhul promoroacei este propriul său înger,

focului" etc.; Apoc. 7:1, 2,14:18,19:17; Ase. Is. 4:18. [Această modalitate particulară, gnostică, de a face apel la duhuri și îngeri este oarecum o dovadă a originii comparativ târzii a acestor adăugiri. Această idee apare deseori în cărțile evreiești târzii. Augustin *(Quest.* 83, 79) observă: *unaquaeque res visibilis in hoc mundo habetpotestatem angelicam sibi praepositam* - GS].

183 Aici sunt explicate fluxul și refluxul mării, care, de asemenea, se presupune că umple râurile munților.

iar duhul grindinei este un înger bun. 18. Și duhul zăpezii a părăsit cămara sa pe socoteala puterii sale - Acolo se află un duh deosebit, iar ceea ce urcă din acesta este precum fumul și se numește ger. 19. Duhul ceții nu este unit cu acestea în cămările lor, ci are o cămară specială, căci drumul său este țslăvitj- atât pe lumină, cât și pe întuneric, atât iarna, cât și vara, iar în cămara sa este un înger. 20. Și duhul picăturilor de rouă își are sălașul la marginile cerului, și este legat de cămările ploii, iar drumul său este în timpul iernii și verii, și norii săi sunt legați de cei ai ceții, unul dând celuilalt. 21. Atunci când duhul ploii iese din cămara sa, îngerii vin și deschid cămara și îl conduc afară, și când este răspândit peste tot pământul se unește cu apa de pe pământ. Și de fiecare dată când se unește cu apa de pe pământ... 22. Căci apele sunt pentru cei ce trăiesc pe pământ, întrucât ele sunt
hrană pentru pământ de la Prea-înaltul care este în cer; de aceea există o măsură pentru ploaie, de care se îngrijesc îngerii. 23. Aceste lucruri le-am văzut spre Grădina celor drepți. 24. Și îngerul păcii care se afla cu mine mi-a zis: „Acești doi monștri, făcuți după măreția lui Dumnezeu, vor hrăni...'

LXI. îngerii pornesc să măsoare Paradisul; judecata celor drepți de către Cel Ales; proslăvirea Alesului și a lui Dumnezeu

CAPITOLUL LXI

1. Și am văzut în zilele acelea funiile lungi ce li s-au dat acelor îngeri, și și-au luat aripi[*184] [185] și au zburat, și au pornit spre miazănoapte[186].

2. Și l-am întrebat pe înger[187], zicându-i: „De ce au luat acești (îngeri) funiile și au plecat?” Și el mi-a zis: „Au plecat să măsoare”.

3. Și îngerul care era cu mine a zis:

„Ei vor aduce măsurile celor drepți,

Și funiile celor drepți celor drepți,

Pentru ca ei să se bizuie pe numele Domnului Duhurilor în vecii vecilor.

4. Aleșii vor locui cu aleșii,

Și acestea sunt măsurile ce vor fi date credinței Și care vor întări dreptatea.

5. Aceste măsuri vor descoperi tainele adâncurilor pământului,

Și pe cei care au pierit în pustiu,

Și pe cei care au fost mâncați de fiare,

184' .Acești doi monștri... vor hrăni”. K-9 = Aceștia doi [Behemoth și Leviathan]... sunt pregătiți pentru marea zi a Domnului, când [lit. „și”] vor fi mâncați” - EI.

185 Aripile au fost atribuite îngerilor în ultimele cărți ale VT, cf. 1 Cron. 21:16.

186 Probabil către Paradis.

187 îngerul păcii.

Și pe cei care au fost mâncați de peștii din mare,

Ca ei să poată să se întoarcă și să se așeze în ziua Alesului;

Căci niciunul nu va fi nimicit înaintea Domnului Duhurilor,

Și niciunul nu poate fi nimicit’.

6. Și toți cei care sălășluiesc în înaltul cerului[1] [188] [189] au primit o poruncă și o putere, și o singură voce[190], și o singură lumină precum focul.

7. Și (cu) primele lor cuvinte l-au binecuvântat pe Acela[191],

L-au proslăvit și l-au lăudat cu înțelepciune,

Și ei erau înțelepți în ce grăiau și în duhul vieții.

Și Domnul Duhurilor l-a așezat pe Ales pe tronul de slavă

188 Măsurile și funiile par a reprezenta natura comunității ideale a drepților care trăiesc și care au murit, și unirea acestora cu ei înșiși și cu Domnul Duhurilor.

189 îngerii.

190 „O singură voce”, cf. 2 Bar. 30:2 „o singură adunare a unui singur gând”.

191 Domnul Duhurilor sau, altfel, Alesul, *vi* 5.

.Și el va judeca toate lucrările celor sfinți din înaltul cerului,

Și faptele lor vor fi așezate în balanță,

8. Și atunci când el își va ridica fața

Pentru a judeca căile lor ascunse prin cuvântul' numelui Domnului Duhurilor,

Și făgașul lor după calea judecății celei drepte a Domnului Duhurilor,

Atunci, cu toții într-un singur glas, vor grăi și vor binecuvânta,

Vor slăvi și vor preamări și vor sărbători numele Domnului Duhurilor.

9. Și El va chema toată oștirea văzduhului, pe toți sfinții din înalt și oștirea lui Dumnezeu, pe heruvimi, serafimi și ophanimi[* 192 193] și pe toți îngerii puterilor, îngerii stăpânirilor[194], pe Cel Ales și pe celelalte puteri ale pământului (și)

192' „Prin cuvântul": fie în numele Domnului, ca și cum Dumnezeu însuși pronunță judecata, fie, luând termenul *nagar* cu sensul de *mandatum* (ludita 2:1; Gen. 29:9), prin poruncă - GS.

193 Cf. xiv. 11,18, xx. 7, Ixxi. 7. Heruvimii erau inițial figuri simbolice, căi de a revela sau de a tăinui prezența lui Dumnezeu, dar aici = un ordin de îngeri. Cf. Apoc. 5:6,2 En. xix. 6, xx. 1. Serafimii slujeau în imediata Sa apropiere. Aceștia nu sunt enumerați împreună în VT. Ophanimii („roțile") sunt din Ez. 1:15. Talmudul îi alătură heruvimilor și serafimilor, Weber, *Jüd. Theol.* 168,205.

194 Cf. Rom. 8:38; Ef. 1:21; Col. 1:16; Test. 12 Patr. Levi 3:8.

apei[195]. 11. în ziua aceea se va înălța un singur glas și va binecuvânta, și va slăvi, și va preamări în duhul credinței, în duhul înțelepciunii, în duhul îngăduinței, în duhul îndurării, în duhul judecății și păcii, și în duhul bunăvoinței, toți spunând într-un singur glas: „Binecuvântat este El, fie numele Domnului Duhurilor binecuvântat în vecii vecilor”. îl vor binecuvânta

12. Toți cei care nu dorm în înaltul cerului:

Toți sfinții care se află în cer,

Și toți aleșii care sălășluiesc în grădina vieții,

Și fiecare duh al luminii' care are puterea să binecuvânteze, să proslăvească, să preamărească și să se închine numelui Tău binecuvântat,

Și toată făptura va slăvi și va binecuvânta peste măsură numele Tău în vecii vecilor.

13. Căci mare este mila Domnului Duhurilor și îndelung răbdător este El,

Și toate lucrările Sale și tot ce a creat El le-a descoperit celor drepți și celor aleși în numele Domnului Duhurilor”.

LXII. Judecata regilor și a celor puternici; fericirea celor drepți

CAPITOLUL LXII

1. Și astfel Domnul a poruncit regilor, celor

195 Puterile angelice inferioare care stăpânesc natura.

preamăriți și celor puternici, precum și celor care sălășluiesc pe pământ și le-a spus: „Deschideți ochii și ridicați-vă frunțile dacă îl puteți recunoaște pe Cel Ales”.

[1] Un duh bun, uman sau angelic. Cf. cviii. 11; Luc. 16:8.

2. Și Domnul Duhurilor l-a așezat pe tronul slavei Sale

Și duhul dreptății a fost revărsat asupra sa,
Cuvântul gurii sale îi va omorî pe toți păcătoșii
Și toți nedrepții vor fi nimiciți din fața sa.

3. Și acolo se vor ridica în ziua aceea toți regii, cei puternici,

Cârmuitorii și cei ce stăpânesc pământul,

Și vor vedea și vor recunoaște Cum stă el pe tronul slavei sale, Și cum dreptatea este judecată în fața sa,

Și niciun cuvânt mincinos nu este rostit în fața sa.

4. Și durerea lor va fi ca a unei femei aflate în chinurile facerii,

Când copilul ei iese din pântece

Și are dureri când naște.

5. O parte dintre ei se vor uita la cealaltă

Și se vor îngrozi,

Și își vor pleca frunțile,

Și vor fi cuprinși de durere
Când îl vor vedea pe acel Fiu al Omului[196] stând

196 „Fiu al omului” *a-m,* „Fiul femeii” *m, S-* [Expresia

FRAGMENT DIN CARTEA LUI NOE

pe tronul slavei sale

6. .Și regii și cei puternici împreună cu toți cei stăpânesc pământul îl vor binecuvânta și vor aduce laude celui care stăpânește totul și care a fost ascuns.

7. Căci, încă de la începuturi, Fiul Omului a fost ascuns,

Și Prea-înaltul l-a ținut în prezența măreției Sale,

Și l-a descoperit celor aleși.

8. Și adunarea celor aleși și a celor sfinți va fi semănată,

Și toți cei aleși vor sta în ziua aceea înaintea lui.

9. Și toți regii, toți cei puternici, cei preamăriți și toți cei care stăpânesc pământul

„fiul femeii” se găsește numai aici, dintre toate scrierile apocrife. Aceasta este o dovadă a originii creștine a Pildelor, din moment ce ideea unui Mesia misterios ce vine de sus și dintr-un om ales, născân- du-se pe cale firească, nu putea fi introdusă până ce Cristos nu s-a întrupat. Dar trebuie să ținem cont că Mesia din Pilde este departe de a fi o ființă divină... Mai mult, ținând seama că traducătorii Bibliei etiopiene introduceau deseori expresii neotes- tamentare în VT (cf. Herzog, *R. E.,* xii. P. 310), este foarte posibil ca termenul *femeie* să fi fost introdus de traducătorul crestin sau de către copist în locul termenului *om,* având în vedere că *beezit* (femeie) și *beeze* (om) se deosebesc printr-o singură literă - GS.]

Vor cădea cu fețele la pământ înaintea sa,
Se vor închina și își vor pune nădejdea în Fiul Omului,
Se vor ruga lui și vor implora milă de la el.
10. Și Domnul Duhurilor îi va sili atât de mult încât ei vor pleca degrabă de lângă El
Și fețele li se vor umple de rușine,
Și întunericul se va adânci pe chipurile lor.
11. Și El îi va da îngerilor pentru a fi pedepsiți, Pentru a se răzbuna pe ei din pricină că i-au
asuprit pe copiii și pe aleșii Săi.
12. Și drepții și aleșii Săi îi vor privi
Și se vor veseli pe seama lor,
Căci mânia Domnului Duhurilor a coborât peste ei,
Și sabia Lui s-a înecat în sângele lor.
13. Iar cei drepți și cei aleși vor fi mântuiți în ziua aceea,
Și de atunci nu vor mai vedea fețele păcătoșilor și ale celor nedrepți.
14. Și Domnul Duhurilor va rămâne peste ei,
Și ei vor mânca împreună cu Fiul Omului
Și se vor culca și se vor trezi în vecii vecilor.

15. Cei drepți și cei aleși se vor ridica de la pământ

Și vor înceta să aibă frunțile plecate.

Și vor fi înveșmântați cu straie de slavă.

16. Și acestea vor fi veșmintele de viață de la Domnul Duhurilor:

Și veșmintele voastre nu se vor învechi.

Și nici slava voastră nu va trece de la voi în fața Domnului Duhurilor.

LXIII. Căința zadarnică a regilor și a celor puternici

CAPITOLUL LXIII

1. în zilele acelea cei puternici și regii care stăpânesc pământul (îl) vor implora să li se dea răgaz din mâinile îngerilor pedepsei cărora au fost încredințați, pentru ca ei să se plece și să se închine înaintea Domnului Duhurilor și să-și mărturisească păcatele în fața Lui. 2. Și ei să-L binecuvânteze și să-L slăvească pe Domnul Duhurilor, și să spună:

„Binecuvântat este Domnul Duhurilor, Domnul împăraților,

Domnul celor puternici, Domnul celor avuți,

Domnul slavei, Domnul înțelepciunii,

3. Și minunată este puterea Ta în fiecare taină din neam în neam,

Și slava Ta în vecii vecilor.
Adânci și nesfârșite sunt tainele tale,
Și nețărmurită este dreptatea Ta.
4. Noi vedem acum că trebuie să-L slăvim
Și să-L binecuvântăm pe Domnul împăraților și pe cel care este rege peste toți regii”.
5. Și ei vor spune:
„Dacă am avea ușurare, am slăvi, am mulțumi
Și ne-am mărturisi credința înaintea slavei sale!
6. Și acum noi ne dorim puțină ușurare și nu o putem găsi,
Am căutat-o din răsputeri și nu am dobândit-o;
Lumina a dispărut din fața noastră;
Și acum întunericul ne este sălaș în vecii vecilor,
7. Căci noi nu am crezut înaintea Lui
Și nici nu am slăvit numele Domnului Duhurilor, [nici nu l-am slăvit pe Domnul nostru].
Căci nădejdea noastră stătea în sceptrul împărăției noastre
Și în slava noastră.
8. Și, în ziua în care vom cunoaște suferința și tulburarea, El nu ne va mântui,
Și nu vom afla răgaz pentru mărturisire
Căci Dumnezeul nostru este drept în toate lu-

crările, judecățile și în dreptatea Sa,

Și judecățile Sale nu țin seama de oameni.

9. Și noi fugim din fața Lui din pricina faptelor noastre,

Și toate păcatele noastre sunt numărate cu dreptate”.

10. Ei își vor spune unii altora: „Sufletele noastre sunt încărcate de averi nedrepte, dar nu ne pot opri să coborâm de acolo în ţpovaraj"[1] Sheolului[* 197] [198]”.După aceea li se vor acoperi fețele de întuneric

197' Este posibil ca *fSapiv* = „cetate” să fi fost răstălmăcit drept „povară”. Sau am putea citi: „în povara flăcărilor Sheolului”.

198 „Sheol”. (1) Cea mai veche perspectivă asupra acestui cuvânt apare, de pildă, în Iov 30:23; Num. 16:30. Este locul destinat tuturor celor vii, se află sub pământ și este tărâmul nimicirii, uitării și tăcerii. Individul își continuă existența, dar fără a avea parte de bucurie și contact cu Dumnezeu sau cu alți oameni. Cei buni și cei răi merg împreună, dar sunt reproduse deosebirile ce țin de familie, de naționalitate și cele sociale valabile în lumea de deasupra. Cf. Hadesul homeric. (2) în secolul al II-lea î.Hr., doctrina recompensei viitoare și cea a învierii a schimbat ideea de Sheol într-una a unui loc al răscumpărării și a unui loc ca stare intermediară (cf. li. 1). (3) Datorită faptului că învierea era numai a celor drepți, Sheolul a ajuns să însemne iad sau Gheenă, ca sălaș preliminar sau permanent al sufletelor păcătoase (Ixiii. 10, xcix. 11). Vezi Charles, *The Doctrine of a Future Life.*

Bousset sugerează că acest vers este o interpolare. Se aseamănă cu Ixii. 10.

Și de rușine în fața acelui Fiu al Omului,

Și vor fi luați de lângă el,

Și sabia va rămâne înaintea sa, în mijlocul lor'.

11. Așa grăit-a Domnul Duhurilor: „Aceasta este hotărârea și judecata Mea împotriva celor puternici, a regilor, a celor preamăriți și a celor care stăpânesc pământul înaintea Domnului Duhurilor”.

LXIV. Vedenia îngerilor căzuți în locul unde sunt aceștia osândiți 9 *9*

CAPITOLUL LXIV

1. Am mai văzut și alte forme ascunse în acel loc. 2. Am auzit vocea îngerului spunând: „Aceștia sunt îngerii care au coborât pe pământ, și care au arătat tainele copiilor oamenilor, și care au ademenit copiii oamenilor să păcătuiască”.

LXV. Enoh îi prevestește lui Noe potopul și cum acesta va fi ferit CAPITOLUL LXV

1. Și în acele zile Noe a văzut cum pământul se scufundase și cum nimicirea era aproape. 2. Și el a plecat de acolo și s-a dus la marginile pământului și a strigat cu putere după strămoșul său, Enoh; și Noe a strigat de trei ori cu un glas plin de amărăciune: „Auzi-mă, auzi-mă, auzi-

mă!” 3. Și am spus către el: „Spune-mi ce se petrece pe pământ, căci pământul este într-o stare atât de rea și se zdruncină așa, dacă nu cumva voi pieri și eu odată cu acesta?” 4. După care s-a petrecut o mare tulburare pe pământ, iar o voce s-a auzit din cer și eu am căzut la pământ. 5. Și strămoșul meu, Enoh, a venit și s-a așezat lângă mine și mi-a zis: „De ce m-ai strigat cu un glas atât de amar și de plin de jale?

6. Domnul a dat o poruncă pentru cei ce sălășluiesc pe pământ - ca ei piară, căci au aflat toate tainele îngerilor, toate silniciile demonilor, toate puterile lor - cele mai tainice dintre ele -, toate puterile celor care practică magia, puterea vrăjitoriei și puterea celor care făuresc chipuri turnate pretutindeni pe pământ[199]; 7. Și cum este produs argintul din țărâna pământului, și cum metalul moale poate fi extras din pământ. 8. Căci plumbul și cositorul nu sunt produse din pământ ca și primele, un izvor este cel care le produce, și acolo se află un înger, și acel înger este unul deosebit”. 9. Apoi, strămoșul meu, Enoh, m-a prins de mână și m-a ridicat, zicându-mi: „Du-te, căci eu l-am întrebat pe Domnul Duhurilor despre această tulburare de pe

199 Potopul se datorează stricăciunii aduse prin îngeri.

pământ. 10. Și El mi-a zis: «Din pricina nelegiuirilor lor, li s-a hotărât judecata și aceasta nu va fi înlăturată de Mine nicicând. Din pricina vrăjitoriilor ce le-au căutat și le-au învățat, pământul și cei ce se află pe el vor fi nimiciți». 11. Și aceștia nu vor avea niciodată loc de căință, căci ei le-au arătat tainele, și ei sunt cei osândiți; cât despre tine, fiul meu, Domnul Duhurilor știe că ești curat și fără vină în această ocară adusă tainelor.

12. Și El a hărăzit ca numele tău să stea printre cele sfinte,

Și te va păstra pe tine dintre cei care locuiesc pământul,

Și a hărăzit dreptei tale semințe stăpânire și mare cinste,

Și din sămânța ta va ieși izvorul celor drepți și sfinți, care vor fi fără număr, în veci”

.LXVI. îngerii apelor cărora li s-a dat poruncă să le țină în frâu

CAPITOLUL LXVI

1. Apoi mi-a arătat îngerii pedepselor' care sunt pregătiți să vină și să descătușeze toate puterile apelor aflate sub pământ pentru a aduce judecată și nimicire tuturor celor care [se află și] își au sălașul pe pământ. 2. Și Domnul Duhurilor a dat poruncă îngerilor care porniseră ca ei să nu facă apele să se ridice, ci să le țină în frâu; căci acei îngeri aveau putere peste ape. 3. Și eu am plecat din preajma lui Enoh.

LXVII. Făgăduința dată de Dumnezeu lui Noe; locurile unde vor fi judecați îngerii și regii

CAPITOLUL LXVII

1. Și în acele zile cuvântul lui Dumnezeu a venit asupra mea și mi-a zis: „Noe, soarta ta a ajuns înaintea Mea, o soartă fără de vină, o soartă a iubirii și a cinstei[200] [201].2. Și acum îngerii meșteșugesc o (lucrare) din lemn[202], iar când ei vor încheia lucrarea lor îmi voi pune mâna peste ea și o voi păzi, și din ea va ieși sămânța vieții și se va produce o schimbare ca pământul să nu

200 Aceștia se ocupă doar de a doua judecată din Pilde. Aici se spune, în mod eronat, că sunt agenți ai Potopului și îngerii care stăpânesc apele. Cf. liv. 7 și Ix. 16; Apoc. 16:5.

201 Cf. Gen. 6:9.

202 în Ixxxix. 1, însuși Noe este cel care construiește corabia.

rămână nelocuit. 3. Și Eu voi da tărie seminței tale înaintea Mea în vecii vecilor, și îi voi răspândi pretutindeni pe cei ce se află cu tine: și ei nu vor fi neroditori pe fața pământului, ci vor fi binecuvântați și se vor înmulți pe pământ în numele Domnului”.

4. Și El îi va întemnița pe îngerii care au arătat nedreptate în acea vale aprinsă' pe care strămoșul meu, Enoh, mi-a arătat-o la apus[*203] [204], printre munții de aur, de argint, de fier, de metal moale și de cositor. 5. Și am văzut acea vale în care era o mare frământare și apele fiind învolburate. 6. Și când s-au petrecut toate acestea, din acel metal topit și din frământarea ce se petrecea în acel loc se ridica un miros de pucioasă și era legat de acele ape, iar valea aceea a îngerilor care au călăuzit (omenirea) spre greșeală ardea dedesubtul pământului[205]. 7. Și prin văile acestuia ies râuri de foc, unde sunt pedepsiți îngerii care i-au împins spre rătăcire

203' Potopul și judecata îngerilor căzuți sunt pomenite aici împreună, ca și în x. 2, 4, dar aici (1) închisoarea este valea aprinsă (= Gheena din liv, deși acolo este un cuptor de foc în care intră îngerii) și (2) aceasta este închisoarea premergătoare, nu cea finală.

204 împrumut din Iii. 1. Confuzia geografică crește.

205 Se credea că sub Gheena se afla un foc subteran.

pe cei de pe pământ.

8. Dar apele acelea' vor sluji în acele zile[1] [206] [207] pentru regi, pentru cei mari, pentru cei puternici și pentru cei ce se află pe pământ, spre tămăduirea trupurilor, dar și pentru pedepsirea duhului[208]; duhul lor este plin de dorință, pentru ca ei să fie pedepsiți în trupurile lor[209], căci ei l-au tăgăduit pe Domnul Duhurilor, și văd pedeapsă zilnică și tot nu cred în numele Său. 9. Și cum trupurile lor sunt arse tot mai mult, o schimbare se va petrece și în duhul lor în vecii vecilor; căci niciunul nu va mai rosti vreun cuvânt mincinos în fata Domnu- lui Duhurilor. 10. Căci judecata va cădea asupra lor pentru că au credință în dorința trupurilor lor și tăgăduiesc Duhul Domnului[210].11. Și aceleași

206 Izvoarele calde rezultă din întâlnirea de sub pământ a apei și a focului prin care erau pedepsiți îngerii. Irod cel Mare s-a folosit de un astfel de izvor, Callirhoe, aflat la est de Marea Moartă, Joseph. *Ant.* xvii. 6. 5. Cf. izvoarele termale din Machaerus, Joseph. *Bell. lud.* vii. 6. 3.

207 în zilele de iarnă.

208 „Pedepsirea duhului”, la judecata finală.

209 „Pedepsiți în trupurile lor”. în momentul de față păcatul duhului lor aduce suferință numai asupra trupului, care este tămăduit de ape, dar în Gheena vor suferi atât duhul, cât și trupul.

210 „Tăgăduiesc Duhul Domnului”. Această formulă este unică la Enoh.

ape se vor schimba în acele zile; căci atunci când îngerii aceia vor fi pedepsiți în acele ape, izvoarele apelor își vor schimba starea în care se află, iar când îngerii vor urca, apa izvoarelor va deveni rece[211].12. Și l-am auzit pe Mihail spunând: „Această judecată cu care îngerii sunt judecați este o mărturie pentru regii cei mari care stăpânesc pământul”. 13. Căci aceste ape ale judecății slujesc la tămăduirea trupurilor regilor' și a dorinței trupurilor lor; de aceea, ei nu vor vedea și nu vor crede că acele ape se vor schimba și vor deveni foc ce arde la nesfârșit.

LXVIII. Mihail și Rafael, uimiți de asprimea judecății

CAPITOLUL LXVIII

211 Cf. Origen, *c. Celsum* v. 52.

După aceea, strămoșul meu, Enoh, mi-a dat învățătura tuturor tainelor din carte în Pildele care i-au fost înfățișate, și el mi le-a adunat în cuvintele cărții Pildelor[1] [212] [213]. 2. Și în ziua aceea Mihail i-a zis lui Rafael: „Puterea duhului[214] mă face să mă cutremur[215] din pricina asprimii judecății lucrurilor tainice[216], a judecății îngerilor: cine poate să îndure judecata aspră care a fost îndeplinită și în fața căreia se ri-sipesc?” 3. Și Mihail i-a zis din nou lui Rafael: „Cine să fie cel a cărui inimă să nu fie înmuiată de toate acestea și a cărui liniște să nu fie tulburată de acest cuvânt de judecată (ce) a fost coborât asupra lor din pricina celor care i-au ademenit astfel?” 4. Și când Mihail se afla în fața Domnului Duhurilor, i-a zis lui Rafael astfel: „Nu le voi ține partea în fața Domnului, căci Domnul Duhurilor s-a mâniat pe ei că s-au

212 „Regi”. în text = „îngeri”, adică bPNbn în loc de frCDbyo.

213De observat că Pildele existau deja ca operă completă la îndemâna celui care le-a scris, care mărturisește cum le-a combinat cu fragmentele noahice.

214 „Puterea duhului” O formulare stranie. Halévy sugerează faptul că „putere” aici = Ṭ>, cu sensul de „pedeapsă”.

215 în text = „mă provoacă” = ’OvnNX

216 Probabil pedeapsa dată pentru tainele divulgate de diavoli.

purtat ca dumnezeii. 5. De aceea, tot ce stă ascuns va veni asupra lor în vecii vecilor; căci nici înger și nici om[1] nu vor avea parte (din aceasta), ci numai ei și-au primit judecata în veci”.

LXIX. Numele si însărcinările (îngerilor căzuți și ale) demonilor; jurământul de taină

CAPITOLUL LXIX

1. Și după această judecată îi vor îngrozi și îi vor face să tremure[217] [218] pentru cele arătate locuitorilor pământului.

2. Și iată numele acelor îngeri [și acestea sunt numele lor: primul dintre ei este Samiâzâ, al doilea Artâqîfâ și al treilea Armên, al patrulea Kôkabêl, al cincilea fTûrâêlj-, al șaselea Rûmiâl, al șaptelea Dâniâl, al optulea fNêqâêlf, al nouălea Barâqêl, al zecelea Azâzêl, al unsprezecelea Armârôs, al doisprezecelea Batraiâl, al treisprezecelea j-Busasêi- alț, al paisprezecelea Hanânêl, al cincisprezecelea tTûrêlf și al șaisprezecelea Sîmâpêsîêl, al șapte-sprezecelea letrêl, al optsprezecelea Tûmâêl, al nouăsprezecelea Tûrêl, al douăzecilea țRumââlț, al douăzeci și unulea Izêzeel. 3. Și aceștia sunt

217 „Nici înger și nici om” nu vor suferi chinurile îndurate doar de acești îngeri căzuți.

218 în text = „i-a iritat” = pnvnbP, ce are ambele sensuri.

căpeteniile îngerilor lor și numele avute de aceștia, și iată căpeteniile care se află peste o sută, peste cinzeci și peste zeci].

4. Numele primului este leqôn[1], adică cel care i-a adus la rătăcire pe {toți] fiii lui Dumnezeu și i-a adus jos pe pământ, și i-a împins la rătăcire cu fiicele oamenilor* [219] [220]. 5. Și al doilea se numea Asbeêl[221], el a dat fiilor sfinți ai lui Dumnezeu povețe nedrepte și i-a împins la rătăcire, încât ei și-au întinat trupurile cu fiicele oamenilor. 6. Al treilea se numea Gâdreêl[222]; el este cel care a arătat copiilor oamenilor toate loviturile de moarte, și el este cel care a ispitit-o pe Eva și care a arătat {fiilor oamenilor armele care aduc moartea: { scutul și platoșa, sabia pentru luptă și toate armele ce aduc moartea copiilor oamenilor. 7. Și acestea au pornit din mâna lui împotriva celor de pe pământ din acea zi pentru veșnicie. 8. Al

219' „leqôn” *a-u,* leqûn 3, „instigator”.

220 în Pilde, diavolii și îngerii căzuți sunt văzuți ca fiind diferiți. Ultimii au căzut în vremea lui lared în i-xxxvi și xci-civ. Aici totuși rolurile celor doi se confundă: Azâzêl este cauza păcatului în i-xxxvi (x. 8), iar Samîazâz în vi. 3, ix. 7.

221 „Cel ce îl părăsește pe Dumnezeu” sau (Schmidt) „gândul lui Dumnezeu”.

222 Un Diavol ce a ispitit-o pe Eva. în viii. 1 Azâzêl este cel care făurește armele de război. în aramaică i se spune Gadreel = „Dumnezeu este ajutorul meu” bN’Tjy.

patrulea se numea Pênêmûe[1]; el i-a învățat pe copiii oamenilor ce-i amărăciunea și desfătarea, și i-a învățat toate secretele înțelepciunii lor. 9. Și a învățat omenirea să scrie cu cerneală și pergament, și prin urmare mulți au păcătuit din veci în veci până azi[* 223] [224]. 10. Căci oamenii nu au fost creați în acest scop, ca ei să își dovedească buna lor credință cu ajutorul condeiului și cernelii. 11. Ci oamenii au fost creați asemenea îngerilor, pentru ca ei să rămână curați și drepți, iar moartea, care nimicește totul, să nu poată să îi ajungă; dar prin cunoașterea ce li s-a dat [de către îngeri], aceștia încep să piară, și această putere fmă mistuie și pe mineț. 2. Al cincilea se numea Kâsdeiâ; el este cel care a arătat copiilor oamenilor toate loviturile duhurilor si ale demonilor, loviturile fătului din pântece, ca acesta să moară, [loviturile sufletului], mușcăturile șarpelui, loviturile ce se petrec în timpul căldurii de la amiază, fiul șarpelui ce se numește Tabâ'ët. 13. Și aceasta este țsarcinaț lui Kâsbeêl, căpetenia jurământului pe care el l-a arătat celor sfinți atunci când locuia în înaltul

223' Cf. „înlăuntrul".

224 Arta scrisului este o dovadă a decăderii rasei umane. Cuvântul rostit ar trebui să fie o garanție suficientă pentru cei drepți.

slavei, si nume- le acestuia este Bîqâ. 14. Acest (înger) i-a cerut lui Mihail să-i arate numele ascuns, ca el să-l rostească în jurământ, pentru ca în fața jurământului și a numelui să se înfioare cei care au dezvăluit copiilor oamenilor tot ce era tainic. 15. Și aceasta este puterea jurământului, căci el este puternic și tare; și el a așezat acest jurământ Akâe în mâinile lui Mihail.

16. Și acestea sunt secretele jurământului...

Și ei sunt întăriți de jurământul său;

Și cerul a fost atârnat mai înainte ca lumea să fie făcută.

17. Și prin asta pământul a fost întemeiat pe apă,

Iar din adâncurile tainice ale munților țâșnesc ape minunate,

De la facerea lumii pentru totdeauna.

18. Prin acel jurământ a fost creată marea,

Iar ca ținut temei al acesteiați El a pregătit nisip pentru vremea dezlănțuirii (ei),

Și nu va îndrăzni să treacă de jurământ de la crearea lumii până în veci.

19. Prin acel jurământ, adâncurile au fost întărite,

Și rămân și nu se mișcă din locul lor în veci.

20. Prin acel jurământ, soarele și luna își săvârșesc mersul lor,

Si nu se abat de la rânduiala lor în veci.

21. Prin acel jurământ, stelele își săvârșesc mersul lor,

Și El le strigă după nume lor,Iar ele îi răspund în veci.

[22. Tot așa, duhurile apei, ale vânturilor și ale tuturor zefirilor, și căile (lor) din cele patru hotare ale vânturilor. 23. Acolo sunt tinute vocile tunetu- ,
lui și lumina fulgerelor, acolo sunt ținute cămările grindinei, cămările promoroacei, cămările cetii și cămările ploii și picăturilor de rouă. 24. Și toate acestea își au credința și sunt recunoscătoare înaintea Domnului Duhurilor, și (îl) slăvesc cu toată puterea lor, și hrana lor este fiecare recunoștință ce i-o aduc: aduc mulțumiri, slăvesc și preamăresc numele Domnului Duhurilor în vecii vecilor.J

25. Acest jurământ are putere asupra lor

Și prin el [sunt ocrotite și[căile le sunt ocrotite,

Și drumul lor nu le este nimicit.

încheierea celei de-a treia Pilde

26. Și mare era bucuria printre ele,

Și aduceau binecuvântări, și slăveau, și preamăreau,

Căci numele Fiului Omului le-a fost descoperit[225].

225 Cf. Apoc. 2:17, 3:12. Vezi, de asemenea, 1 En. xlviii. 7, lxii. 7.

[1] A se observa preexistența Fiului Omului sugerată aici.

27. Și el s-a așezat pe tronul slavei sale,
Și Fiului Omului i s-a dat suma judecății,
Și el a făcut ca păcătoșii să moară și să fie nimiciți de pe fața pământului.
Iar cei care au condus lumea spre pierzanie,
28. Cu lanțuri vor fi aceștia legați,
Și vor fi întemnițați în locul lor de nimicire,
Și toate lucrările lor vor dispărea de pe fața pământului.
29. Si de atunci nu va mai exista niciun rău;
Căci Fiul Omului s-a ivit
Și s-a așezat pe tronul de slavă,
Și tot răul va fugi din fața sa, Iar cuvântul Fiului Omului va ieși
Și va fi puternic înaintea Domnului Duhurilor.
Aceasta este a treia Pildă a lui Enoh.

LXX. Ultima răpire a lui Enoh CAPITOLUL LXX

După ce s-au petrecut acestea, numele său a fost ridicat, în timpul vieții sale, în înalt, la acel Fiu al Omului' și la Domnul Duhurilor, din mijlocul celor care locuiesc pe pământ. 2. Și el a fost ridicat în înalt în carele duhului, iar numele său a dispărut dintre aceștia. 3. Și din ziua aceea nu mă mai număram printre ei. Și el m-a așezat între cele două vânturi, între miazănoapte și apus, unde îngerii luaseră funiile pentru a măsura pentru mine locul celor aleși și celor drepți. 4. Și acolo i-am văzut pe patriarhi și pe cei drepți, care sălășluiau în acel loc încă de la începuturi.

LXXI. Două vedenii mai timpurii ale lui Enoh

CAPITOLUL LXXI

1. După aceea, duhul meu a fost mutat[1]
Și s-a suit la ceruri,
Și i-am văzut pe fiii cei sfinți ai lui Dumnezeu[1] [226] [227].
Aceștia călcau pe flăcări de foc,
Vesmintele lor erau albe,
Iar chipurile le aveau precum zăpada.
2. Am văzut două râuri de foc,

226 „Mutat”: „ascuns” E. Vezi xii:1.

227[1] Textul are „fii ai îngerilor sfinți”. Vezi Ixix. 4,5, cvi. 5. Expresia „fii ai lui Elohim” din Gen. 6 reprezintă sursa acestei formule.

Si lumina acelui foc strălucea ca hiacintul[228],

Și am căzut cu fața la pământ înaintea Domnului Duhurilor.

3. Și îngerul Mihail, [unul dintre arhangheli], m-a prins de mâna dreaptă,

Și m-a ridicat și mi-a arătat drumul către toate tainele,

Mi-a arătat toate tainele dreptății.

4. Mi-a arătat toate tainele marginilor cerului, Toate cămările stelelor și toți luminătorii,

De unde pleacă aceștia în fața celor sfinți.

5. Și el mi-a luat duhul în cerul cerurilor,

Și am văzut acolo ceva ca o construcție din pietre de cristal,

Și între aceste pietre erau limbi de foc.

6. Și duhul meu a văzut cercul care împresura acea casă de foc,

Și în cele patru laturi ale acesteia se aflau râuri de foc,

Care înconjurau casa aceea.

7. Și de jur-împrejur se aflau Serafimi, Heruvimi și Ophanimi.

Aceștia sunt cei care nu dorm

Și au în pază tronul slavei Sale.

8. Și am văzut îngeri nenumărați,

228 Piatră semiprețioasă de culoare galben-roșiatică.

FRAGMENT DIN CARTEA LUI NOE

Mii și mii și miriade și miriade, Ce înconjurau casa aceea.

Mihail, Rafael, Gabriel, Phanuel

Și sfinții îngeri ce se află deasupra cerurilor, Ce intrau si ieșeau din casa aceea.

9. Si au ieșit din casa aceea,

Mihail și Gabriel, Rafael și Phanuel, Și nenumărați alți îngeri.

10. Și împreună cu ei era Stăpânul zilelor, Capul său era alb și pur precum lâna,

Și avea un veșmânt de negrăit.

11. Am căzut cu fața la pământ

Și întreg trupul mi s-a destins,Iar duhul mi s-a transfigurat;

Și am strigat cu voce tare,

... cu duhul puterii,

Și am binecuvântat și am slăvit și am preamărit.

12. Și binecuvântările ce au ieșit din gura mea au fost pe plac Stăpânului zilelor. 13. Și Stăpânul zilelor a venit împreună cu Mihail și Gabriel, Rafael și Phanuel, cu mii și mii și miriade și miriade de îngeri nenumărați.

[Pasaj pierdut, în care Fiul Omului este descris ca însoțindu-1 pe Stăpânul zilelor și unde Enoh îl întreabă pe unul dintre îngeri (ca și în XLVI. 3) cine este Fiul Omului.]

14. Și el (adică îngerul) s-a apropiat de mine și m-a salutat cu vocea sa și a zis către mine:

„Acesta este Fiul Omului, care s-a născut pentru dreptate';

Și dreptatea se află peste el,

Și dreptatea Stăpânului zilelor nu îl părăsește”.

15. Și a zis către mine:

„El coboară asupra ta pacea în numele veacului ce va să vină;

Căci de aici a venit pacea încă de la facerea lumii,

1 Nu susțin, așa cum face Bousset, *Rel. des. Jud.* 348,

Dalman, *Worte Jesu* 200, că textul nostru îl ridică pe Enoh la demnitatea de Mesia.

Și așa va rămâne în tine pentru totdeauna și pe vecie.

16. Și toți vor merge pe căile sale de vreme ce dreptatea nu l-a părăsit niciodată;

Cu el își vor afla ei sălașurile, și cu el moștenirea lor,

Și nu se vor mai despărți nicicând și pe vecie.

17. Fiul Omului va avea viață lungă,

Iar cei drepți vor avea pace și o cale dreaptă în numele Domnului Duhurilor în vecii vecilor”.

Harta Lumii *(fragment),* piatră, Babilo

nCARTEA MERSULUI LUMINĂTORILOR CEREȘTI (LXXII-LXXXII)

LXXII. Soarele

CAPITOLUL LXXII

1. Cartea mersului luminătorilor cerești, relațiile fiecăruia, după pozițiile, influențele și perioadele lor, după numele și locurile lor de origine și după lunile lor, pe care Uriel, îngerul cel sfânt, care se afla cu mine și care era cârmuitorul lor, mi le-a arătat. Și el mi-a arătat toate legile lor exact așa cum sunt ele, cum este cu toate veacurile lumii până când se va săvârși noua creație ce va dura pe veci. 2. Aceasta este prima lege a luminătorilor: luminătorul Soare răsare prin porțile' cerului aflate la răsărit și apune intrând pe porțile cerului care sunt la apus. 3. Și am văzut șase porți prin care Soarele răsare, și șase porți prin care apune; și luna răsare și apune prin aceste porți, ca și cârmuitorii stelelor împreună cu cei pe care-i cârmuiesc: șase la răsărit și șase la apus, una urmând celeilalte în- tr-o rânduială desăvârșită; iar la stânga și la dreapta[229] [230] acestor porți se găsesc multe ferestre. 4. întâi se

229 Vezi *Epopeea creației v. 9* babiloniană; *K.* A. *T.*[3] 619, 630.

230 La nord și la sud.

vede înaintând marele luminător numit Soare, iar circumferința[1] sa este asemeni circumferinței ce- ɹ ɹ
rului, și el este plin de foc strălucitor și dogoritor. 5. Carul cu care urcă este condus de vânt, și soarele coboară din cer și se întoarce pe la miazănoapte pentru a ajunge la răsărit, și este călăuzit[231] [232] în așa fel încât ajunge la poarta potrivită (lit. „această poartă”) și strălucește pe fața cerului. 6. Astfel se înalță el în prima lună[233] din poarta cea mare[234], care este a patra [dintre cele șase porți de la răsăritj. 7. La cea de-a patra poartă, de unde soarele răsare în prima lună, se găsesc douăsprezece deschizături prin care ies flăcări, atunci când acestea sunt deschise la vremea lor. 8. Când soarele se ridică pe cer, el iese pe cea de-a patra poartă, timp de treizeci de dimineți succesive, și apune exact în cea de-a patra poartă din partea de apus a cerului[235]. 9.

231 Un disc sau o sferă.

232 Călăuzit posibil de un înger. Soarele nu este, precum corpurile cerești din i-xxxvi, semi-conștient.

233 Prima lună a evreilor, Abib (Ex. 13:4 [numindu-se *Abib,* „luna cerealelor”, până la sfârșitul exilului, iar după aceea *Nisan* - GS]), perioada echinocțiului de primăvară. Atunci începe anul calendaristic și corespunde lui aprilie.

234 Care se deosebește de cele douăsprezece ferestre ale fiecărei porți (Ixxii. 3, Ixxv. 7), cu flăcările lor dogorâtoare.

235 Autorul înlocuiește semnele zodiacale păgâne cu porți, cf. „cămara” din Ps. 19:5. Deși perfect conștient de

în aceas-
tă perioadă ziua devine mai lungă pe zi ce trece, iar noaptea mai scurtă pe noapte ce trece, până la cea de-a treizecea dimineață. 10. în ziua aceea, ziua este mai lungă decât noaptea cu nouă părți, iar ziua are exact zece părți, pe când noaptea are opt. 11. Și soarele răsare din cea de-a patra poartă și apune în cea de-a patra și se întoarce la cea de-a cincea poartă treizeci de dimineți, și răsare prin aceasta și apune în cea de-a cincea. 12. Atunci, ziua se lungește cu o parte și ajunge la unsprezece părți, noaptea devenind mai scurtă până la șapte părți. 13. Și se întoarce la răsărit și trece prin cea de-a șasea poartă, și răsare și apune prin cea de-a șasea poartă una-și-treizeci de dimineți după semnul său[*] [236] [237].14. în ziua aceea ziua devine mai lungă

anul solar de 365% de zile, el îl calculează ca având 364 de zile sau 52 de sabaturi. Astfel, anul are opt luni de câte 30 de zile și patru de câte 31 de zile fiecare, ziua suplimentară de la ultimele fiind „după semnul său”, adică semnul echinocțiilor și al solstițiilor. Cf. Ixxii. 13,19. Divi-

236ziunea zilei în optsprezece părți se potrivește nordului Asiei la o latitudine de 49°. [De la prima la a cea de-a șasea, aceste porți sunt, respectiv, Capricornul, Vărsătorul, Peștii, Berbecul, Taurul și Gemenii, iar la întoarcere, de la cea de-a șasea la prima, sunt Racul, Leul, Fecioara, Balanța, Scorpionul și Săgetătorul - GS.]

237 „Semnul său”, aici solstițiul de vară.

decât noaptea, ziua se dublează față de noapte, ea are douăsprezece părți, iar noaptea se scurtează la șase părți. 15. Și soarele se urcă pentru a face ziua mai scurtă și noaptea mai lungă, și se întoarce la răsărit și trece prin cea de-a șasea poartă, și răsare și apune prin aceasta timp de treizeci de zile. 16. Și după ce trec cele treizeci de zile, ziua scade exact cu o parte și ajunge la unsprezece părți, iar noaptea la șapte. 17. Și soarele trece prin cea de-a șasea poartă dinspre apus, și se duce la răsărit și răsare prin cea de-a cincea poartă timp de treizeci de dimineți, și apune la apus iarăși trecând prin cea de-a cincea poartă. 18. în ziua aceea, ziua scade cu o parte și ajunge la zece părți, iar noaptea la opt părți. 19. Și soarele răsare prin cea de-a cincea poartă și apune prin cea de-a cincea poartă dinspre apus, ieșind prin cea de-a patra timp de una-și-treizeci de dimineți după semnul său, și coborând la apus. 20. în ziua aceea, ziua este egală cu noaptea, noaptea ajungând la nouă părți și ziua la nouă părți.

21. Și soarele răsare prin poarta aceea și coboară la apus, și se întoarce la răsărit și răsare timp de treizeci de dimineți prin cea de-a treia poartă și apune prin cea de-a treia. 22. în ziua aceea, noaptea devine mai lungă decât ziua,

și noaptea devine mai lungă decât noaptea și ziua mai scurtă decât ziua până în cea de-a treizecea dimineață, noaptea ajungând la exact zece părți, iar ziua la opt părți. 23. Și soarele se ridică prin cea de-a treia poartă și coboară prin cea de-a treia poartă dinspre apus și se întoarce la răsărit, și timp de treizeci de zile se ridică prin cea de-a doua poartă dinspre răsărit, și tot așa coboară prin cea de-a doua poartă a cerului, aflată la apus. 24. Și în ziua aceea, noaptea are unsprezece părți, iar ziua șapte părți. 25. Și soarele răsare în acea zi prin cea de-a doua poartă
și apune la apus prin cea de-a doua poartă, și se întoarce spre răsărit, la prima poartă, timp de una și treizeci de dimineți, și apune prin prima poartă a cerului, aflată la apus. 26. Și în acea zi noaptea devine mai lungă și ajunge să fie dublă față de zi, noaptea ajunge să fie exact de douăsprezece părți și ziua de șase. 27. Și (cu aceasta) soarele a străbătut diviziunile orbitei sale și iarăși se întoarce la acele diviziuni ale orbitei sale, și intră pe poartă timp de treizeci de zile și apune în partea de apus, care este opusă. 28. Și în noaptea aceea, noaptea scade în lungime cu o parte, și noaptea ajunge să fie de unsprezece părți, iar ziua de șapte părți. 29. Și soarele se întoarce și trece prin cea de-a doua

poartă dinspre răsărit, și se întoarce de-a lungul diviziunilor orbitei sale timp de treizeci de dimineți, răsărind și apunând. 30. în ziua aceea, noaptea scade în lungime, noaptea ajungând la zece părți și ziua la opt. 31. Și în acea zi soarele răsare prin acea poartă, apune la apus și se întoarce spre răsărit, și răsare prin cea de-a treia poartă timp de una-și-treizeci de dimineți și apune în partea dinspre apus a cerului. 32. în ziua aceea, noaptea scade și ajunge la nouă părți și ziua ajunge la nouă părți, și noaptea este egală cu ziua, și anul are exact trei sute șaizeci și patru de zile. 33. Lungimea zilei și a nopții și scurtimea zilei și a nopții cresc - prin mersul soarelui sunt făcute aceste deosebiri (lit. „ele sunt separate”). 34. Și se ajunge ca drumul acestuia să fie mai lung ziua și mai scurt noaptea. 35. Și aceasta este legea crugului soarelui, și el se întoarce de șaizeci de ori' și răsare, adică marele luminător care se numește soare, în vecii vecilor. 36. Și cel care răsare (astfel) este marele luminător și se numește așa din pricina înfățișării sale, după porunca Dom-nului. 37. El răsare și apune și nu se micșorează, nu are odihnă, ci aleargă zi și noapte și lumina sa este de șapte ori mai strălucitoare decât cea

a lunii; dar mărimea lor este egală[1] [238] [239].

LXXIII. Luna și fazele sale CAPITOLUL LXXIII

1. După această lege, am aflat o altă lege ce ținea de luminătorul mai mic care se numește Lună.
2. Circumferința ei este asemeni circumferinței cerului, carul în care merge este condus de vânt și lumina îi este dată cu măsură (precisă). 3. Răsăritul și apusul ei[240] se schimbă în fiecare lună: zilele ei sunt precum zilele soarelui, iar când lumina ei este uniformă (adică este plină) ajunge la a șaptea parte din lumina soarelui. 4. Și astfel ea răsare. Prima ei
față' dinspre răsărit se ivește în cea de-a treizecea dimineață[1] [241] [242]; în ziua aceea ea se face văzută și asta înseamnă pentru voi prima fază a lunii în cea de-a treizecea zi, cu soarele în poarta de unde răsare soarele. 5. Jumătate din ea iese[243] numai cât a șaptea parte, iar

238 „Șaizeci de ori"; adică, două luni în fiecare poartă, o lună în călătoria sa dinspre nord și una în călătoria sa dinspre sud. Autorul nu ia în considerare pentru moment ziua excedentară din prima, a treia, a patra și a șasea poartă.

239 Așa credea și Lucretius, *De Ren Nat.* v. 564-91.

240 Adică locul răsăritului și apusului ei.

241 Lit. „începutul ei", luna nouă în sens popular.

242 „A treizecea dimineață" a lunii solare.

243 Schema autorului este dificil de urmărit. Se pare că luna lunară are 30 de zile și 29 de zile în mod alternativ, și este împărțită în două părți. în prima parte, luna crește de

circumferința ei toată este goală, fără de lumină, în afară de o șeptime din ea (și) a paisprezecea parte din lumina ei. 6. Când primește o șeptime din jumătate din lumina ei, lumina ei ajunge la o șeptime și jumătate din aceasta. 7. Și ea apune odată cu soarele, iar când soarele răsare, luna răsare odată cu el și primește jumătate dintr-o singură parte de lumină[244], și în noaptea în care începe dimineața ei [la începutul zilei lunare] luna apune odată cu soarele, și în acea noapte ea rămâne nevăzută, cu paisprezece părți și jumătate dintr-una

din ele. 8. Și ea răsare în acea zi cu exact a șaptea parte și se îndepărtează de răsăritul soarelui, și în zilele rămase se luminează în cele treisprezece părți (rămase).

LXXIV. Anul lunar

CAPITOLUL LXXIV

1. Am aflat de un alt crug, de o altă lege a

la lună nouă la lună plină în 14 zile, atunci când luna are 29 de zile, și în 15 când luna are 30 de zile. în cea de-a doua parte, luna descrește întotdeauna în 15 zile. Luna este divizată în paisprezece părți, fiecare jumătate de câte șapte părți, creșterea lunii datorându-se luminării succesive a fiecăreia dintre cele paisprezece părți. Versurile 5 și 6 iau în calcul perioada de trecere la luna nouă la luna plină de 14 zile, iar versul 7 de 15 zile.

244 „Jumătate dintr-o singură parte de lumină”, adică 1/28. Când descreșterea durează 15 zile, luna nu primește decât 1/28 părți, și astfel, în prima dimineață, este practic invizibilă. în cea de-a doua zi ajunge la 1/14, devenind vizibilă.

ei, (și) cum, urmând acea lege, ea își îndeplinește mișcarea ei lunară. 2. Și pe toate acestea mi le-a arătat Uriel, îngerul cel sfânt, care este conducătorul lor, mi-a arătat pozițiile lor, iar eu am scris pozițiile lor așa cum mi le-a arătat, am scris lunile lor așa cum erau, și înfățișarea luminii lor până la încheierea celor cincisprezece zile. 3. Cu numai șapte părți își duce până la capăt lumina la răsărit și cu numai șapte părți își duce până la capăt întunericul la apus. 4. în anumite luni își schimbă pozițiile și în anumite luni își urmează propriul crug. 5. Timp de două luni, luna apune odată cu soarele în cele două porți din mijloc, a treia și a patra. 6. Ea răsare timp de șapte zile, apoi se întoarce și revine prin poarta de unde răsare soarele, și își duce până la capăt toată lumina; și se îndepărtează de soare, iar în opt zile trece prin cea de-a șasea poartă prin care răsare soarele'. 7. Când soarele răsare prin cea de-a patra poartă, ea răsare timp de șapte zile, până când se ivește prin cea de-a cincea și se întoarce din nou, în șapte zile, prin cea de-a patra poartă, și își duce până la capăt toată lumina; și se îndepărtează, trecând apoi prin prima poartă în

opt zile. 8. Și se întoarce din nou, în șapte zile, la cea de-a patra poartă prin care răsare soarele. 9. Așa am văzut eu pozițiile - cum răsare luna și cum apune soarele în acele zile. 10. Dacă sunt adunați cinci ani, soarele are un surplus de treizeci de zile și toate zilele care aparțin fiecăruia dintre acești ani, când aceștia sunt plini, ajung la 364 de zile. 11. Și surplusul soarelui și al stelelor este de 6 zile: în 5 ani, 6 zile în fiecare an ajung la 30 de zile; luna rămâne în urma soarelui și a stelelor. 12. Soarele și stelele aduc toți anii cu precizie, astfel încât nu înaintează și nu întârzie în poziția lor nici măcar o zi în vecie, ci încheie anii în 364 de zile, într-o rân- duială desăvârșită. 13. în trei ani sunt 1092 de zile, în 5 ani 1820 de zile, astfel încât în 8 ani se găsesc 2912 de zile. 14. Doar în cazul lunii zilele ajung, în 3 ani, la 1062 de zile, iar în 5 ani luna rămâne în urmă cu 50 de zile: [adică la totalul (de 1770) trebuie să se adauge (1000 și) 62 de zile]. 15. în 5 ani sunt 1770

[1] Pe o perioadă de două luni luna apune odată cu soarele ca lună nouă și ca lună plină. Când soarele se află în Berbec și Balanță, luna nouă și luna plină se află în cea de-a treia și cea de-a patra poartă.

de zile, astfel încât pentru lună, în 8 ani, se ajunge la 2832 de zile. 16. [Căci în 8 ani aceasta rămâne în urmă cu 80 de zile], totalul de zile cu care aceasta rămâne în urmă în 8 ani este de 80.17. Anul este împlinit cu precizie în strânsă legătură cu pozițiile lor și cu pozițiile soarelui, care răsare prin porțile prin care acesta (soarele) răsare și apune 30 de zile.

CAPITOLUL LXXV

1. Cei care stăpânesc peste cei ce conduc miile, și care sunt rânduiți peste toată creația și peste toate stelele, au legătură și cu cele patru zile intercalate, fiind nedespărțiți de slujirea lor, potrivit socotirii anului, și ei slujesc și în aceste patru zile care nu sunt adunate în socoteala anului'. 2. Si din pricina acestora oamenii se înșală[1] [245] [246], căci acești luminători slujesc cu adevărat pozițiile lor, una la prima poartă, una la a treia poartă a cerului, una la a patra poartă și una la a șasea poartă, și precizia anului este îndeplinită prin cele trei sute șaizeci și patru de poziții separate ale sale. 3. Căci semnele[247],

245 Calculul obișnuit era de 360 de zile pentru un an. Cf. Ixxxii. 5.

246 Oamenii calculează greșit, trecând cu vederea zilele intercalate, Ixxxii. 4-6.

247 Zodiacul, Ixxii. 13,19.

anotimpurile, anii și zilele mi le-a arătat îngerul Uriel, pe care Domnul slavei l-a așezat pentru totdeauna peste toți luminătorii cerului, peste cele din cer și din lume, pentru ca ele să cârmuiască în cer și să fie văzute de pe pământ, și să cârmuiască ziua și noaptea, adică soarele, luna, stelele și toate făpturile slujitoare ce își săvârșesc revoluțiile în toate carele cerului. 4. Tot așa, Uriel mi-a arătat douăsprezece porți, deschise în cer pe circumferința carului soarelui și prin care pătrund razele soarelui; prin ele se trimite căldură către pământ, atunci când acestea sunt deschise la vremea hărăzită lor. 5. [Și pentru vânturi și duhul picăturilor de rouă când acestea sunt deschise, stând deschise la marginile cerurilor.] 6. Din cele douăsprezece porți din cer, de la marginile pământului, răsar soarele, luna, stelele și toate lucrările cerului de la răsărit și de la apus. 7. Sunt deschise mai multe ferestre la dreapta și la stânga acestora, iar o fereastră, la vremea (hărăzită) ei, aduce căldură, fiind asemenea porților de unde răsar stelele, așa cum le-a poruncit El, și unde acestea se așază după numărul ce îl au. 8. Și am văzut în cer numeroase care alergând prin lume,

’ Probabil Ursa Mare.

deasupra porților în care se rotesc stelele ce nu apun niciodată. 9. Și una este mai mare[1] decât toate celelalte, si ea este cea care străbate întreaga lume.

LXXVI. Cele douăsprezece vânturi și porțile lor

CAPITOLUL LXXVI

1. La marginile pământului am văzut douăsprezece porți deschise către toate marginile[248] (cerului), din care vânturile ies și suflă peste pământ. 2. Trei dintre acestea sunt deschise pe fața cerurilor (la răsărit), celelalte trei spre apus, trei la dreapta (spre miazăzi) cerului și trei la stânga (spre miazănoapte). 3. Primele trei sunt cele dinspre răsărit, trei sunt dinspre țmiazănoapte, trei [după cele din dreapta] sunt dinspre miazăziț și trei dinspre apus. 4. Prin patru dintre acestea ies vânturile de binecuvântare și belșug, iar prin celelalte opt ies vânturi de durere - când sunt trimise, acestea aduc nimicire peste tot pământul și peste ape, peste toți cei care sălășluiesc aici și peste tot ce se află în apă și pe pământ.

5. Primul vânt din acele porți, numit vântul de răsărit, iese pe prima poartă de la răsărit și se îndreaptă către miazăzi; acest vânt aduce

248 Textul traduce greșit nn prin „vânt”. Vezi Ixxvii. 1.

pustiirea, seceta, căldura și stricăciunea. 6. Prin a doua poartă, cea de la mijloc, iese ceea ce este potrivit, și de aici vine ploaia, și rodnicia, și rouă; iar de la cea de-a treia poartă, aflată spre miazănoapte, vin frigul și seceta.

7. După acestea vin, tot prin trei porți, vânturile dinspre miazăzi: prin prima poartă dintre acestea, vecină cu răsăritul, se ivește un vânt cald. 8. Prin poarta de mijloc, de lângă aceasta, ies la iveală miresme parfumate, rouă și ploaie, belșug și sănătate.

9. Prin cea de-a treia poartă, înaintând spre apus, se ivește rouă și ploaie, lăcuste și pustiire.

10. Și după acestea urmează vânturile de apus; din cea de-a șaptea poartă dinspre răsărit vin rouă și ploaia, lăcustele și pustiirea. 11. Din poarta din mijloc vin direct sănătatea, ploaia, rouă și belșugul; iar prin cea de-a treia poartă, dinspre apus, vin norii și promoroaca, ninsoarea și ploaia, rouă și lăcustele.

12. După acestea [patru] urmează vânturile dinspre apus; dinspre prima poartă, ce se învecinează cu apusul, provine rouă și promoroaca, frigul și zăpada și chiciura. Prin poarta de mijloc vine rouă și ploaia, belșugul și binecuvântarea; iar dinspre ultima poartă, ce se învecinează cu miazăziua, vine seceta și pustiirea, nenorocirea și moartea. 14. Și astfel se încheie descrierea

celor douăsprezece porți din cele patru hotare (lit. pătrare) ale cerului - și toate legile lor, toate nenorocirile lor, toate binefacerile lor, eu ți le-am arătat ție, fiul meu Matusalem

!*LXXVII. Cele patru hotare ale lumii; cei șapte munți, cele șapte râuri etc.*

CAPITOLUL LXXVII

1. Primul hotar se numește răsărit, căci este primul; al doilea, miazăzi, căci Prea-înaltul va coborî aici; da, aici va coborî Cel care este binecuvântat pe veci. 2. Hotarul de apus este numit cel micșorat, căci acolo toți luminătorii cerului se micșorează și apun. 3. Și al patrulea hotar, numit miazănoapte, este împărțit în trei părți: prima parte este pentru sălașul oamenilor; a doua este ocupată de mări, de prăpăstii, de păduri, râuri, întuneric și nori; și a treia parte ține grădina dreptății.

4. Am văzut șapte[1] munți înalți[249] [250], mai înalți decât toți munții de pe pământ; și de acolo se ivește chiciura; și zilele, anotimpurile și anii își fac trecerea pe acolo. 5. Am văzut șapte râuri pe pământ mai mari decât toate râurile; unul dintre ele, care venea dinspre apus[251], își vărsa

249 A se observa recurența cu care apare numărul șapte în această carte, ca și la scriitorii evrei în general. Cf. xviii. 6, xxiv. 2, xxxii. 1, Ixi. 11, Ixxii. 37, xci. 16, xciii. 10.

250 Nu cei din xviii. 6, xxiv. 2, xxxii. 1, deși în definitiv provin din aceeași sursă.

251 Aparent Nilul.

apele în Marea cea Mare[252]. 6. Altele două[253] veneau dinspre miazănoapte spre mare și își vărsau apele în Marea Eritreei' dinspre răsărit. 7. Cele patru (râuri) care au mai rămas vin dinspre miazănoapte spre marea lor, [două dintre elej spre Marea Eritreei și două spre Marea cea Mare și se varsă acolo [și unii spun că în deșert]. 8. Am văzut pe mare și lângă țărm șapte insule mari: două lângă țărm și cinci în Marea cea Mare.

LXXVIII. Soarele și luna; creșterea și descreșterea lunii

CAPITOLUL LXXVIII

1. Numele soarelui sunt: Oriârês si, al doilea, Tômâs. 2. Luna are patru nume: primul nume este Asôniâ, al doilea Eblâ, al treilea Benâsê și al patrulea Erâe[1 254 255]. 3. Aceștia sunt cei doi mari luminători; circumferința lor este asemeni circumferinței cerului, și mărimea circumferințelor la amândouă este asemănătoare. 4. în circumferința soarelui sunt

252 Mediterana. Cf. Num. 34:6, 7.

253 Tigru și Eufrat.

254 Un nume generic pentru apele care scaldă Arabia, Persia și India.

255 Halévy leagă cele două nume ale soarelui de cele două anotimpuri, cel rece și cel fierbinte, din Palestina, iar cele patru nume ale lunii de fazele sale.

șapte părți de lumină ce se adaugă acestuia mai mult decât lunii, și, după măsuri precise, aceasta este răspândită până când a șaptea parte din soare este consumată. 5. Și acești (luminători) apun și intră prin porțile dinspre apus și se rotesc pe la miazănoapte, răsărind prin porțile de la răsărit, de pe suprafața cerului. 6. Și când luna răsare cu o jumătate din a șaptea parte, ea se ivește pe cer: jla ea lumina creștej; în cea de-a paisprezecea zi își întregește lumina. 7. Și ei îi sunt transmise cincisprezece părți de lumină până în a cincisprezecea zi (când) lumina ei este întregită, în funcție de semnul anului, și ea ajunge să fie de cincisprezece părți, și luna crește prin (adăugarea altor) paisprezece părți. 8. Atunci când descrește, (luna) descrește în prima zi până la paisprezece părți din lumina ei, în a doua zi până la treisprezece părți de lumină, în a treia la douăsprezece, în a patra la unsprezece, în a cincea la zece, în a șasea la nouă, în a șaptea la opt, în opta la șapte, în a noua la șase, în a zecea la cinci, în a unsprezecea la patru, în a douăsprezecea la trei, în a treisprezecea la două, în a paisprezecea la jumătate dintr-o șeptime, iar lumina ce i-a mai rămas dispare cu totul în ziua a cincisprezecea. 9. în anumite luni, luna are douăzeci și nouă de

zile și altădată douăzeci și opt. 10. Și Uriel mi-a arătat o altă lege: chipul în care lumina este transmisă de către soare lunii și pe ce parte a lunii este transmisă. 11. Pe toată perioada în care luna crește în lumină, ea o transmite către ea însăsi când este în fata soarelui, timp de paisprezece zile [lumina ei este întregită în cer], iar când ea este luminată pe tot cuprinsul, lumina ei este întregită din plin în cer. 12. în prima zi i se spune lună nouă, căci în ziua aceea lumina se ridică pe ea. 13. Devine lună plină exact în ziua când soarele apune la apus, și ea răsare pe timp de noapte de la răsărit, și luna strălucește toată noaptea până când soarele răsare în partea opusă ei și luna este văzută în partea opusă soarelui. 14. Pe partea de unde se ivește lumina lunii, tot acolo descrește până când dispare toată lumina și toate zilele lunii se află la capătul lor, și circumferința ei este goală, lipsită de lumină. 15. Și trei luni ea le face în treizeci de zile, și în timpul ei ea face trei luni de câte douăzeci și nouă de zile fiecare, în care își completează descreșterea în prima perioadă și la prima poartă timp de o sută șaptezeci și șapte de zile. 16. Și la vremea ieșirii ei, ea apare timp de trei luni (de câte) treizeci de zile fiecare, și pentru trei luni ea apare timp (de) douăzeci și nouă de zile pentru fiecare. 17. Noaptea, ea

apare, ca omul, timp de douăzeci de zile de fiecare dată, iar ziua, ea apare ca cerul și nu mai există nimic altceva la ea decât lumina proprie.

LXXIX-LXXX. Recapitularea unora dintre legi

CAPITOLUL LXXIX

1. Și acum, fiule[1], ți-am arătat totul, iar descrierea legii stelelor cerului este încheiată. 2. Și el mi-a arătat toate legile lor pentru fiecare zi, pentru fi-

' Matusalem.

ecare anotimp, pentru fiecare an, pentru răsăritul ei și pentru rânduiala dată ei în fiecare lună și în fiecare săptămână. 3. Și descreșterea lunii ce are loc la cea de-a șasea poartă, căci la această poartă lumina ei este întregită, după aceea începând descreșterea; 4. {Descreșterea] ce are loc la prima poartă în vremea hărăzită, până când sunt trecute o sută șaptezeci și șapte de zile, care, socotite în săptămâni, dau douăzeci și (cinci) de săptămâni și două zile. 5. Ea rămâne în urma soarelui și a ordinii stelelor cu exact cinci zile de-a lungul unei singure perioade[256] și când acest loc pe care-1 vezi a fost traversat. 6. Aceasta este înfățișarea fiecărui luminător pe care arhanghelul Uriel, care este conducătorul lor, mi-a arătat-o.

256 Jumătate de an. Vezi Ixxiv. 10-17.

CAPITOLUL LXXX

1. Și, în acele zile, îngerul Uriel mi-a spus: „Iată, ți-am arătat tot, Enoh, și ți-am dezvăluit totul pentru ca tu să vezi soarele și luna, pe cârmui- torii stelelor cerului și pe toți aceia care le rotesc, însărcinările lor, fazele și plecările lor.

LXXX. 2-8. Pervertirea naturii și a corpurilor cerești datorată păcatului oamenilor

2. în zilele păcătoșilor anii se vor scurta,
Sămânța lor nu va ieși la timpul ei pe pământurile și câmpurile lor,
Toate lucrurile de pe pământ se vor strica
Și nu vor ieși la timpul lor;
Ploaia va fi întoarsă înapoi
Și cerul (o) va păstra la sine.

3. în acele vremuri roadele pământului vor fi întârziate
Și nu vor crește la timpul lor,
Și fructele copacilor vor fi ținute de la timpul lor.

4. Luna își va schimba rânduiala
Și nu va apărea la timpul ei.

5. [Și în acele zile soarele va fi văzut și va călători în timpul serii țla capătul marelui carf la apus]
Și va străluci mai luminos decât este rânduiala luminii.

6. Și mulți cârmuitori ai stelelor se vor abate de la rânduiala (stabilită).

Și își vor schimba crugurile și însărcinările,

Și nu vor apărea la vremurile hărăzite lor.

7. întreaga rânduială a stelelor va fi ascunsă de păcătoși

Și gândurile celor de pe pământ se vor înșela în privința lor,

[Și se vor abate de cărările lor],

Da, aceștia se vor înșela și vor crede că ele sunt dumnezei.

8. Si răul se va înmulți în sânul lor, Și pedeapsa se va coborî asupra lor Ca ei să fie nimiciți cu toții”.

LXXXI. Tablele cerești si misiunea lui Enoh'

CAPITOLUL LXXXI

1. El a zis către mine:

„Privește, Enoh, aceste table cerești

Și citește ce stă scris acolo,

Și ia seama la fiecare lucru”.

2. Și eu am văzut tablele cerești și am citit tot ce era scris (acolo) și am înțeles totul, și am citit cartea tuturor faptelor oamenilor și ale tuturor copiilor cărnii care vor locui pământul până la cea mai îndepărtată generație. 3. Și am binecuvântat pe Domnul, împăratul slavei pe

veci, că El a făurit toate minunățiile lumii,

Și am preamărit pe Domnul pentru îndurarea sa, Și L-am binecuvântat pentru copiii oamenilor.

4. Și după aceea am spus:

[1] O interpolare. Acest capitol este un fel de mozaic, provenind probabil de la cel care a compus manuscrisul complet. „Cei șapte sfinți" din Ixxxi. 5 sunt luați din Ixxxvii. 3; „tablele cerești" din Ixxxi. 1, 2 din xciii. 2, ciii. 2; „cărțile judecății" din Ixxxix. 61, 64; în timp ce Ixxxi. 5,6 fac referire la Ixxxii. 1,2 și xci. 1.

„Binecuvântat este omul care moare în dreptate si în bine,

Și care nu este scris în nicio carte a nedreptății, Și împotriva căruia nu se găsește nicio zi a judecății".

5. Cei șapte sfinți m-au luat și m-au așezat pe pământ, în fața ușii casei mele, și au zis către mine: „Să spui toate acestea fiului tău, Matusalem, și ves- tește-i pe toți copiii tăi că nimeni nu este drept în fața Domnului, căci El este Creatorul lor. 6. Te vom lăsa un an cu fiul tău, până când vei da (ultimele) tale porunci, pentru ca tu să-i înveți pe copiii tăi și să scrii ce ai văzut pentru aceștia, și să mărturisești copiilor tăi; și în al doilea an ei te vor lua din mijlocul lor.

7. Fie ca inima ta să fie puternică,

Căci cel bun va anunța dreptatea celui bun;
Cel drept se va bucura cu cel drept,
Și își vor spune cuvinte de laudă unul altuia.

8. Dar păcătoșii vor muri împreună cu păcătoșii, Iar răzvrătirii vor coborî împreună cu răzvrătiții!.

9. Cei care fac dreptate vor muri din pricina faptelor oamenilor
Și vor fi luați din pricina faptelor nelegiuiților”[1].

' K-9 = „Și cei care fac dreptate nu vor muri *(i-yemawetu)* din cauza faptelor [rele ale] oamenilor. Acesta [potopul] se va aduna *(yetgaba,* cf. Num. 20:26) din cauza faptelor păcătoșilor” - EI.

10. Si în acele zile ei au încetat să-mi mai vor- bească și eu m-am întors la ai mei, binecuvântând pe Domnul lumii.

LXXXII. însărcinarea dată lui Enoh;
cele patru zile intercalate;
stelele ce cârmuiesc anotimpurile și lunile

CAPITOLUL LXXXII

1. Așadar, fiul meu Matusalem, toate aceste lucruri pe care ți le spun și ți le scriu' - și ție ți-am spus totul și ți-am dat cărți despre toate acestea - așa să păstrezi tu, fiul meu Matusalem, cărțile din mâna tatălui tău, ca să le transmiți

neamurilor lumii[1] [257] [258].

2. Ți-am dat înțelepciune ție și copiilor tăi,
Ca ei să o dea copiilor lor neam după neam
Această înțelepciune care este peste cugetarea lor.

3. Cei care o vor înțelege nu vor dormi,
Ci vor asculta cu urechea lor pentru a învăța această înțelepciune,Și va fi pe placul celor care o vor găsi mai gustoasă decât mâncarea cea bună.

4. Binecuvântați sunt cei drepți, binecuvântați sunt cei care merg pe calea dreptății și nu păcătuiesc asemeni păcătoșilor, în toate zilele lor când soarele străbate cerul, intrând și ieșind pe porți câte treizeci de zile, împreună cu cârmuitorii a mii de mulțimi de stele și cu cei patru intercalați care împart cele patru părți ale anului, care le conduc și care intră cu ele timp de patru zile. 5. Oamenii se vor

257 în xxxiii. 4 Uriel este cel care scrie totul pentru Enoh, dar în această carte, cf. Ixxii. 1, Ixxiv. 2, Ixxv. 3, Ixxix. 2-6, Ixxxii. 1, Uriel nu face decât să-i arate lui Enoh lucrurile tainice, răstimp în care Enoh le consemnează.

258 Adică tuturor generațiilor, nu numai generațiilor îndepărtate, cum găsim în i-xxxvi. Vezi i. 2. Cf. Terț. *De Cultu Fem.* i. 3, „Cum Enoch filio suo Matusalae nihil aliud mandaverit quam ut notitiam eorum posteris suis traderet”.

înșela cu privire la ei și nu îi vor socoti în întreaga socoteală a anului; da, oamenii se vor înșela și nu îi vor recunoaște cum trebuie. 6. Ei aparțin socotelii anului și sunt trecuți (acolo) pentru totdeauna, unul la prima poartă, unul la a treia, unul la a patra și unul la a șasea, și anul se încheie la trei sute șaizeci și patru de zile.

7. Calculul de acolo este exact, căci luminătorii, lunile, sărbătorile, anii si zilele mi le-a arătat Uriel, căruia Domnul întregii creații a lumii i-a dat să cârmuiască cetele cerești. 8. Și el are putere peste noapte și peste zi, ca să facă lumina să dea lumină oamenilor - soarele, luna, stelele si toate puterile cerului care se rotesc în carele lor circulare. 9. Acestea sunt grupele de stele ce se află la locurile lor, la sărbătorile lor și la lunile lor.

10. Iată și numele celor care le cârmuiesc, care văd ca ele să intre la timpul lor, în rândul lor, în anotimpurile lor, în perioadele lor de înrâurire și în pozițiile lor. 11. Cei patru conducători ai lor care separă cele patru părți ale anului sunt cei care intră primii, după ei urmează cei doisprezece conducători ai grupelor care separă lunile; iar pentru cele trei sute șaizeci (de zile) sunt căpeteniile miilor care

împart zilele; pentru cele patru zile intercalate sunt conducătorii care separă cele patru părți ale anului. 12. Și aceste căpetenii care stăpânesc miile se află între conducători, fiecare în spatele unei poziții, dar conducătorii lor sunt cei care fac separarea. Acestea sunt numele conducătorilor care separă cele patru părți ale anului care sunt rânduite: Mîlkî'êl, Hel'emmêlêk, Mêl'êial și Nârêl[259].
13. Si numele celor care îi conduc: Adnâr'êl, îiâsû- sa'êl și 'Elômê'êl - aceștia trei îi urmează pe conducătorii grupelor, și există unul care îi urmează pe cei trei conducători ai grupelor care îi urmează pe acei conducători ai pozițiilor care separă cele patru părți ale anului.

15. La începutul anului, Melkeiâl răsare primul și conduce, care este numit țTam'âinîț și soare, și toate zilele cârmuirii sale sunt în număr de nouăzeci și unu de zile'. 16. Și acestea sunt semnele care se vor vedea pe pământ în zilele stăpânirii sale: nădușeală, căldură și calmuri; și toți copacii poartă fruct și apar frunze la toți copacii, și recolta de grâu, și trandafirii, și toate

259 Milkiel este derivare din Helemmelek. Aceștia patru stăpânesc anotimpurile, fiecare având în subordonare câte trei, unul pentru fiecare lună.

florile ce apar pe câmp, iar copacii anotimpului de iarnă se usucă. 17. Și acestea sunt numele conducătorilor care sunt sub aceștia: Berka’êl, Zêlebs’êl și un altul, căpetenie peste o mie, care este adăugat, și care se numește Hîlûjâsëph, și zilele stăpânirii acestui (conducător) se află la sfârsit.

18. Următorul conducător după el este Hêl’em- mêlêk, numit soare strălucitor, și toate zilele luminii sale sunt în număr de nouăzeci și unu de zile.
Și acestea sunt semnele zilelor (sale)[1] [260] [261] de pe pământ: căldură dogoritoare și secetă, iar copacii își dau fructele - și fructele lor sunt coapte și pregătite -, oile se împerechează și rămân grele, toate roadele pământului sunt adunate și tot ce se află pe câmp, iar strugurii sunt tescuiți; toate aceste lucruri se petrec în zilele aflate sub stăpânirea sa
19. .Acestea sunt numele, grupele și conducătorii căpeteniilor miilor: Gîdâ’îial, Hê’êl, ca și Asfâ’êl, numele căpeteniei peste o mie ce

260 Perioada care începe cu primăvara și se termină cu vara (= 91 de zile) este stăpânită de Melkeial sau Milkiel. Acesta este numit „soarele dinspre miazăzi”, așa cum au indicat Goldschmidt și Beer, „Tam’âinî” și „soare” ar trebui să se citească împreună, adică ’OEPD \yn\y.

261 „Semnele zilelor (sale)” ft „zilele semnului său” *gmt (qu).*

se adaugă lor; și zilele stăpânirii sale se află la sfârșit.

VEDENIILE DIN VIS (LXXXIII-XC)

LXXXIII-LXXXIV. Prima vedenie din vis a Potopului CAPITOLUL LXXXIII

1. Acum, fiul meu Matusalem, îți voi împărtăși toate vedeniile ce le-am văzut și pe care ți le voi povesti. 2. Două vedenii am avut înainte de a lua soție', fiind foarte diferite între ele; prima a fost când învățam să scriu, a doua înainte de a o lua pe mama ta, (când) am văzut o vedenie îngrozitoare. Și m-am rugat la Domnul în privința lor. 3. Mă așezasem în casa bunicului meu Mahalalei, (când) am văzut într-o vedenie că cerul s-a prăbușit și a căzut pe pământ. 4. Și când am căzut la pământ am văzut cum pământul a fost înghițit într-o mare genune, și munții erau agățați deasupra munților, colinele se cufundau în coline și copacii erau rupți și aruncați în genune, unde se duceau până la fund. 5. Văzând acestea, am vorbit și mi-am ridicat (glasul),

1 Enoh și-a luat soție la 65 de ani (Gen. 5:21). Acolo unde sunt pomenite aceste viziuni, ea este numită Edna, 1 En. lxxxv. 3, cf. Jubilee 4:19. Putem observa că în lxxxiii-xc se găsesc numai visele, pe când în celelalte secțiuni Enoh interacționează cu îngerii deschis, fiind înălțat cu trupul. Totuși, pe baze *ascetice,* ne-am aștepta ca răpirea trupească să se petreacă înainte de căsătorie, iar vedeniile după aceea.

strigând cu putere: „Pământul este nimicit!” 6. Și bunicul meu Mahalalei m-a trezit, în timp ce mă aflam lângă el, și mi-a zis: „Pentru ce strigi, fiul meu, și pentru ce jelești tu atât de mult?” 7. I-am povestit vedenia ce o văzusem și el a zis către mine: „Tu, fiule, ai văzut un lucru îngrozitor și vedenia ta din vis este despre tainele întregului păcat de pe pământ, care trebuie să se afunde în genune și să fie nimicit printr-o mare nimicire. 8. Acum, fiule, ridică-te și roagă-L pe Domnul slavei, căci tu ești credincios, ca să rămână cineva pe pământ și ca El să nu nimicească tot pământul. 9. Fiule, din cer toate acestea se vor coborî pe pământ și pe pământ va fi mare nimicire. 10. După aceea, eu m-am ridicat și m-am rugat, și am implorat, și mi-am scris ruga pentru neamurile de pe pământ, și toate ți le voi si arăta tie, Matusalem, fiul meu. 11. Când am ieșit si am văzut cerul, soarele care se ridica la răsărit, ,

luna care cobora la apus, un număr mic de stele, întregul pământ și totul așa cum îl j’știa Elj- la început, atunci L-am binecuvântat pe Domnul judecății și L-am preamărit, căci El a făcut ca

soarele să se iveasică de la ferestrele dinspre răsărit, încât el s-a urcat și s-a înălțat pe bolta cerului și a apus și a continuat să meargă pe calea ce i s-a arătat.

CAPITOLUL LXXXIV

1. Am ridicat mâinile și L-am binecuvântat pe Cel Sfânt și Mare și grăit-am cu suflarea gurii mele și cu limba de carne lăsate de Dumnezeu copiilor oamenilor ca să vorbească cu ele:

2. „Binecuvântat să fii, Tu, Doamne, împărate, Mare și puternic în măreția Ta, Stăpân al întregii creații a cerului, împăratul împăraților și Dumnezeu al lumii.

Și puterea Ta, domnia și măreția Ta vor dăinui în vecii vecilor,

Și stăpânirea Ta va fi peste toate neamurile;

Toate cerurile îți sunt Tie tron în veci

Și tot pământul sprijin al picioarelor Tale în vecii vecilor.

3. Căci Tu le-ai făcut și le stăpânești pe toate

Și nimic nu poate sta în calea Ta;

înțelepciunea nu se îndepărtează de la locul tronului Tău

Și nici din preajma Ta nu pleacă.

Tu le cunoști și le vezi și le auzi pe toate

Și nimic nu se ascunde de la Tine [căci Tu vezi totul].

4. îngerii cerurilor Tale au vina încălcării poruncilor Tale,

Și mânia Ta stă peste trupurile oamenilor până la marea zi a judecății.

5. O, Doamne, Mare împărat,

Te implor să-mi asculți rugăciunea, Să-mi lași urmași pe pământ

Ca să nu piară tot neamul omenesc,

Să lași pământul nelocuit

Și să fie nimicire veșnică.

6. Acum, Doamne, nimicește-i de pe pământ pe cei care Te-au mâniat,

Dar pe cei drepți și credincioși fă-i să fie răsad al seminței veșnice,

O, Doamne, nu îți întoarce fața de la rugămintea robului Tău".

LXXXV-XC. A *doua vedenie din vis a lui Enoh; istoria lumii până la întemeierea împărăției mesianice'*

CAPITOLUL LXXXV

1. După aceea, am avut un alt vis, și îți voi povesti, fiule, tot visul. 2. Și Enoh și-a ridicat (vocea) și a vorbit către fiul său Matusalem: „Ție, fiul meu, îți voi vorbi, ascultă cuvintele mele, apleacă urechea la vedeniile din visul

tatălui tău. 3. înainte de a o lua pe mama ta,
Edna, am văzut într-o vedenie,

Aici, ca și în Ezechiel, oamenii sunt simbolizați prin animale: patriarhii prin tauri, credincioșii de mai târziu prin oi. Cf. Ez. 39:3, 6, 8. Neamurile sunt simbolizate prin fiarele sălbatice și păsările de pradă, cf. Ez. 39:17; Veghetorii căzuți, prin stele; îngerii ce nu au căzut, prin oameni. Totuși, uneori se renunță la acest simbolism, același simbol putând să varieze în semnificație. Narațiunea se bazează, în cea mai mare parte, pe VT, fiind introduse și unele elemente mitice din exegeza ebraică de mai târziu.în patul meu, iată, un taur ce ieșea din pământ, și acel taur era alb; a fost urmat de o juncă și împreună cu (ultima) au mai ieșit doi tauri, unul negru și celălalt roșu. 4. Taurul cel negru l-a luat în coarne pe cel roșu și l-a urmărit pe pământ, și de atunci nu l-am mai putut vedea pe acel taur roșu.

5. Taurul cel negru a crescut și junca s-a dus cu el și am văzut cum de la acesta s-au născut mai multi tauri care i s-au asemănat și i-au urmat. 6. Și prima juncă s-a îndepărtat de primul taur pentru a-1 căuta pe cel roșu, dar nu l-a găsit, și jelea cu mare jale[1] după el și îl căuta. 7. M-am

[2]

Seth.

uitat cum taurul acela de la început s-a dus la ea și a liniștit-o, și de atunci ea nu a mai plâns. 8. Apoi ea a născut un alt taur alb[*2] și după acesta ea a mai născut mulți tauri și multe junei.

9. Și am văzut în somn cum taurul alb a crescut și a devenit un taur mare, și i s-au născut mulți tauri albi și ei i se asemănau. Aceștia au început să aibă și ei mulți tauri albi, unul după altul, (și mai) mulți.

2

Seth.

' „Jale”, bax, un joc de cuvinte pentru Abel, ban. [Cartea Jubi- leelor iv spune că Adam și Eva au plâns după Abel „de patru ori câte șapte ani” - GS].

LXXXVI. Căderea îngerilor și coruperea omenirii

CAPITOLUL LXXXVI

1. în timp ce dormeam am văzut din nou cu ochii mei cerul de deasupra, și am văzut cum o stea[1] a căzut din cer și cum s-a ridicat și a mâncat și a păscut în mijlocul acestor tauri. 2. Apoi am văzut cum taurii mari și negri[1 262 263] și-au schimbat staulele și pășunile, și cirezile, începând să trăiască unii cu ceilalți. 3. Și am văzut în vedenie și m-am uitat către cer și, iată, am văzut nenumărate stele ce coborau si se aruncau din cer la steaua aceea de la în- ceput, și au devenit tauri printre cirezile acelea și au păscut cu ele {în mijocul lor}. 4. Și m-am uitat la ei și am văzut, iată, cum toți au început să intre în călduri și au început să se aburce peste junei, și ele toate au rămas grele și au născut elefanți, cămile și măgari. 5. Și toți taurii s-au înspăimântat de aceștia și au început să muște cu dinții lor și să sfâșie și să lovească cu

262 Azâzêl, cf. Ixxxviii. 1; x. 4. în vi toți îngerii coboară împreună, cf. Talmudul.

263 Probabil urmașii lui Seth.

coarnele lor. 6. Și au început să-i sfâșie pe acei tauri; și, iată, toți copiii pământului au început să se înfricoșeze și să se cutremure înaintea lor și să fugă de ei.

LXXXVII. Venirea celor șapte arhangheli

CAPITOLUL LXXXVII

1. Am văzut cum au început să se împungă și să se sfâșie unul pe celălalt, și pământul a început să geamă cu putere. 2. Și mi-am ridicat din nou ochii către cer, și am văzut o vedenie, și, iată, veneau din cer făpturi care erau ca niște oameni albi; și au venit patru din acel loc și alți trei care-i însoțeau. 3. Și aceștia trei m-au prins de mână și m-au ridicat, departe de neamurile pământului, și m-au dus către un loc înalt, și mi-au arătat acolo un turn[264] înălțat cu mult deasupra pământului, și toate colinele erau joase. 4. Și unul a zis către mine: „Rămâi aici să vezi ce se va întâmpla cu acești elefanți, cu aceste cămile și cu acești măgari, și cu stelele și cu taurii, și cu ei toți”.

LXXXVIII. Pedeapsa dată de arhangheli îngerilor căzuți CAPITOLUL LXXXVIII

1. Și am văzut cum unul dintre aceia patru

264 Acest turn pare a fi Paradisul, și, astfel, în lxxxiii-xc, avem o concepție a locului și locuitorilor acestuia foarte diferită de ceea ce se găsește înainte. Vezi Ix. 8.

care ieșiseră mai întâi a apucat prima stea care căzuse din cer și a legat-o de mâini și de picioare și a aruncat-o în genune, o genune îngustă, adâncă, întune-

Manuscris de la British Museum *(Orient.* No.485, Fol.836) conținând descrierea uneia dintre călătoriile lui Enoh la cer.

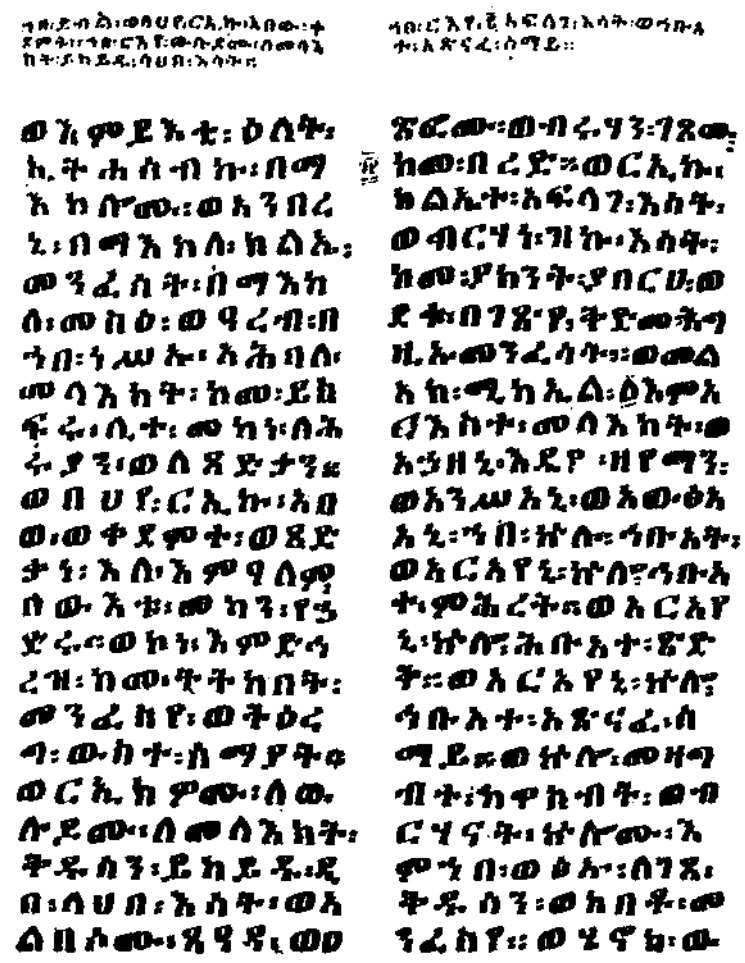

cată și îngrozitoare[1].2. Și unul dintre ei trase o sabie și o dădu elefanților, cămilelor și măgarilor; atunci, ei începură să se lovească între ei, și întregul pământ a început să se

cutremure din cauza lor[1] [265] [266]. 3. Și, în timp ce priveam în vedenie, iată, unul dintre cei patru care coborâseră a adunat și a luat toate stelele cele mari ale căror părți rușinoase erau precum cele ale cailor, și le-a legat de picioare și de mâini și le-a aruncat în prăpastia pământului[267].

LXXXIX. 1-9. Potopul și salvarea lui Noe

CAPITOLUL LXXXIX

265 Cf. x. 4-8, unde Rafael îl leagă pe Azâzêl.

266 în x. 9,10, Gabriel este cel care îndeplinește această sarcină.

267 în x. 12-14, Mihail leagă și închide Veghetorii. Samîazâz nu este menționat aici.

1. Unul dintre cei patru s-a dus la taurul cel alb și l-a învățat o taină fără ca acesta să se înfricoșeze[268]; și el s-a născut taur și a devenit om și și-a meșterit o mare corabie și a locuit în aceasta; și cu el au mai locuit în acea corabie încă trei tauri, si ei erau închiși înlăuntru. 2. Și mi-am ridicat ochii din nou către cer și am văzut o mare boltire ce avea deasupra șapte cascade, și aceste cascade se vărsau într-o curte[269]. 3. Și am văzut cum s-au deschis izvoarele pe cuprinsul acelei mari curți și cum acea apă a început să se umfle și să se ridice la suprafață, și am văzut acea curte până când a fost toată acoperită de apă. 4. Și apa, întunericul și ceața au început să crească peste aceasta, și apa s-a înălțat peste acea curte și a început să se verse de acolo și s-a pus peste pământ[1]. 5. Și toate cirezile acelei curți au fost adunate până când am văzut cum se lăsau la fund, erau înghițite și piereau din pricina apei. 6. Dar corabia aceea plutea pe deasupra apei, iar taurii, elefanții, cămilele și măgarii se duceau la fundul apei

268 Cf. x. 1-3, unde Uriel îl vizitează pe Noe în același scop. Pentru a construi corabia, Noe devine om.

269 Ținând cont că oamenii sunt simbolizați prin animale, pământul este numit „curte”, iar cerul „mare boltire” - GS.

[6] Iacov.

[7] Iosif.

împreună cu toate animalele[1] [270] [271], până când nu le-am mai văzut și ele nu mai puteau să scape, pierind în adâncul apelor. 7. Și am văzut cum cascadele acelea au fost îndepărtate de la acea boltire și cum prăpăstiile pământului au fost acoperite și altele au fost deschise[272]. 8. Și atunci apa a început să se verse în ele, până când pământul s-a făcut văzut; iar corabia s-a așezat pe pământ, iar întunericul s-a retras și a apărut lumina. 9. Acel taur alb, care a devenit om, a ieșit din corabie însoțit de cei trei tauri, și unul dintre aceștia trei era alb ca taurul acela, unul era roșu ca sângele și unul era negru; și taurul alb a plecat de lângă ei[273].*LXXXIX. 10-27. De la moartea lui Noe până la Exod'*

270 Este vorba despre Potop.

271 „Toate animalele”: animalele adevărate.

[6] Iacov.

[7] Iosif.

272 Autorul concepe potopul ca fiind cauzat de despicarea străfundurilor pământului.

273 Momentul când Noe a murit.

Și ei au început să aducă pe lume animalele câmpului și păsări, de unde s-au ivit diferite soiuri[1] [274] [275]: lei, tigri, lupi, câini, hiene, mistreți, vulpi, veverițe, porci, ulii, vulturi și corbi; și printre ele se născu și un bou alb[276].11. Și ele începură să se muște unele pe altele; dar taurul alb care se născuse printre ele a zămislit un măgar sălbatic[277] și un taur alb, și măgarii sălbatici devenită tot mai mulți. 12. Dar boul alb care s-a născut din el a zămislit un mistreț negru[278] și o oaie albă[279]; și primul a născut mai mulți mistreți, iar oaia a născut mai multe oi. 13. Și când cele douăsprezece oi au crescut, au dat-o pe una dintre ele[7] măgarilor, și măgarii la rândul lor au dat-o lupilor[8], și oaia a crescut printre lupi. 14. Și Domnul le-a adus pe cele

274 Autorul aduce noi elemente la acest simbolism. Vitele dau naștere la tot felul de fiare cu patru picioare și la păsări de pradă. Aproape toate acestea apar mai târziu ca fiind dușmanii lui Israel. Cf. Ez. 39.17.

275 „Soiuri”. Aici *'ahzâb* înseamnă genuri, cu referire atât la animale, cât și la om.

276 Avram.

277 Ismael. în versurile 15, 16 arabii și madianiții sunt numiți „măgari sălbatici”. Cf. Gen. 16:12. Isaac este „taurul alb”.

278 Esau.

279 Egiptenii.

[1] Moise.

[2] Aaron.

unsprezece oi să trăiască cu aceasta și să pască alături de ea printre lupi: și ele s-au înmulțit și au ajuns să fie multe turme deoi. Și lupii au început să se teamă de ele și le-au prigonit, până când le-au nimicit mieii, pe care îi aruncau într-un râu cu apă multă. Oile au început să jelească după copilașii lor și să se tânguie Domnului lor. 16. Și oaia care a fost scăpată de lupi[1] a fugit la măgarii sălbatici; și am văzut cum oile se tânguiau și plângeau și se rugau la Domnul lor cu toată puterea lor, până când Domnul oilor a coborât la strigătele lor din sălașul ceresc și a venit la ele și le-a păstorit. 17. Și El a chemat-o pe oaia care a scăpat de lupi și i-a vorbit, zicându-i să se ducă la lupi ca să le spună să nu se mai atingă de oi. 18. Și oaia aceea a pornit spre lupi, după porunca Domnului, și o altă oaie[1 2] i-a ieșit în cale și a însoțit-o, și ele amândouă s-au dus și au intrat în adunarea lupilor și le-au vorbit, și i-au certat să nu se mai atingă de oi de acum încolo. 19. Și după aceea am văzut cum lupii prigoneau din ce în ce mai mult, cu toată puterea lor; și oile au început să se jelească. 20. Și Domnul a coborât la ele și ele au început să-i lovească pe lupii aceia; și lupii au început să se tânguiască, iar oile au tăcut și

[1] Moise.
[2] Aaron.

nu s-au mai jelit. 21. Și am văzut când oile au plecat din mijlocul lupilor; dar ochii lupilor erau întunecați, și lupii aceia au pornit după oi cu toată puterea lor. 22. Și Domnul oilor s-a dus cu ele și cu cea care le con-

[1] Moise.
[2] Aaron.

ducea, și toate oile Sale L-au urmat; și fața Lui era orbitoare, slăvită și înfricoșătoare la privit. 23. Și lupii au început să urmărească oile până când au ajuns la o apă mare. 24. Și marea aceea a fost despărțită, iar apa stătea de-o parte și de alta înaintea lor, si Domnul lor le-a condus si s-a așezat între ele și lupi. 25. Și, întrucât lupii încă nu zăreau oile, au pornit în mijlocul mării și le-au urmărit pe oi. 26. Și când ei l-au văzut pe Domnul oilor, s-au întors ca să fugă din fața Sa, dar marea s-a adunat la loc și s-a făcut așa cum a fost creată, și apa s-a umflat și s-a ridicat până ce i-a acoperit pe lupii aceia. 27. Și am văzut cum toți lupii care urmăreau oile acelea au pierit și au fost înecați.

LXXXIX. 28-40. Israel în deșert, primirea Legii, intrarea în Palestina

28. Oile au scăpat de apă și au plecat în pustie, unde nu se găsea apă și nici iarbă; și și-au deschis ochii și au început să vadă; și eu L-am văzut pe Domnul oilor păstorindu-le și dându-le apă și iarbă, și pe oaia aceea, care mergea în fruntea lor și le conducea. 29. Și oaia aceea s-a urcat pe vârful stâncii aceleia înalte[280], și Domnul oilor a trimis-o la celelalte (oi). 30. Și

280 Moise urcă pe vârful muntelui Sinai, Ex. 19.

' în tabernacol.

apoi L-am văzut pe Domnul oilor că stătea înaintea lor și chipul Său era mare și înfricoșător și măreț, și toate oile acelea L-au văzut și s-au înfricoșat în fața Sa. 31. Și ele toate s-au înfricoșat și s-au cutremurat din pricina Lui, și ele i-au spus oii care se afla cu ele: „Noi nu putem să stăm dinaintea Domnului nostru sau să ne uităm la El”. 32. Și oaia care le conducea s-a urcat din nou pe vârful stâncii aceleia, dar oilor au început să li se tulbure privirile și să se depărteze de calea pe care ea le-a arătat-o, însă oaia aceea nu știa nimic din toate acestea. 33. Și Domnul oilor s-a mâniat mult pe ele, și oaia aceea a văzut acestea și a coborât din vârful stâncii și s-a dus la acele oi, și le-a aflat pe cele mai multe orbite și rătăcite. 34. Și când ele au văzut-o, s-au înfricoșat și s-au cutremurat la apariția acesteia și au vrut să se întoarcă la țarcurile lor. 35. Și oaia aceea a luat alte oi să o însoțească și s-a dus la oile care se rătăciseră și a pornit să le omoare; și oile s-au înspăimântat de apariția ei, și astfel oaia aceea le-a adus înapoi pe oile care se rătăciseră, si ele s-au întors la țarcurile lor. 36. Si am văzut în această vedenie cum oaia aceea a devenit om si a ridicat o casă Domnului oilor și a așezat toate oile în casa aceea'. 37. Am văzut oaia aceasta care a în-

tâlnit-o pe oaia aceea, ce le-a condus pe celelalte la adormire; și am văzut cum toate oile cele mari au pierit și locul le-a fost luat de cele mici, și au ajuns la o pășune și s-au apropiat de un râu'. 38. Atunci, oaia aceea, conducătorul lor care a devenit om, s-a retras din mijlocul lor și a adormit[281] [282], și toate oile au căutat-o și au jelit-o cu mare jale. 39. Și am văzut cum s-au oprit din plâns și au traversat acel fluviu, și s-au ridicat două oi[283] ca să conducă în locul celor care le-a condus și au adormit (lit. „au adormit și le-au condus"). 40. Și am văzut cum au ajuns oile la un loc bun, pe un pământ plăcut și minunat[284], și am văzut cum oile acelea și-au potolit foamea; și casa aceea se afla în mijlocul lor, pe pământul minunat.

LXXXIX. 41-50. Din vremea Judecătorilor până la construirea Templului

41. Uneori ochii lor erau deschiși, alteori erau orbiți, până când o altă oaie s-a ridicat și le-a condus, și le-a adus pe toate înapoi, și ochii le-au fost deschiși.

42. Câinii, și vulpile, și mistreții[285] s-au

281' Iordanul cu „o pășune" în partea dinspre est.

282 Moartea lui Moise. Cf. Deut. 34.

283 Iosua și Caleb.

284 Palestina. Cf. Dan. 11:16,41.

285 Filistenii (46,47), amoniții (55) și, respectiv,

apucat să mănânce oile acestea până când Domnul oilor a ridicat un berbec din mijlocul lor, care le-a condus. 43. Și berbecul acela[286] a început să lovească cu coarnele câinii, vulpile și mistreții până când i-a nimicit pe țtoțiț. 44. Și oaia ai cărei ochi erau deschiși[1] l-a văzut pe berbecul acela, care se afla printre oi, până când acesta țși-a lepădat slavaț și a început să împungă oile acelea, să le năpăstuiască și să se poarte rușinos. 45. Și Domnul oilor a trimis un miel[1] [287] [288] la alt miel și l-a crescut să fie berbec și conducător în locul berbecului aceluia care fși[-a] lepădat slavaț. 46. Și s-a dus la acesta și a vorbit cu el singur și l-a crescut să fie berbec, și l-a făcut căpetenia și conducătorul oilor; dar în tot acest timp câinii nu încetau să prigonească oile. 47. Și primul berbec l-a urmărit pe cel de-al doilea berbec, și cel de-al doilea miel s-a ridicat și a fugit din fața acestuia; și am văzut câinii cum l-au tras în jos pe primul berbec. 48. Și cel de-al doilea berbec s-a ridicat și a condus oile [tinere]. 49. Și oile acelea au crescut și s-au înmulțit; și toți câinii, vulpile și mistreții s-au înspăimântat și au fugit din fața lui, și acel berbec a dat cu coarnele si a omorât fiarele sălbati- ce, și fiarele acelea sălbatice nu au mai avut putere asupra oilor și

edomiții (12,43, 49, 66).

286 Saul, care nu i-a nimicit totuși pe toți.

287 Samuel.

288 David, care este uns rege. Atât Samuel, cât și David (înainte de a fi regi) erau miei, așa cum Solomon, înainte de a fi încoronat, este tot miel.

nu le-au mai jefuit de nimic. 48b. Și berbecul acela a zămislit multe oi și apoi a adormit, și o oaie tânără a devenit berbec în locul său, devenind căpetenie și conducător al oilor acelora.Fragment din MS Vatican, publicat de Mai, *Patrum Nova Bibliotheca,* t, ii, descifrat de Gildemeister în *ZDMG,* 1855, PP.621,622 (Sursa: R.H. Charles)

Ἐκ τοῦ τοῦ Ἐνὼχ βιβλίου χρῆσις.

Καὶ οἱ κύνες ἤρξαντο κατεσθίειν τὰ πρόβατα καὶ οἱ 42
ὗες καὶ οἱ ἀλώπεκες κατήσθιον αὐτά, μέχρι οὗ ἤγειρεν
ὁ κύριος τῶν προβάτων κριὸν ἕνα ἐκ τῶν προβάτων.
Καὶ ὁ κριὸς οὗτος ἤρξατο κερατίζειν καὶ ἐπιδιώκειν ἐν 43
τοῖς κέρασιν καὶ ἐνετίνασσεν εἰς τοὺς ἀλώπεκας καὶ
μετ' αὐτοὺς εἰς τοὺς ὗας καὶ ἀπώλεσεν ὗας πολλοὺς
καὶ μετ' αὐτοὺς . . . το τοὺς κύνας. Καὶ τὰ πρόβατα 44
ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοίγησαν ἐθεάσοντο τὸν κριὸν τὸν ἐν
τοῖς προβάτοις, ἕως οὗ ἀφῆκεν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ
ἤρξατο πορεύεσθαι †ἀνοδίᾳ. Καὶ ὁ κύριος τῶν προ- 45
βάτων ἀπέστειλεν τὸν ἄρνα τοῦτον ἐπὶ ἄρνα ἕτερον
τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς κριὸν ἐν ἀρχῇ τῶν προβάτων
ἀντὶ τοῦ κριοῦ τοῦ ἀφέντος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ 46
ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ σιγῇ κατὰ
μόνας καὶ ἤγειρεν αὐτὸν εἰς κριὸν καὶ εἰς ἄρχοντα καὶ
εἰς ἡγούμενον τῶν προβάτων καὶ οἱ κύνες ἐπὶ πᾶσι
τούτοις ἔθλιβον τὰ πρόβατα. [Ἐξῆς δὲ τούτοις 47
γέγραπται ὅτι] ὁ κριὸς ὁ πρῶτος τὸν κριὸν τὸν δεύτερον
ἐπεδίωκεν καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· εἶτ'
ἐθεώρουν, [φησίν], τὸν κριὸν τὸν πρῶτον ἕως οὗ
ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν κυνῶν. Καὶ ὁ κριὸς ὁ δεύ- 48
τερος ἀναπηδήσας ἀφηγήσατο τῶν προβάτων. Καὶ 49
τὰ πρόβατα ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν· καὶ πάντες
οἱ κύνες καὶ οἱ ἀλώπεκες ἔφυγον ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐφο-
βοῦντο αὐτόν.

50. Și casa aceea[1] a devenit mare și întinsă,

și era înălțată pentru oile acelea; (și) s-a ridicat pe casă un turn înalt[*] [289] [290] și mare pentru Domnul oilor, și casa aceea era joasă, dar turnul era înalt, și Domnul oilor s-a așezat pe acel turn și ele au așternut o masă plină[291] înaintea Lui.

LXXXIX. 51-67. Cele două împărății ale lui Israel și Iuda; distrugerea Ierusalimului

51. Și am văzut din nou cum oile acelea au căzut din nou în greșeală și au pornit pe multe căi și au uitat de locuința lor, și Domnul oilor le-a chemat pe unele din rândurile oilor și le-au trimis la oi, dar oile au început să le omoare. 52. Și una dintre ele a scăpat și nu a fost omorâtă, s-a îndepărtat și a jelit cu putere după oile acelea; și ele căutau să o omoare, dar Domnul oilor a salvat-o de oile acelea și a adus-o la mine și a făcut-o să stea aici[292].

53. Și multe alte oi El le-a trimis la oile acelea să dea mărturie asupra lor și să plângă pentru ele.

54. Și apoi am văzut că atunci când au părăsit casa Domnului și turnul Său au căzut în rătăcire și ochii li s-au tulburat; și am văzut cum Domnul oilor a adus vărsare de sânge în mijlocul lor, în turmele

289' Ierusalim.

290 Templul.

291 Prinosuri și jertfe.

292 Este vorba de ridicarea la cer a lui Ilie.

lor, până când oile acelea au chemat vărsarea aceea de sânge și au trădat locul Său[1]. 55. Și El le-a dat pe mâinile leilor, tigrilor, lupilor, hienelor[1 293 294], în mâinile vulpilor și în cele ale tuturor fiarelor sălbatice, și fiarele acelea sălbatice au început să sfâșie oile. 56. Și am văzut cum El a părăsit casa și turnul lor și le-a dat pe toate pe mâinile leilor, ca să le sfâșie și să le nimicească, în mâinile tuturor fiarelor sălbatice. 57. Și am început să strig din toate puterile mele și să îl rog pe Domnul oilor să îi vorbesc în numele oilor care erau sfâșiate de toate fiarele sălbatice. 58. Dar El a rămas neclintit, deși vedea aceste lucruri, și se veselea că ele erau mâncate, înghițite și jefuite, și le-a lăsat să fie sfâșiate în mâinile tuturor fiarelor. 59. Și El a chemat șaptezeci[295]

293 l-au chemat pe necredincioși să-i ajute, trădând astfel Ierusalimul. Cf. 2 Reg. 16:7.

294 „Leii” și „tigrii”, adică asirienii și babilonienii. La 56,65 „leii” sunt babilonienii. „Lupii” sunt egiptenii și „hienele” sunt, poate, etiopienii.

295 „Șaptezeci” 3, „șapte” a. Cei șaptezeci de păstori reprezintă cea mai problematică piatră de poticnire din Enoh. Aceștia sunt cu siguranță îngeri, din următoarele rațiuni: (1) cu toții trăiesc în același timp și primesc sarcinile împreună, potrivit Ixxxix. 59;
(2) trebuie să păzească oile și să permită ca numai unele dintre ele să fie omorâte de neamuri, deci nu pot fi conducători păgâni;

de păstori și le-a încredințat oile acelea pentru ca ei să le păstorească, și El le-a vorbit păstorilor și celor care îi însoțeau: „Fie ca de acum înainte fiecare dintre voi să le păstorească și tot ce Eu vă voi porunci, voi să faceți. 60. Vi le voi da numărate cum se cuvine și vă voi spune care dintre ele trebuie omorâte - și pe acelea voi să le nimiciți[1]”. Și le-a dat lor oile acelea. 61. Apoi 1-a chemat pe altul[* 1 296 297 298] și i-a vorbit: „Bagă de seamă și ia aminte la tot ce vor face păstorii acelor oi, căci ei vor nimici mai multe dintre ele decât le-am poruncit. 62. (Văzând) orice încălcare și nimicirea ce va fi adusă de

oamenii ar fi fost simbolizați prin animale; (4) în perioada de început Dumnezeu era păstorul Israelului, acum El se retrage și însărcinează în acest sens șaptezeci de îngeri de-ai Săi; (5) îngerului care ține evidența, aflat la Ixxxix. 61, i se zice „altul”; (6) la judecată, aceștia sunt așezați alături de îngerii căzuți, xc. 21-25; (7) Dumnezeu le vorbește în mod direct; după exil, Israel nu a mai

296fost păstorit direct de Dumnezeu, ci de către trimișii săi. Teoria celor șaptezeci de păstori reprezintă o extindere a concepției celor șaptezeci de ani ai lui Ieremia și celor șaptezeci de perioade ale lui Daniel. Evenimentele ce s-au desfășurat între căderea Ierusalimului și împărăția mesianică sunt împărțite în patru perioade: (1) până la întoarcerea din exil, petrecută sub domnia lui Cyrus; (2) până la cuceririle lui Alexandru; (3) până la cuceririle seleucide ale Palestinei; (4) până la domnia lui Mesia.

297 Numărul celor care trebuie nimicite este unul precis.

298 în xc. 14,22 este vorba de un arhanghel și îngerul păzitor al lui Israel: Mihail.

păstori, să iei aminte câte vor nimici aceștia după porunca Mea și câte după pofta lor; ține socoteală la fiecare păstor în parte toate nimicirile ce le va face acesta. 63. Și să îmi aduci în față numărul celor nimicite și al celor date nimicirii, ca să am o mărturie împotriva lor și ca să știu fiecare faptă a păstorilor, ca Eu să înțeleg și să văd ce fac ei, dacă respectă sau nu porunca dată de Mine. 64. Dar ei să nu știe acest lucru și tu să nu le spui lor, și nici să nu le atragi atenția, ci doar să însemnezi la fiecare dintre ei toate nimicirile ce le vor aduce la vremea lor și să le așezi pe toate în fața Mea". 65. Și am văzut cum păstorii aceia au păstorit la vremea lor, și au început să omoare și să nimicească mai mult decât li se poruncise, dând oile acelea pe mâinile leilor. 66. Leii și tigrii au mâncat cele mai multe dintre oi, iar cu ei au mâncat si mistrețiі; si au ars turnul acela și au dărâmat casa aceea. 67. Și m-am mâhnit nespus din pricina acelui turn și că fusese dărâmată acea casă a oilor, și apoi n-am mai putut să văd dacă oile acelea au intrat în casa aceea.

LXXXIX. Prima perioadă a conducătorilor angelici: de la distrugerea Ierusalimului la întoarcerea din robie

68. Păstorii și însoțitorii lor au dat oile acelea tuturor fiarelor sălbatice, ca să le sfâsie, si fieca-*re* dintre aceștia a primit, la vremea lui, un

număr exact; celălalt a scris într-o carte câte dintre ele a nimicit fiecare dintre ei. 69. Și fiecare a omorât și a nimicit cu mult mai multe decât se poruncise; și eu am început să mă tângui și să jelesc după oile acelea. 70. Și în vedenie am văzut că cineva scria și însemna fiecare oaie nimicită de păstori, zi după zi, și a dus cartea cu el și a arătat-o toată Domnului oilor - (chiar) tot ce au făcut aceștia și toți pe care
fiecare dintre aceștia i-au făcut să dispară și i-au nimicit. 71. Cartea a fost citită înaintea Domnului oilor, și El a luat cartea din mâinile lui și a citit-o, a însemnat-o și a pus-o deoparte.

LXXXIX. A *doua perioadă: din vremea lui Cyrus până în timpul lui Alexandru cel Mare*

72. Apoi am văzut cum păstorii au vegheat timp de douăsprezece ore și, iată, trei dintre oile acelea[1] s-au întors și au intrat și au început să ridice tot ce se dărâmase din casa aceea; mistreții[1] [299] [300] au încercat să le împiedice, dar nu au reușit. 73. Și au început ele să zidească așa cum era înainte și au înălțat turnul acela, ce

299 Zorobabel, Iosua și Zedra sau Neemia. Diferența dintre perioadele în care au trăit aceștia nu este luată în considerare. Büc- hler consideră că acestea sunt trei triburi: Levi, Iuda și Beniamin.

300 Aici, samariteni, nu edomiți, cum este în v. 66.

s-a numit turnul înalt; și au început din nou să așeze o masă în fața turnului, dar toată pâinea ce se afla pe aceasta era murdară și stricată. 74. Atingând toate acestea, ochii oilor acelea au orbit și nu au mai putut vedea, ca și (ochii) păstorilor lor; și au fost date în număr mare păstorilor lor pentru a fi nimicite, și ei au călcat cu picioarele peste ele și le-au mâncat. 75. Și Domnul oilor a rămas neclintit până când toate oile au fost împrăștiate pe tot câmpul printre ele (printre fiare) și ei (păstorii) nu le-au scos din mâinile fiarelor. 76. Cel care a scris cartea a dus-o sus, a arătat-o și a citit-o în fața Domnului oilor, și s-a rugat pentru ele și L-a implorat, arătân- du-i toate faptele păstorilor, și a dat mărturie Lui împotriva tuturor păstorilor. 77. Și a luat cartea și a așezat-o lângă El, după care a plecat'.

XC. 1-5. A treia perioadă: de la Alexandru cel Mare la stăpânirea greco-siriană

CAPITOLUL XC

Și am văzut cum treizeci și cinci[1] [301] [302] de păstori

301 A doua perioadă se încheie o dată cu căderea dominației persane, ce se petrece în douăzeci și trei de ore.

302 Toate manuscrisele sunt incorect scrise; *qt, fi-ky* au „treizeci și șapte”. în xc. 5, la sfârșitul celei de-a treia perioade, cele trei perioade sunt rezumate prin (12 +) 23 + 23 = 58.

au luat în grijă (oile), și ei și-au încheiat vremea lor ca și primii; apoi le-au primit alții[303], ca să le păzească în vremea lor, fiecare păstor în vremea lui. 2. Apoi, am văzut în vedenia mea toate păsările cerului coborând, ulii, vulturii, corbii; vulturii conduceau toate păsările, și au început să sfâșie oile acelea, să le scoată ochii și să le mănânce carnea[304]. 3. Și oile

au început să se jelească tare, căci trupurile le erau mâncate de păsări, și eu priveam și plângeam în somnul meu împotriva păstorului care veghea oile acelea. 4. Și am văzut cum oile acelea au fost mâncate de câini[1], vulturi și ulii, și nu am mai rămas din ele nici carne, nici piele și nici vână, fiind lăsate doar oasele care au căzut pe pământ, numărul oilor împuținându-se mult. 5. Și am văzut că până atunci de păstorit se ocupaseră douăzeci și trei (de păstori), care și-au dus până la capăt vremurile lor de cincizeci și opt de ori.

XC. A *patra perioadă: de la stăpânirea greco-*

303 Aici avem trecerea în perioada elenă, adică de la Alexandru cel Mare până la instituirea împărăției mesianice (încă așteptată). Această perioadă are două părți: (1) douăzeci și trei de păstori ai domniei greco-egiptene asupra Palestinei, 330-200; (2) doisprezece păstori ai domniei greco-siriene din anul 200 până în 140 sau 130.

304 Noua putere a lumii, cea a grecilor, este reprezentată prin- tr-o nouă ordine - păsările de pradă. „Ulii” sunt grecii sau macedonenii. „Corbii” sunt sirienii sub seleucizi (vv. 8, 9,12). „Vulturii”

siriană la răzvrătirea macabeană

6. Dar, iată, oile albe au născut miei, și ei au început să-și deschidă ochii, și să vadă, și să strige după oi[* 1 305 306 307]. 7. Au strigat după ele, dar oile nu puteau auzi ce le spuneau, căci erau surde și ochii le erau foarte întunecați[308]. 8. Și am văzut în vedenie cum corbii au zburat peste miei și l-au luat pe unul dintre ei[309], si sfâsiau oile si le mâncau. 9. Si am văzut cum le crescuseră mieilor coarne și cum corbii le dădeau jos coarnele acelea; și am văzut cum eres- cuse un corn mare la una dintre oile acelea[1] și ochii li s-au deschis[1 310 311 312 3].10. Și foaia aceea s-a uitat laf ele și a strigat după oi, și

305trebuie să fi fost egiptenii sub Ptolemei.

306 Filistenii.

307 Răscoala hasidimilor, care a avut loc înaintea tensiunilor macabeene. Vezi 1 Mac. 2:42, 3:13 și 1 En. xc. 9.

308 Hasidimii sau „mieii” strigă în zadar poporul.

309 Onias III, omorât de sirieni în 171 î.Hr., vezi 2 Mac. 4:33-35.

310 Acei miei încornorați sunt macabeenii, iar cornul cel mare îl are Iuda Macabeul. Această secțiune face referire la o perioadă anterioară morții lui Iuda, din 160 î.Hr.

311 Spre deosebire hasidimi, macabeenii nu strigă poporul în zadar.

312 Simbolismul devine mai liber aici și „ulii” și „vulturii” au în

berbecii au văzut-o și au alergat la ea. 11. în vremea aceasta, vulturii, corbii și ulii continuau să sfâșie oile, să se năpustească asupra lor și să le mănânce; și oile rămâneau în continuare tăcute, dar berbecii se tânguiau și gemeau.
12. Și corbii aceia s-au luptat cu ea și căutau să-i dea jos cornul, dar nu au avut putere.
XC. 13-19. Ultimul atac al neamurilor asupra evreilo

r(aici versurile 13-15 și
13. Și am văzut când fpàs- torii, șif vulturii, și ulii aceia au venit și fau strigat către corbiț ca să rupă cornul berbecului aceluia, și ele s-au luptat cu el, și el s-a luptat cu ele și a strigat după ajutor[313].
16-18 sunt câte două)
Toți vulturii, ulii si corbii s-au strâns laolaltă, și lor li s-au alăturat toate oile câmpului; într-adevăr, s-au strâns cu toții și s-au ajutat între ei ca să rupă cornul berbecului aceluia
.

313cetat să îi reprezinte numai pe greco-egipteni ca în v. 2. Poate că aici ulii și vulturii sunt amoniții și moabiții.

19. Si am văzut când oilor li s-a dat o sabie mare[314], și ele au pornit împotriva tuturor fiarelor câmpului ca să le omoare, și toate fiarele și păsările cerului fugeau din calea lor.
14. Și am văzut când acel om, care a însemnat numele păstorilor [și] a mers în fața Domnului oilor, [a venit și l-a ajutat și i-a arătat totul; el a coborât în ajutorul acelui berbec].
15. Și am văzut cum Domnul oilor a venit asupra lor cu mânie, și toți cei care l-au văzut au fugit, și ei toți au căzut țîn umbra Saf, dinaintea feței Sale.
16. Și l-am văzut pe omul acela care a scris cartea după porunca Domnului, când a deschis cartea despre nimicirea pe care au adus-o ultimii doisprezece păstori, și a arătat în fata Domnului oilor că ei

f

314 Israeliții primesc sabia ca să se apere de oastea lui Gog și să se răzbune împotriva prigonitorilor păgâni; în xci. 12 sabia are o semnificație mult mai înaltă, cu ea judecându-se păcatele oamenilor.

au nimicit mai mult decât cei dinaintea lor.
Și am văzut cum Domnul oilor a venit asupra lor și a luat în mâna Sa toiagul mâniei Sale, și a lovit pământul

.XC. 20-27. Judecata îngerilor căzuți, păstorii și apostații

20. Si am văzut când s-a ridicat tronul în tara » ’ minunată[1], iar Domnul oilor s-a așezat pe el, iar **celălalt** a luat cărțile pecetluite și le-a deschis înaintea Domnului oilor. 21. Și Domnul i-a chemat pe primii șapte oameni albi[1] [315] [316] și le-a poruncit ca ei să aducă înaintea Lui, începând cu prima stea care era călăuză, **toate** stelele ale căror părți rușinoase erau asemănătoare cu părțile rușinoase ale cailor, și ei le-au adus pe toate înaintea Lui. 22. Și El i-a spus omului care scria înaintea Lui, și care era unul dintre cei șapte albi, astfel: „Apucă-i pe cei șaptezeci de păstori cărora le-am încredințat oile și care au omorât, după propria lor putere, mai multe decât le-am poruncit”. 23. Și, iată, cu toții erau legați, am văzut, și ei toți stăteau înaintea Lui. 24. Și mai întâi au fost judecate stelele, și au fost judecate și găsite vinovate, și s-au dus spre locul de osândă și au fost aruncate în genunea plină de foc învăpăiat și de stâlpi de foc. 25. Cei șaptezeci de păstori au fost judecați și au fost găsiți vinovați, și au fost aruncați în prăpastia de

315 Palestina.

316 Legat de cei șapte arhangheli, cf. Ameshaspenda zoroastri- eni și Tob. 12:15; Apoc. 1:4; 4:5,8:2. Vezi Cheyne, *Origin of the Psalter* pp. 281,282 etc.; *Jewish Encycl.* i. 590.

foc. 26. Și am văzut cum atunci s-a deschis în mijlocul pământului o prăpastie asemănătoare, plină de foc, și au fost aduse oile acelea oarbe, și au fost toate judecate și au fost găsite vinovate toate și azvârlite în prăpastia de foc, și au ars acolo; prăpastia se afla la dreapta casei[1].27. Și am văzut cum ardeau oile acelea țșsi cum le ardeau oaselef.

XC. 28-38. Noul Ierusalim, convertirea neamurilor care au supraviețuit, învierea celor drepți, Mesia

28. Și am stat să văd până ce au schimbat casa aceea veche; și au dus toți stâlpii, și toate grinzile și podoabele casei au fost și ele schimbate odată cu aceasta, și au dus-o și au așezat-o în partea de miazăzi a țării. 29. Și am văzut cum Domnul oilor a adus o altă casă, mai mare și mai înaltă decât prima, și a așezat-o în locul celei care a fost schimbată: toți stâlpii ei erau noi și podoabele ei erau noi și mai mari decât cele avute de prima, cea veche, pe care El a luat-o, și toate oile se aflau în ea.

30. Și am văzut toate oile care au rămas, și toate fiarele de pe pământ și toate păsările cerului se aplecau și aduceau laude oilor acelora, le adresau rugăciuni și le ascultau cu

fiecare **lucru** [lit. „la fiecare cuvânt”][1] [317] [318]- 31. Atunci cei trei care erau îmbră- câți în alb și care m-au luat de mână, [care m-au mai ridicat și înainte], și mâna berbecului acela[1], care și el mă prinsese, m-au ridicat și m-au așezat în mijlocul oilor țînainte să se petreacă judeca- taț. 32. Și oile acelea erau toate albe, și lâna lor era bogată și curată[1] [319] [320]. 33. Toate câte fuseseră nimicite și împrăștiate, toate fiarele câmpului, toate păsările cerului s-au adunat în casa aceea, si Domnul oilor s-a veselit cu veselie mare, căci toate erau bune și se întorseseră la casa Sa. 34. Și am văzut cum au lăsat sabia aceea, care a fost dăruită oilor, și au adus-o înapoi în casă, și a fost pecetluită în fața Domnului, și toate oile au fost primite în casa aceea, dar ea nu le putea cuprinde. 35. Și ochii lor erau deschiși si ele au văzut binele, si nu era niciu- na între ele care să nu fi văzut. 36. Și am văzut că acea casă era întinsă și încăpătoare și foarte plină.

317 Apostații sunt aruncați în Gheena, la sud de Ierusalim („la dreapta” etc.).

318 Convertirea neamurilor care au supraviețuit și supunerea acestora spontană în fața lui Israel. Cf. Is. 14:2; 66:12,19-21 etc. A se compara cu perspectiva ebraică de mai târziu, Weber *Jiid. Theol.* 384-387, 395.

319 Aparent fiind Ilie, Ixxxix. 52.

320 „Albe” = drepte; lâna bogată și curată = dreptate într-o măsură mare. Cf. Is. 1:26; 4:3; 60:21.

37. Și am văzut că s-a născut un taur alb, ce avea coarne mari și toate fiarele câmpului și toate păsările aerului se înspăimântau de el și se rugau lui fără încetare[321]. 38. Și am văzut cum toate semințiile lor s-au schimbat și au devenit cu toții tauri albi; și primul dintre ei a devenit **miel,** și **mielul** s-a făcut foarte mare și avea pe capul său niște coarne negre' mari; și Domnul oilor s-a bucurat pentru acesta și pentru toți boii[2]. 39. Și am dormit în mijlocul lor și m-am trezit și am văzut totul. 40. Aceasta este vedenia ce am văzut-o câtă vreme am stat adormit, și m-am trezit și L-am binecuvântat și L-am proslăvit pe Domnul dreptății. 41. Și am plâns cu multe lacrimi pentru ceea ce văzusem, căci toate vor veni și se vor împlini, și mi s-au arătat toate faptele oamenilor, în ordinea în care au fost făcute. 42. în noaptea aceea mi-am amintit de

321 Mesia se înalță din mijlocul comunității. El nu este înger, ci om, totuși superior drepților simbolizați de oi. Ca om, acesta corespunde lui Mesia prezis de profeți, nu celui al Pildelor (cel apocaliptic). Totuși, el nu are niciun rol, venind după judecată. Speranța în Mesia a murit practic în timpul vieții unui conducător precum Iuda. Mai târziu, unii l-au reînviat pe Mesia Vechiului Testament, Fiul lui David din Ps. lui Solomon (70-40 î.H.), alții au mers pe urmele ideii Fiului Omului evocat în Pilde (94-70 î.Hr.).

1 „Negre”. Pare a fi un cuvânt greșit.

Toți membrii împărăției se preschimbă, iar Mesia devine miel. Viața acestora este acum aparent fără sfârșit, având loc o întoarcere la starea primordială dreaptă din Eden, Adam fiind un taur alb.

primul vis și din pricina lui am plâns și am fost tulburat - căci văzusem acea vedenie.

SECȚIUNEA FINALĂ A CĂRȚII (XCII-CV)

XCII-XCI. 1-10,18-19. Cartea lui Enoh despre prevenirea copiilor săi' CAPITOLUL XCII

1. Cartea scrisă de Enoh - [cu adevărat, Enoh a scris această învățătură deplină a înțelepciunii, cinstită de toți oamenii, și care este judecătoare a întregului pământ] - pentru toți copiii mei care vor trăi pe pământ. Și pentru toate neamurile viitoare care vor păstra pacea și neprihănirea.

2. Fie ca duhul vostru să nu fie tulburat de vremuri,

Căci Cel Mare și Sfânt a hotărât zile pentru toate lucrurile[322] [323].

3. Și omul drept se va trezi din somn,

[Se va ridica] și va păși pe căile dreptății

322 Am rearanjat aceste capitole luând în considerare ceea ce aparent pare să fi fost ordinea lor inițială și am tratat „Apocalipsa săptămânilor”, adică xciii. 1-10, xci. 12-17, ca fiind un fragment mai vechi, introdus de autorul capitolelor xci-civ sau de către cel ce a realizat întreaga carte.

323 Vremurile, deși sunt rele, sunt rânduite de Dumnezeu.

Și căile sale vor fi cele ale bunătății și slavei veșnice.

4. El va fi bun cu cel drept și îi va da lui neprihănire veșnică,

Și El îi va da putere, pentru ca el să fie (înzestrat) cu bunătate si sfințenie.

Și el va păși în lumina cea veșnică.

5. Și păcatul va pieri pe vecie în întuneric,
Și de atunci nu va mai fi văzut.

XCI, 1-11.18-19. Povața dată de Enoh copiilor săi CAPITOLUL XCI

1. „Și acum, fiul meu Matusalem, cheamă la mine pe toți frații tăi

Și adună-i la mine pe toți fiii' mamei tale;

Căci cuvântul mă cheamă

Și duhul se revarsă asupra mea
Ca eu să-ti arăt toate cele

Ce se vi vor întâmpla pe veci".

2. Atunci, Matusalem se duse și îi strigă la el pe toți frații săi și pe toate rudele sale. 3. Și el se adresă tuturor copiilor dreptății și spuse:

„Ascultați, voi, copii ai lui Enoh, toate cuvintele tatălui vostru,

Și deschideți urechile la vocea gurii mele;

Căci vă povățuiesc și vă spun, iubiții mei:

Să iubiți calea dreptății și să nu vă îndepărtați de la ea.

' Numele acestora sunt date în 2 En. i. 10, Ivii. 2:

Regim, Ri- man, Uchan, Chermion, Gaidad.

4. Și să nu mergeți pe calea dreptății cu inima îndoită,
Să nu vă însoțiți cu cei cu inima prefăcută,
Ci mergeți în dreptate, fiii mei,
Și veți fi călăuziți pe căile cele bune,
Și dreptatea va fi însoțitorul vostru.

5. Căci eu știu că silnicia va spori pe pământ,
Și o mare pedeapsă se va petrece pe pământ,
Și toată nelegiuirea va lua sfârșit;
Da, va fi smulsă din rădăcini,
Și toată alcătuirea ei va fi nimicită.

6. Și nelegiuirea se va ivi din nou pe pământ
Și toate faptele pline de răutate și silnicie,
Și fărădelegile vor stăpâni de două ori mai mult (decât acum).

7. Și atunci când păcatul, nelegiuirea, blasfemia
Și silnicia, oricare ar fi, vor spori,
Și când lepădarea de credință, fărădelegea și ne- curăția vor spori,
O mare pedeapsă va coborî din cer asupra acestora,
Și Domnul cel sfânt va veni cu mânie și pedeapsă, Ca să aducă judecata pe pământ.

8. în zilele acelea, silnicia va fi tăiată din

rădăcini La fel și rădăcinile nelegiuirii și ale înșelăciunii, Si ele vor fi nimicite de sub cer.

?

9. Toți idolii neamurilor vor fi părăsiți, Și templele vor arde în foc

Și vor fi șterse de pe fața pământului.

Aceștia (neamurile) vor fi aruncați în pedeapsa pârjolului

Și vor pieri pe veci prin judecată nemiloasă.

10. Cel drept[1] se va trezi din somnul său

Și lui i se va da înțelepciune.

[11. Și atunci vor fi tăiate rădăcinile nelegiuirii și păcătoșii vor fi nimiciți de sabie ... vor fi tăiate de la hulitorii de peste tot, iar cei care aduc silnicie și cei care hulesc vor pieri de sabie.]

18. Și acum vă spun, fiii mei, și vă arăt Căile dreptății și căile silniciei, într-adevăr, vi le voi arăta încă o dată Ca voi să știți ce va urma.

19. Acum, deschideți-vă urechile, fiii mei,

Și mergeți pe căile dreptății,

Nu pe cele ale silniciei;

Căci toți cei care merg pe căile nelegiuirii vor pieri pentru totdeauna”[1 324 325].

324 Singular în sens colectiv. în xci-civ numai cei drepți ating învierea.

325 Pentru „căi” cf. xciv. 1,2,4. Aceasta este una dintre

XCIII. XCI. 12-17. Apocalipsa săptămânilor

CAPITOLUL XCIII

Apoi, Enoh ța datț și a început să povestească după cărți. Și Enoh a spus:
„Despre copiii dreptății și aleșii lumii Și despre răsadul dreptății eu voi vorbi, Cu adevărat, eu, Enoh, vă voi spune vouă, fiii mei, Luând aminte la ce mi-a apărut în vedenia cerească Și am aflat prin cuvintele sfinților îngeri, Și am învățat din tablele cerești”.

3. Și Enoh a început să povestească după cărți și a spus:
„M-am născut al șaptelea din prima săptămână[1], Când judecata și dreptatea încă mai erau.

4. Și după mine va ieși la iveală, în a doua

cele mai vechi referiri necanonice la cele două Căi. Vezi Test. Ash. 1:3, 5; 2 En. xxx. 15. Forma populară a celor două Căi a fost sugerată de 1er. 21:8, „Așa zice Domnul: Iată, vă pun înainte calea vieții și calea morții”; de Deut. 30:15, „Iată, eu azi ți-am pus înainte viața și moartea, binele și răul”; Sir. 15.17, „înaintea oamenilor este viața și moartea și oricare le va plăcea li se va da”; 17:6, „Cu știința înțelegerii i-a umplut pe oameni și le-a arătat și bune și rele”. în NT poate fi găsită o paralelă la Mat. 7:13,14,2 Pet. 2:2.

săptămână, o mare nelegiuire[1] [326] [327],
Și înșelăciunea va ieși și ea;
Și atunci va fi primul sfârșit.
Și atunci va fi salvat un om;
Și după ce se va sfârși, nelegiuirea va spori,
Și se va face o lege pentru cei păcătoși.
5. Apoi, în săptămâna a treia, la sfârșitul ei,
Va fi ales un om ca răsad al judecății drepte,
Și **urmașii săi** vor deveni răsadul dreptății pe vecie.
6. Apoi, în săptămâna a patra, la sfârșitul ei,
Se vor vedea vedenii[328] cu sfinții și drepții,
Și va fi pentru ei o lege a tuturor semințiilor și lor le va fi făcută o locuință.
7. Apoi, în săptămâna a cincea, la sfârșitul ei, Locuința slavei și stăpânirii va fi înălțată pe vecie.

326 Cf. „al șaptelea de la Adam”, lud. 14; de asemenea, Gen. 5:24, unde el este al șaptelea patriarh. Asta nu înseamnă că fiecare săptămână echivalează cu șapte generații, din moment ce a șasea și a șaptea săptămână trebuie să echivaleze cu paisprezece sau mai mult.

327 Această sporire a nelegiuirii trebuie să fi aparținut zilelor lui lared, ca în vi. 6 și cvi. 13.; potopul și legământul cu Noe se petrec în această săptămână.

328 „Vedenii”. Manifestări divine în favoarea Israelului aflat în Egipt.

8. Apoi, în săptămâna a șasea, toți cei care
trăiesc atunci vor orbi,
Și inimile lor se vor lepăda de înțelepciune în
chip nelegiuit.
Si atunci un om se va ridica;
Și casa stăpânirii va fi arsă cu foc
Și toată seminția rădăcinii alese va fi
împrăștiată.
9. Apoi, în săptămâna a șasea, se va naște
un neam lipsit de credință,
Și nenumărate vor fi faptele sale,
Și toate faptele sale vor fi fără de credință.
10. La sfârșitul acesteia vor fi aleși
Drepții aleși ai răsadului veșnic al dreptății,
Pentru a primi învățătură de șapte ori mai
mare cu privire la toată creația Sa.[11. Căci cine
dintre toți copiii oamenilor poate să audă vocea
Celui Sfânt fără să se tulbure? Și cine îi poate
cugeta gândurile? Și cine se află acolo care să
poată privi toate lucrările cerului? 12. Și cum să
fie cineva care să poată privi cerul, și cine este
acolo care să înțeleagă lucrurile din cer și care
să vadă un suflet sau un duh și care să
mărturisească despre acestea, sau să urce și să
vadă toate de acolo și să poată face ca ele[1]? 13.
Și cine dintre toți oamenii poate ști care este
lățimea și lungimea pământului, și căruia i s-a

arătat mărimea la toate acestea? 14. Este cineva care să știe lungimea cerului și cât de mare este înălțimea lui, pe ce se sprijină, cât de mare este numărul stelelor și unde se odihnesc toți luminătorii?[1] [329] [330]]

XCI. 12-17. Ultimele trei săptămâni[331]

CAPITOLUL XCI

12. Apoi va urma o alta, săptămâna a opta, a dreptății,

Și i se va da o sabie pentru ca judecata cea dreaptă să coboare asupra prigonitorilor.

Și păcătoșii vor fi dați în mâinile celor drepți[332].

13. La sfârșitul acesteia, aceștia vor dobândi locuințe prin dreptatea lor,

Și va fi ridicată o locuință pentru Marele

329 Se face referire la călătoria lui Enoh prin Hades.

330 Aceste versuri (11-14) sunt, în contextul de față, nelalocul lor, potrivindu-se mai degrabă „Cărții luminătorilor cerești”, Ixxii-lxxix, Ixxxii.

331 Aceste versuri (12-17), ce povestesc despre ultimele trei săptămâni din istoria omenirii, sunt reașezate la locul lor, după xciii. 1-10, care relatează primele șapte săptămâni.

332 A opta săptămână cuprinde instituirea împărăției mesianice și primul act al judecății finale - perioada săbiei (xc. 19), când păcătoșii sunt dați pe mâinile drepților.

împărat, în vecii vecilor,

14 *d.* Și toată omenirea va merge pe calea neprihănirii.

14 *a.* Apoi, în săptămâna a noua, judecata dreaptă va fi văzută de toată lumea.

b. Și toate lucrările nelegiuiților vor fi șterse de pe pământ.

c. Și lumea va fi mânată spre pieire.

15. Apoi, în a șaptea parte a săptămânii a zecea,

Va fi o mare judecată veșnică,

în care El va aduce răzbunare asupra îngerilor.

16. Și primul cer se va îndepărta și va dispărea

Și va apărea un cer nou,

Și toate puterile din ceruri vor da lumină înșeptită.

17. Apoi vor fi săptămâni nenumărate în toți vecii, Și totul va fi drept și bun
Și păcatul nu va mai fi pomenit în veci.

XCIV. Povățuirea celor drepți CAPITOLUL XCIV

1. Și acum vă zic vouă, fiii mei, să iubiți dreptatea și să-i mergeți alături;

Căci trebuie primite căile dreptății,

Iar căile fărădelegii trebuie de îndată nimicite și sterse[1].

2. Si unor oameni dintr-un neam li se vor arăta că- »
ile silniciei și ale morții,

Și ei se vor ține departe de ele

Și nu le vor urma.

3. Și acum vă spun vouă, cei drepți:

Nu călcați pe căile fărădelegilor și nici pe căile mortii,

Și nu vă apropiați de ele, ca nu cumva voi să fiți nimiciți.

4. Ci căutați și alegeți pentru voi dreptatea și viata aleasă,

Și călcați pe căile păcii,

Și veți trăi și veți izbândi.

5. Țineți cu tărie cuvintele mele în cugetările inimilor voastre,

Și nu lăsați ca ele să fie alungate din inimile voastre;

[1] „Căile fărădelegii... șterse”. Cf. Ps. 1:6. Legat de cele „două Căi” vezi xci. 19 (nota).

Căci eu știu că păcătoșii îi vor ispiti pe oameni să aducă rău înțelepciunii,
Ca ea să nu mai aibă (nicăieri) niciun loc, Și nicio ispitire să nu mai înceteze.

XCIV 6-11. Suferințele păcătoșilor

6. Vai de cei care aduc nedreptate și
prigoană Și pun ca temei înșelăciunea;
Căci ei vor fi de îndată trântiți la pământ Și
pacea nu o vor găsi.

7. Vai de cei care își ridică locuințele în
păcat;

Căci ei vor fi aruncați de pe temeliile lor,

Și de sabie vor cădea.

[Și cei care adună aur și argint vor pieri
degrabă în judecată].

8. Vai vouă, cei îmbogățiți, căci v-ați pus
credința în bogățiile voastre,

Și de la bogățiile voastre veți fi îndepărtați,

Căci voi nu v-ați amintit de Prea-înaltul în
zilele cât ați fost bogați.

9. Voi ați adus ocară și nelegiuire,

Și v-ați pregătit pentru ziua vărsării de
sânge, Pentru ziua când va coborî întunericul si
ziua ma- ₍rii judecăți.

10. Așa vă spun eu vouă:

Cel ce v-a creat vă va trânti la pământ,

Și pentru căderea voastră nu va exista milă,

Și cel ce v-a creat pe voi se va bucura de
nimicirea voastră.

11. Și drepții voștri vor fi, în acele zile,
Ocară păcătoșilor și a nelegiuiților.

XCV. Mâhnirea lui Enoh; noi suferințe pregătite

pentru păcătoși CAPITOLUL XCV

1. Oh, dacă ochii mei ar fi [un nor] de apă
Ca eu să plâng pentru voi,
Și să vărs lacrimile mele precum un nor fdej-apă, Ca să-mi potolesc tulburarea din inimă!

2. fCine v-a îngăduit vouă să faceți nedreptăți și nelegiuiri?
Căci astfel judecata vă va ajunge, păcătoșilor!^

3. Voi, cei drepți, să nu vă temeți de păcătoși;
Căci Domnul îi va da în mâinile voastre,
Pentru ca voi să îi judecați după cum vă este voia.

4. Vai vouă, care strigați blesteme ce nu pot fi desfăcute;
Nu veți cunoaște tămăduirea din pricina păcatelor voastre.

5. Vai vouă, care faceți rău aproapelui vostru;
Căci veți fi răsplătiți după faptele voastre.

6. Vai vouă, martori mincinoși,
Și vouă, care aduceți nedreptate,
Căci de îndată veți pieri cu toții

7. .Vai vouă, păcătoșilor, căci voi îi prigoniți pe cei drepți;
Și veți fi prigoniți pentru fărădelegile

voastre,

Și jugul lor va fi greu pentru voi.

XCVI. Motive de nădejde pentru cei drepți; nenorociri pentru nelegiuiți

CAPITOLUL XCVI

1. Nu vă pierdeți nădejdea, voi care sunteți drepți; căci păcătoșii vor pieri din fața voastră de îndată,

Și îi veți stăpâni după cum vă va fi voia.

[2. Și în ziua nenorocirii păcătoșilor,

Copiii voștri se vor înălța precum vulturii,

Și cuibul vostru va fi mai sus decât cuibul vulturului;

Vă veți înălța și veți coborî în măruntaiele pământului,

Și în despicăturile stâncilor pe veci, precum iepurii de casă, pentru a scăpa de nelegiuiți.

Și sirenele' vor plânge și vor suspina din pricina voastră.]

3. Dar voi care ați suferit să nu vă temeți;

Căci veți fi tămăduiți,

Și o lumină puternică vă va lumina

[1] Ar putea fi vorba de satiri sau sirene - versiunea etiopiană traduce cu același cuvânt termenul *tnipijveç* în Is. 13:21,1er. 27:(1.) 39.

Și veți auzi din cer un glas de pace.

4. Vai vouă, păcătoșilor, că bogățiile vă vor face să treceți drept sfinți[1],

Dar inimile voastre vor arăta că sunteți păcătoși,

Și acest lucru va sta mărturie împotriva voastră la pomenirea faptelor (voastre).

5. Vai vouă, care mâncați cel mai bun grâu

Și beți **vin în vase mari,**

Și îl împovărați pe cel sărac cu puterea voastră.

6. Vai vouă, care beți apă din **fiecare fântână,**

Căci de îndată veți fi slăbiți și mistuiți.

Căci voi ați uitat de izvorul vieții.

7. Vai vouă, care înfăptuiți fărădelegi, înșelăciuni și blestemății:

Căci va veni o pomenire a relelor voastre.

8. Vai vouă, puternicilor,

Care cu puterea voastră îi năpăstuiți pe cei drepți;

Căci vine ziua nimicirii voastre.

în acele zile, cei drepți se vor bucura de zile

numeroase și bune[1] [333] [334] - în ziua judecății voastre.

XCVII. Pedepsele pregătite pentru păcătoși și pentru posesorii de bogății nelegiuite

CAPITOLUL XCVII

1. Aveți credință, drepților!, căci păcătoșii vor fi făcuți de rușine

Și vor pieri în ziua nelegiuirii.

2. Aflați (păcătoșilor) că Prea-înaltul nu uită fărădelegile voastre

Și că îngerii cerului se bucură de nimicirea voastră.

3. Ce veți face voi, păcătoșilor,

Și unde veți fugi în ziua judecății, Când veți auzi rugăciunea celor drepți?

4. Cu adevărat, veți fi asemenea lor,

împotriva acest cuvânt va sta mărturie: „Voi i-ați însoțit pe păcătoși”[335].

5. în acele zile, rugăciunea celor drepți va ajunge la Domnul,

Și zilele judecății voastre vor sosi.

333 Prosperitatea era un semn al dreptății în doctrina vetero- testamentară a răscumpărării.

334 O împărăție mesianică temporară de care se vor bucura drepții care vor fi atunci în viață.

335 A se observa ideea fariseică a separării de cei nelegiuiți.

6. Și toate vorbele nelegiuirii voastre vor fi citite în fața Celui Mare și Sfânt,
Și chipurile voastre se vor umple de rușine, Și El va respinge orice faptă nedreaptă.
Vai vouă, păcătoșilor, care trăiți în mijlocul mării și pe pământul uscat
,Și a căror aducere aminte este nenorocire împotriva voastră.

7. Vai vouă, care adunați argint și aur în chip nelegiuit și spuneți:

„Am devenit bogați în avuții și stăpânim bunuri;

Și am dobândit tot ce am voit.

8. Și acum să facem ce ne-am pus în minte:

Căci noi am strâns argint,

9[d] Și avem mulți lucrătorii la casele noastre,

9[e] Și hambarele noastre sunt pline (ochi) ca de apă”.

9. Cu adevărat, asemenea apei vor curge minciunile voastre;

Căci bogățiile voastre nu vor dura,

Ci degrabă vă vor părăsi;

Căci le-ați adunat pe căi necinstite

Și veți cunoaște un mare blestem.

XCVIII. îngăduința de sine a păcătoșilor; păcatul creat de om; toate păcatele însemnate în cer; nenorocirile păcătoșilor

CAPITOLUL XCVIII

1. Eu vă jur vouă acum, înțelepților și smintiților, Că veți fi supuși la multe încercări pe pământ.

2. Căci voi, bărbaților, veți purta mai multe podoabe decât o femeie,
Si mai multe straie colorate decât o fecioară: în împărăție, în fală și putere,

în argint, în aur și purpură,

în măreție și bucate, aceștia vor da peste margini asemenea apei.

3. De aceea vor duce lipsă de învățătură și înțelepciune,

Și vor pieri împreună cu averile lor;

Și cu toată fala și măreția lor,
Și în rușine, vărsare de sânge și mare sărăcie,
Duhurile lor[1] vor fi aruncate în cuptorul aprins.

4. V-am jurat vouă, păcătoșilor, că, așa cum un munte nu a devenit rob,

Și un deal nu a devenit roaba[* 336] [337] unei femei,

Tot așa nici păcatul nu a fost trimis pe pământ,

Ci omul singur l-a creat,

336’ Cf. versul 10, ciii. 8. Ca duhuri lipsite de trupuri, păcătoșii sunt aruncați în locul final al pedepsei.

337 „Munte”, m este la masculin în ebr., pe când nyni = „deal” este la feminin.

Și mare e blestemul pentru cei care îl înfăptuiesc.

5. Femeii nu i s-a dat să fie stearpă,

Dar, din faptele propriilor ei mâini, moare fără urmași.

6. V-am jurat vouă, păcătoșilor, pe Cel Mare și Sfânt,

Că toate faptele voastre rele sunt văzute în cer,

Și că niciunul dintre păcatele chinurilor aduse de voi nu sunt acoperite și ascunse.
Și să nu gândiți în duhul vostru sau să spuneți în inima voastră că nu știți și nu vedeți că fiecare pă

cat este însemnat în cer, în fiecare zi, în prezența Celui Prea-înalt. 8. De acum încolo veți ști că toate chinurile aduse de voi sunt însemnate în fiecare zi, până la ziua judecății voastre.

9. Vai vouă, smintirilor, căci prin smintirea voastră vom pieri și noi, căci voi nu dați ascultare înțelepți, și astfel nu veți avea parte de o soartă bună. 10. Aflați toate lucrurile acestea, ca să fiți pregătiți pentru ziua nimicirii; și nu vă așteptați că veți trăi, păcătoșilor, căci veți pieri; căci voi nu veți cunoaște răscumpărarea; fiți pregătiți pentru ziua marii judecăți, pentru ziua nenorocirii și a rușinii duhurilor voastre.

10. Vai vouă, cei cu inima împietrită, care aduceți nelegiuire și vă hrăniți cu sânge[338]:

De unde aveți voi lucrurile bune de mâncat și de băut de care vă săturați? Din toate lucrurile bune pe care Domnul Prea-înalt le-a lăsat din belșug pe pământ; de aceea, voi nu veți avea pace. 12. Vai vouă, care iubiți faptele nedrepte: de unde nădăjduiți să aveți o soartă bună? Aflați că veți fi dați pe mâinile celor drepți, și ei vă vor tăia gramajii și vă vor omorî, și milă nu veți cunoaște de la ei. 13. Vai vouă, care vă bucurați de suferințele celor drepți, căci voi nu veți avea

338 „Vă hrăniți cu sânge”, o încălcare gravă a legii mozaice - GS.

niciun mormânt. 14. Vai vouă, care nu prețuiri cuvintele celor drepți, căci voi nu veți mai avea nădejde că veți trăi. 15. Vai vouă, care scrieți cuvinte mincinoase și păcătoase, căci voi scrieți minciunile voastre pentru ca oamenii să le audă și să se poarte cu nelegiuire față de aproapele (lor)[1].16. De aceea, ei nu vor avea liniște, ci vor muri de moarte neașteptată.

XCIX. Nenorocirile ce îi așteaptă pe cei fără credință; starea rea a păcătoșilor în zilele de pe urmă; alte nenorociri

CAPITOLUL XCIX

1. Vai vouă, care sunteți lipsiți de credință,
Și de cei care îi preamăresc pe aceștia:
Veți pieri cu toții, și nu veți avea viață liniștită[1 339 340].

2. Vai vouă, care stricați cuvintele neprihănirii Și care încălcați legea veșnică,
Și vă schimbați în ce nu erați [în păcătoși][341];
Veți fi călcați în picioare pe pământ.

3. în zilele acelea, voi, cei drepți, să aduceți rugăciuni în amintire

339 Cf. civ. 10. A se observa conflictul cărturăresc sugerat aici între eleni și farisei.

340 Sunt denunțați aici admiratorii literaturii elene. Cf. xciv. 5, xcviii. 15.

341 O glosă.

Și să le puneți ca mărturie în fața îngerilor,

Ca ei să poată pune păcatul nelegiuiților ca pomenire în fața Celui Prea-înalt.

4. în zilele acelea popoarele vor începe să se agite Și în ziua nimicirii neamurile se vor ridica.

5. în zilele acelea femeile însărcinate vor naște și își vor lepăda pruncii,

Și îi vor părăsi, pentru ca pruncii să moară din vina lor;

Cu adevărat, își vor părăsi copiii (care încă) sug la țâță și nu se vor întoarce la ei,

Și nu vor avea milă pentru cei iubiți.

6. Și vă jur din nou, păcătoșilor, că păcatul este ținut pentru o zi a vărsării de sânge ce nu se va sfârși.

7. Iar cei care se închină la pietre și la chipuri cioplite din aur, din argint, din lemn, [din piatră][342] și din lut, și cei care se închină la duhuri necurate și la demoni, și la tot soiul de idoli din neștiință nu vor primi niciun fel de ajutor de la aceștia.

8. Și ei vor ajunge fără credință din pricina smintirii inimilor lor,

Și ochii lor vor fi orbiți de frica din inimile lor

Și de vedeniile din visele lor.

342 Preluare din Tertullian.

9. Așa își vor pierde ei credința și se vor înfricoșa, Căci ei și-au făurit toată lucrarea în minciună
Și s-au închinat unei pietre;
De aceea, ei vor pieri pe loc.

10. Dar, în zilele acelea, binecuvântați sunt cei care primesc cuvintele înțelepciunii și le înțeleg,

Și vor rămâne pe căile date de Cel Prea-înalt, și vor merge pe calea dreptății Sale,

Și nu își vor pierde credința ca cei necredincioși;

Căci ei vor fi mântuiți.

11. Vai vouă, care aduceți răul aproapelui vostru, Căci veți fi uciși în Sheol'.

12. Vai vouă, care faceți măsuri înșelătoare și mincinoase,

Și (vouă) care aduceți amărăciune pe pământ, Căci veți fi mistuiți cu totul.

13. Vai vouă, care vă ridicați casele prin sudoarea amarnică a altora,

Toate materialele din care sunt construite sunt cărămizi și pietre ale păcatului;

Vă spun vouă că nu veți avea liniște.

14. Vai celor care disprețuiesc măsura[1] [343] [344]
și moștenirea veșnică a strămoșilor lor,
Și ale căror suflete merg în urma idolilor;
Căci ei nu vor avea odihnă.
15. Vai celor care provoacă nedreptăți și durere,
Și își omoară aproapele până în ziua marii judecăți.
16. Căci El vă va lipsi de măreție
Și va aduce nenorocire în inimile voastre,
Și va pomi mânia Sa cumplită,
Și vă va nimici pe voi toți cu sabia;Și toți sfinții și cei drepți își vor aminti de păcatele voastre.

C. Păcătoșii se omoară între ei; f [345]
judecata îngerilor căzuți; păzirea celor drepți;
alte nenorociri pentru păcătoși

343 Cf. cviii. 3 - pedeapsa extremă pentru păcat. Condamnarea în Sheol este mai puțin gravă decât uciderea sufletului. Cf. xxii.13. Sheol este aici locul pedepsei veșnice. Vezi Ixxiii. 10.

344 „Măsura". K-9 *masarata,* „temelie"; C. Bonner *(The Last*
Chapters of Enoch in Greek, Londra, 1931) traduce la fel termenul grec. cf. 4 Ez. 3:11-12 - EL

345 Aristobul l-a ucis pe fratele său Antigonos (Josephus, *Ant.* xiii. 11.1,2).

CAPITOLUL C

1. Și în zilele acelea părinții împreună cu fiii lor vor fi loviți
Și frații laolaltă vor cădea pradă morții,
Până când râurile vor curge cu sângele lor.
2. Căci omul nu-și va opri brațul să-și omoare fiii,
ca și pe fiii fiilor săi,
Și păcătosul nu se va teme să-l ucidă pe fratele său cinstit[1];
Aceștia se vor omorî între ei de la răsărit și până la apus.
3. Calul va merge afundat până la piept în sângele păcătoșilor,
Și carul se va scufunda până la vârf.
4. în zilele acelea, îngerii vor coborî în locurile tainice
Și îi vor strânge laolaltă pe toți cei care au păcătuit,
Iar Prea-înaltul se va ridica în ziua aceea a judecății
Spre a îndeplini marea judecată a păcătoșilor.
5. Și El va da păzitori celor drepți și sfinți dintre îngerii cei sfinți,
Ca ei să îi păzească ca pe lumina ochilor’.
Până când El va pune capăt întregii nelegiuiri și întregului păcat.

Și chiar dacă cei drepți sunt cufundați într-un somn lung[1] [346] [347], nu au de ce să se teamă.

6. Și (atunci) copiii pământului îi vor vedea pe cei drepți (ocrotiți),

Și vor înțelege toate cuvintele din această carte,

Și vor pricepe că bogățiile lor nu vor putea să îi mântuiască.

7. Vai vouă, păcătoșilor, în ziua marii suferințe, **Voi, care** îi tulburați pe cei drepți și îi ardeți cu
foc[348],

Veți fi răsplătiți pe potriva faptelor voastre.

8. Vai vouă, cei cu inima îndărătnică,
Ce vegheați să aduceți nelegiuire

346 Cf. Deut. 32:10; Ps. 17:8.

347 Autorul părții xci-civ nu se aștepta ca învierea să se petreacă la începutul împărăției mesianice temporale, care urma să vină la începutul săptămânii a opta. „Somnul lung” pare să dureze până la sfârșitul săptămânii a zecea, iar învierea celor drepți din xci-civ urmează judecății finale.

348 Se știe că acest lucru s-a petrecut sub domnia lui Antiohus Epifanes; cf. 2 Mac. 6:18-7:24. Mulți critici consideră acea istorisire ca fiind totuși lipsită de fundament istoric - GS.

;De aceea, veți fi cuprinși de frică

Și nimeni nu vă va sta în ajutor.

9. Vai vouă, păcătoșilor, pentru cuvintele gurii voastre

Și pentru faptele nelegiuite ale mâinilor voastre ce din necredința voastră s-au născut,

Veți fi mistuiți în văpăi ce ard mai rău decât focul.

10. Aflați că El îi va întreba pe îngeri despre faptele voastre, va întreba soarele, luna și stelele despre păcatele voastre, căci voi ați făcut judecată asupra[1] celor drepți pe pământ. 11. Și va chema să aducă mărturie fiecare nor, fiecare ceață, fiecare ploaie; căci ele vor fi oprite să coboare asupra voastră din pricina voastră, și ele vor păstra păcatele voastre. 12. Și acum dați daruri ploii, ca ea să nu se oprească în a coborî peste voi, și picăturilor de rouă dați-le aur și argint ca să coboare și ele. 13. Promoroaca și zăpada împreună cu frigul lor, și toate furtunile de zăpadă cu toate nenorocirile lor se vor

năpusti asupra voastră, și în acele zile nu veți putea să le staţi în cale.

' „A face judecată asupra” = 7roie?re *Kpîaiv nerâ* (așa fiind în *gmqt)* - un ebraism.

CI. Frica de Dumnezeu; întreaga natură se teme de El, dar nu și păcătoșii CAPITOLUL CI

1. Priviți cerul, voi, copii ai cerului', și fiecare lucrare a Celui Prea-înalt, și înfricoșați-vă de El și nu făptuiți răul în prezența Sa. 2. Dacă închide El stăvi- larele cerului și oprește ploaia și rouă să coboare pe pământ din pricina voastră, ce veți face atunci? 3. Și dacă își trimite furia asupra voastră din pricina faptelor voastre, voi nu puteți să îl implorați, căci voi vorbiți în cuvinte trufașe și lipsite de respect față de judecata Sa; de aceea, voi nu veți cunoaște liniștea. 4. Și nu vedeți voi cum corăbiile sunt aruncate de valuri, sunt mișcate de vânturi și sunt gata să fie cuprinse de nenorocire? 5. Și cum cârmacii[1] [349] [350] se tem că vor pierde în mare averile lor, și au o presimțire rea în inimă că marea îi va înghiți și că vor pieri acolo? 6. Or, marea întreagă și toate apele ei, și toate valurile ei, nu sunt ele făcute de Prea-înaltul, și nu a dat

349 Echivalent al „fiilor lui Dumnezeu”, adică israeliți drepți. Vezi Test. Lev. 4:2; înțel. 2:13,18. Pentru „copiii cerului” cf. Pirke Aboth iii. 22.

350 „Cârmaci”. în text = „regi”, adică în loc de

El limită purtărilor ei și nu a încercuit-o peste tot cu nisip? 7. La mustrarea Sa, ea se înfricoșează și se usucă, și toți peștii mor împreună cu tot ce e acolo; dar voi, păcătoșilor de pe pământ, nu vă înfricoșați de El. 8. Nu este El făcătorul cerului si
al pământului și a tot ce există? Care a dat cunoaște-
re și înțelepciune tuturor făpturile de pe pământ și de pe mare? 9. Oare cârmacii de pe corăbii nu se tem de mare? Și totuși păcătoșii nu se tem de Prea-înaltul.

CIL Spaimele zilei judecății;

destinele potrivnice ale drepților de pe pământ

CAPITOLUL Cil

1. în zilele acelea, când El va aduce un foc cumplit asupra voastră,

Voi unde veți fugi, și unde veți găsi scăpare?

Și când El va coborî Cuvântul Său asupra voastră Nu vă veți umple de spaimă și înfrigurare?

2. Toți luminătorii se vor înspăimânta,

Și întreg pământul se va înfricoșa și se va cutremura.

3. Toți j-îngerii își vor îndeplini poruncilef

Și vor căuta să se ascundă de prezența Slavei celei mari,

Și copiii pământului se vor cutremura;

Și voi, păcătoșilor, veți fi blestemați în vecii vecilor,

Și liniște nu veți mai găsi.

4. Nu vă temeți, voi, suflete ale celor drepți, și bucurați-vă că ați murit în dreptate.

5. Și nu vă mâhniți dacă sufletul vostru a coborât la Sheol plin de durere,

Și că, în viața voastră, trupului vostru nu i-a mers potrivit bunătății voastre,

Dar **să așteptați** ziua **judecății** păcătoșilor

Și ziua osândirii și a pedepselor.

6. Când veți muri, păcătoșii vor zice despre voi: „Așa cum murim noi, mor și cei drepți,

Cu ce se aleg ei din faptele lor?

7. Iată, asemenea nouă, și ei mor în durere și întuneric[* 351] [352],

Ce au ei mai mult decât noi?

De acum înainte, noi suntem egali.

8. Ce vor primi ei și ce vor vedea pe vecie?

Iată, și ei la rândul lor au murit,

351' Perspectiva veterotestamentară asupra Sheolului, Ixiii. 10.

352 Deosebirea dintre cei drepți și cei nelegiuiri nu este una exterioară, ci una religioasă și etică. Viața păcătosului este condusă numai de țeluri materiale și temporale.

Și de acum înainte nu vor mai vedea lumină în veci”.
Vouă vă spun, păcătoșilor, că voi vă mulțumiți să mâncați și să beți, să jefuiți și să păcătuiți, să lăsați pe fratele vostru despuiat, să strângeți avuții și să aveți zile bune. 10. Ați văzut cum își găsesc sfârșitul cei drepți și cum până la moartea lor nu a fost niciun fel silnicie[2]? 11. „Și totuși ei au pierit și sunt ca și cum n-ar fi fost niciodată, și duhurile lor au coborât la Sheol în nenorocire”.*CUI. Destinele diferite ale drepților și ale păcătoșilor; noi obiecții ale păcătoșilor*

CAPITOLUL CUI

1. Vă jur, drepților, pe slava Celui Mare, Cinstit și Puternic în stăpânire și pe măreția Sa vă jur eu vouă:
2. Cunosc taina aceasta Și am citit tablele cerești, Am văzut cărțile sfinte
Și am găsit scris acolo despre ei:
3. Că lor li s-a pregătit tot binele și toată bucuria și slava,
Și a fost scris pentru duhurile celor care au murit în dreptate,
Și un mare bine va fi dat vouă ca răsplată pentru truda voastră,
Și soarta voastră este cu mult peste soarta celor vii.
4. Și duhurile voastre, ale celor care ați

murit în dreptate, vor trăi și se vor bucura,

Și duhurile voastre nu vor pieri, și nici amintirea voastră din fata Celui Mare

Și de la toate neamurile lumii, de unde nu vă veți mai teme de insulta lor.

5. Vai vouă, păcătoșilor, când veți muri,
Dacă muriți în păcat,
Și cei care sunt asemenea vouă spun despre voi:
„Binecuvântați sunt păcătoșii, căci ei și-au văzut toate zilele

6. .Și au murit în belșug și bogăție,

Și nu au avut parte de nenorocire și vărsare de sânge în viața lor;

Și au murit cu mare cinste,

Și nu au fost judecați câtă vreme au trăit”.

7. Aflați că suflete lor vor fi făcute să coboare în Sheol[1]

Și vor cunoaște mare chin și suferință.

8. Duhurile voastre vor intra înlănțuite în întuneric și un foc învăpăiat, unde o judecată amarnică le va aștepta;

Marea judecată va fi a tuturor neamurilor din lume.

Vai vouă, căci liniștea nu o veți găsi.

9. Să nu ziceți despre cei drepți și buni care trăiesc[1] [353] [354]:

„în zilele noastre tulburi noi am trudit din greu și am avut parte de toate necazurile,

Și am dat de mult rău și am fost mistuiți, Ne-am împuținat și duhul nostru s-a micșorat.

353 Vezi Ixiii. 10. Aici, spre deosebire de cii. 5,11, este locul final de osândă. Textul nostru reprezintă o dezvoltare din Jub. 7:29, din moment ce Sheolului îi sunt adăugate unele caracteristici ale Gheenei.

354 Versurile 9-15-0 descriere ironică a destinului celor drepți.

1 Cf. Deut. 28:29.

Am fost nimiciți și nu am găsit pe nimeni care să ne ajute chiar și cu o vorbă[355];Am fost chinuiți [și nimiciții, și zi de zi ne așteptam să ne pierdem viețile[1].

10. Noi am nădăjduit că vom fi capul și am devenit coada;

Am trudit din greu și nu am găsit mulțumire în osteneala noastră;

Și am ajuns hrană pentru cei păcătoși și nelegiuiți, Și ei ne-au pus nouă jugul cel greu.

11. Ei au avut stăpânire asupra noastră și ne-au urât ți și ne-au lovit;

Și în fața celor care ne urauj- noi ne-am plecat frunțile,

Dar nu am cunoscut îndurare de la ei.

12. Am vrut să fugim de la ei ca să ne găsim liniștea,

Dar nu am găsit niciun loc în care să fugim și să ne păzim de ei.

13. Și ne-am plâns la stăpâni de nenorocirea noastră,

Și ne-am ridicat glasul împotriva celor care ne prigoneau,

Dar ei nu au ascultat strigătele noastre

Și nu au plecat urechea la glasul nostru.

14. Și ei au dat ajutor celor care ne jefuiau

355' Cf. Deut. 28:13, 30, 31,44.

și ne urgiseau și celor care ne împuținau; și ei au ascuns asuprirea lor și nu ne-au ferit de jugul celor care ne sfâșiau, și ne împrăștiau, și ne omorau, și au ascuns crimele lor și nu-și aminteau că au ridicat mâinile împotriva noastră'.

CIV. Asigurările date celor drepți; avertizările date păcătoșilor și celor care răstălmăcesc cuvintele dreptății

CAPITOLUL CIV

1. Vă jur vouă că, în cer, îngerii își amintesc de dreptatea voastră în fața slavei Celui Mare, și numele voastre sunt scrise în fata slavei Celui Mare. 2. Să fiți plini de nădejde, căci înainte ați îndurat rușinea prin durere și nenorocire; dar acum voi veți străluci precum luminile de pe cer, veți străluci și veți fi văzuți, și porțile cerului se

vor deschide pentru voi[1] [356] [357]. 3. Și când veți striga, să strigați după judecată, și ea se va împlini pentru voi; căci toată nenorocirea voastră va coborî asupra stăpânitorilor și asupra tuturor celor care i-au ajutat pe cei ce v-au jefuit. 4. Să fiți plini de nădejde, căci veți avea bucuria ce o au și îngerii cerului. 5. Ce s-ar cuveni să faceți voi? Nu va trebui să vă ascundeți în ziua marii judecăți și nu veți fi găsiți păcătoși, și judecata veșnică va fi departe de voi în toate timpurile.
6. Și, acum, nu vă temeți, drepților, când îi vedeți pe păcătoși fiind tot mai puternici și izbândind în ceea ce fac; să nu îi însoțiți pe aceștia, ci țineți-vă departe de silnicia lor, căci

356 Versurile 14,15 ne ajută să determinăm data cap. xci-civ. în lxxxiii-xc, conducătorii apar ca fiind stăpânitorii instituiți prin poruncă divină ai drepților. Aici, aceștia sunt arătați ca fiind ajutoarele și complicii prigonitorilor. Acești dușmani sunt saducheii, păcătoșii și apostații. Drepții sunt reprezentări de grupul fariseilor. Aceste probleme s-au clarificat în perioada macabeană și după ruptura dintre Ioan Hyrcanus și farisei. Faptul de a fi „îm- prăștiați” și „omorâți” ne îndrumă spre lanneus și data 94-79 î.Hr. Probabil că pentru o perioadă mai târzie, 70-64 î.Hr., se poate spune când saducheii și conducătorii au acționat în armonie pentru ultima dată.

357 Pentru „porțile deschise” cf. Apoc. 21:25. Nu există nicio speranță într-un pământ nou. Cf. xci. 16.

voi veți ajunge însoțitorii oștirilor cerești[358]. 7. Și chiar dacă voi, păcătoșii, spuneți: „Toate păcatele noastre nu vor fi căutate și scrise”, totuși aceștia vor scrie păcatele voastre în fiecare zi. 8. Și acum vă arăt că lumina și întunericul, ziua și noaptea vă văd vouă toate păcatele. 9. Nu mai fiți cu inima păcătoasă și nu mai mințiți și nu mai răstălmăciți cuvintele dreptății, și nici nu mai preschimbați în minciuni cuvintele Celui Mare și Sfânt, și nici pe idolii voștri să nu-i mai ascultați; căci toată minciuna voastră și toate nelegiuirile voastre nu sunt ale dreptății, ci ale păcatului.
Și eu cunosc taina aceasta, că păcătoșii vor strica și vor schimba cuvintele dreptății în multe feluri, și vor vorbi cuvinte nelegiuite, vor minți, vor aduce înșelăciuni și vor scrie cărți despre cuvintele lor. 11. Și când ei scriu întocmai toate cuvintele mele în graiurile lor, și nu schimbă sau micșorează ceva din cuvintele mele, ci le scriu întocmai - toate acestea le spun întâi despre ei. 12. Mai știu o altă taină, că drepților și înțelepților li se vor da cărți ca să le aducă bucurie, neprihănire și înțelepciune. 13. Și lor li se vor da cărțile, și ei vor crede în ele și se vor

358 Observați caracterul fariseic de întâietate. Cf. xci. 3, 4. Speranța celor drepți nu poate fi realizată decât în cer. împărăția mesianică este trecută în plan secund.

bucura de ele, și atunci toți drepții care au învățat de acolo căile dreptății vor fi răsplătiți”.

CV. Dumnezeu și Mesia care vor sălășlui cu omul[1] CAPITOLUL CV

1. în zilele acelea, Domnul le-a poruncit să strângă pe copiii pământului și să le mărturisească din înțelepciunea lor: Arătați-o lor (pe aceasta), căci voi sunteți călăuzele lor și răsplata de pe tot pământul. 2. Căci Eu și fiul Meu[1] [359] [360] [361] [3] ne vom uni cu ei pe veci pe căile dreptății din viețile lor; și voi veți avea pace, bucurați-vă, copii ai dreptății. Amin.

Fragment din Cartea lui Noe (CVI-CVIP)

CAPITOLUL CVI

1. După mai multe zile, fiul meu Matusalem a luat o nevastă pentru fiul său Lameh, și ea a rămas grea cu el și i-a adus pe lume un fiu. 2.

359 Acest capitol nu pare să aparțină fragmentului xci-civ din următoarele motive: (1) „Copiii pământului” nu este o formulă peiorativă - vezi, de ex., c. 6; (2) apare Mesia, doar aici, față de xci-civ; (3) accentul este pus pe viața limitată a sfinților de pe pământ (o idee din i-xxxvi), nu pe viața veșnică din cer, ca în xci-civ.

360 Mesia. Cf. 4 Ez. 7:28, 29, 8:32, 37, 52,14:9. Drepții sunt copiii lui Dumnezeu, și mai ales Mesia. Cf. interpretarea mesianică timpurie la Ps. 2, de asemenea, 1 En. Ixii. 14; Ioan 14:23.

361 Un fragment dintr-o Apocalipsă a lui Noe.

[1] Adică la marginile pământului, ca în Ixv. 2.

Fiul său era alb ca zăpada și roșu precum floarea de trandafir, iar părul de pe capul său țși buclele sale lungi erau albe ca lâna, și ochii săi erau frumoșiț. Când acesta și-a deschis ochii, a dat lumină în toată casa precum soarele, și toată casa strălucea cu putere. 3. Și (copilul) se ridică în brațele moașei, deschise gura și țvorbi cuj-Domnul dreptății. 4. Atunci Lameh, tatăl său, s-a speriat de el și a fugit, ducându-se la tatăl său, Matusalem. 5. Acestuia i-a spus: „Am zămislit un fiu neobișnuit, ce nu are asemănare cu omul, ci cu fiii Dumnezeului din cer; firea lui e diferită și nu seamănă cu a noastră, ochii săi sunt precum razele soarelui, cu un chip strălucitor. 6. Și îmi pare mie că nu se trage de la mine, ci de la îngeri, și cred eu că în timpul vieții lui se va petrece o minune pe pământ. 7. Și acum, părinte al meu, am venit la tine să te rog să mergi la Enoh, tatăl nostru, și să afli adevărul de la el, căci el își are lăcașul între îngeri'".
8. Când Matusalem a auzit cuvintele rostite de fiul său, a venit la mine, la marginile pământului, căci el auzise că eu mă aflam acolo; și el a strigat cu putere și eu i-am auzit glasul și m-am dus către el. Și eu i-am spus: „Iată, am sosit, fiule, **din ce pricină** ai venit tu la mine?"
9. Și el mi-a răspuns: „Din pricina unei mari

neliniști am venit eu la tine și din pricina unei vedenii tulburătoare pe care am avut-o. 10. Acum, părinte al meu, ascultă-mă: fiului meu Lameh i s-a născut un fiu ce nu cunoaște seamăn, firea sa nu este ca aceea a unui om și culoarea trupului său' este mai albă decât zăpada și mai roșie decât floarea de trandafir, iar părul de pe capul său este mai alb decât lâna, ochii săi sunt precum razele soarelui[1] [362] [363], iar când își deschide ochii luminează toată casa. 11. Și (copilul) s-a ridicat în brațele moașei și a deschis gura, binecuvântându-L pe Domnul cerului[364]. 12. Și Lameh, tatăl său, s-a temut și a venit la mine, și nu credea că pruncul vine de la el, ci că se asemăna cu îngerii cerului; și, iată, am venit la tine, ca tu să-mi faci cunoscut adevărul". 13. Și eu, Enoh, i-am răspuns: „Domnul va face un lucru nou pe pământ, și pe acesta l-am văzut deja într-o vedenie, și îți fac ție cunoscut că în timpurile tatălui meu, lared, unii dintre **îngerii** cerului au călcat cuvântul Domnului[365].14. Și,

362 Alte manuscrise = „culoarea sa". în următoarea propoziție în latină avem *corpori* și *(ru^ara* în Apoc. lui Petru.

363 „culoarea... floarea de trandafir, ochii... soarelui". împrumut din Apoc. lui Petru.

364 Aici doar în Enoh. Dar este de observat formularea latină la acest text = „dominum viventem in saecula". De asemenea, cf. v. 1.

365 „îngerii cerului au călcat cuvântul Domnului". K-9 = „au călcat cuvântul Domnului meu, din rânduiala (ordinea, regula) cerului - IE.

iată, au păcătuit și au călcat legea[366], și s-au împreunat cu femeile și au păcătuit cu ele și le-au luat de neveste pe unele dintre ele, și au avut copii cu ele. 17. Și vor face pe pământ uriași, nu după duh, ci după trup, și va fi o mare pedeapsă pe pământ, și pământul va fi curățat de toată

366 Legea ființelor spirituale. Cf. xv.

stricăciunea. 15. Va fi o mare nimicire pe tot pământul, și va fi potop și o mare nenorocire vreme de un an. 16. Și fiul care ți s-a născut va rămâne pe pământ, și cei trei copii ai săi vor scăpa împreună cu el; când toți oamenii de pe pământ vor muri, [el împreună cu fiii săi vor scăpa]. 18. Și acum să faci cunoscut fiului tău Lameh că cel născut este cu adevărat fiul său, și să îl numească Noe; căci el îți va fi lăsat ție, și el împreună cu fiii săi vor fi feriți de nimicirea ce va veni pe pământ din pricina păcatului și a nelegiuirii ce vor avea loc în zilele sale. 19. După aceea va fi și mai multă nelegiuire pe pământ decât a fost înainte; eu cunosc tainele sfinților, căci El, Domnul, mi le-a arătat și mi-a vorbit despre ele și le-am citit în tablele cerești.

CAPITOLUL CVII

1. Și am văzut scris pe acestea că neam după neam va păcătui, până când va apărea un neam drept, și păcatul va fi nimicit și va dispărea de pe fața pământului, și tot binele va coborî asupra acestuia.

2. Acum, fiul meu, du-te și fă cunoscut fiului tău Lameh că fiul său, care s-a născut, este cu adevărat fiul său și că (aceasta) nu este o minciună”. 3. Și când Matusalem a auzit cuvintele tatălui său Enoh - căci el i-a arătat

totul pe ascuns -, el s-a întors și (le-a) arătat lui și l-a numit pe fiul acela Noe, căci el va alina pământul după marele prăpăd.

Un adaos la Cartea lui Enoh (CVIII)

CAPITOLUL CVIII[1]

1. O altă carte pe care Enoh a scris-o pentru fiul său Matusalem și pentru cei care îi vor fi urmași și vor respecta legea în zilele de pe urmă. 2. Voi, care ați făptuit binele, veți aștepta zilele ce aduc sfârșitul celor care făptuiesc răul și sfârșitul puterii nelegiuiților. 3. Și așteptați până când păcatul va dispărea, căci numele acestora va fi șters din cartea vieții și din sfintele cărți[1 367 368], sămânța lor va fi nimicită pe

367 Acest capitol final reprezintă o adăugire independentă. Autorul cunoaște capitolele i-xxxvi și xci-civ, sau cel puțin părți din acestea. Dar cunoștințele pe care le are legat de i-xxxvi sunt foarte inexacte. Ceea ce în capitolele xviii și xxi era loc al pedepsei stelelor neascultătoare, în cviii. 3-6 devine practic Gheena. Este de observat tonul esenian al acestui capitol, prețuirea înaltă dată ascetismului, disprețul față de argint și aur din 8-10, nemurirea binecuvântată a sufletului, aparent fără cea a trupului, și durata atât de pronunțată a luminii și întunericului din 11-14. Acest capitol este cel mai apropiat de xci-civ; urmărește să îi încurajeze pe cei drepți să spere în continuare, în ciuda întârzierii atât de mari în venirea împărăției.

368 „Sfintele cărți”. Acestea conțin numele celor care

vecie, duhurile lor vor fi ucise[369], și ei vor striga și se vor tângui într-un loc[370] ca o pustietate fără noimă[371], și **în foc vor arde ei;** căci pământ nu este acolo. 4. Și am văzut acolo ceva ca un nor nevăzut, căci era atât de adânc încât nu puteam privi peste el, și am văzut flăcările unui foc strălucitor și ceva ca niște munți aprinși învârtindu-se și mișcân- du-se în toate părțile. 5. Și l-am întrebat pe unul dintre sfinții îngeri care se afla cu mine: „Ce este lucrul acesta luminos? Căci nu este cerul, ci numai

intră în împărăție. Cf. ciii. 2, 3.

369 Cf. xxii. 13; xcix. 11. Nu este vorba de o distrugere totală din moment ce victimele încă „vor striga și se vor tângui”.

370 Iadul plin de flăcări aflat dincolo de marginile pământului este locul de pedeapsă pentru îngeri în xviii. 12-16; xxi. 1-7.

371 „Fără noimă”. Etiop. = *àôparoç,* traducerea dată de LXX termenului inn în Gen. 1:2.

[1] Se face referire la tablele cerești. Cf. xlvii. 3. Aceste însemnări se mai numesc și cărțile sfinților, căci scopul lor este de a le permite îngerilor să cunoască lucruri ce țin de viitor; cf. ciii. 2. Vezi și Ase. Is. 7:27.

[1] Altfel spus „îi voi îmbrăca în lumină strălucitoare”. Cf. Mat. 7:15. Cf. 2 En. xxii. 8-10, veșmintele celor binecuvântați sunt făcute din slava lui Dumnezeu. în 1 En. Ixii. 16, acestea sunt „veșminte de viață”. în realitate, acestea sunt trupurile spirituale ale celor binecuvântați. Cf. Apoc. 3:4, 5,18 etc.; 4 Ez. 2:39, 45; Ase. Is. 4:16, 7:22, 8:14.

flăcările unui foc strălucitor și strigăt de jale și de durere”. 6. Și el a zis către mine: „Locul acesta pe care-1 vezi - aici sunt aruncate duhurile păcătoșilor și ale celor care au hulit, ale celor care au făptuit nelegiuiri, ale celor care au stricat tot ceea ce Domnul a grăit prin gura profeților - (chiar) și lucrurile care vor urma. 7. Căci unele sunt scrise și însemnate sus în cer’, ca îngerii să le poată citi și să știe ce li se va întâmpla păcătoșilor, și duhurilor smerite, și celor care și-au chinuit trupurile și au fost răsplătiți de Dumnezeu; celor care au fost batjocoriți de oamenii răi: 8. Care L-au iubit pe Dumnezeu și nu au iubit nici aurul și nici argintul și niciunul dintre lucrurile bune de pe pământ, ci ei și-au dăruit trupurile chinurilor. 9. Care, de când s-au născut, nu au dus dorul hranei pământești, au privit totul ca pe o adiere trecătoare, au trăit după cuviință, și Domnul i-a pus mult la încercare și duhurile lor au fost găsite curate, ca ei să binecuvânteze numele Lui. 10. Și toate binecuvântările pentru aceștia eu le-am trecut în cărți. Și El i-a răsplătit pe ei, căci au iubit cerul mai mult decât viața lor de pe pământ; [și Domnul a zis:] chiar dacă erau călcați de piciorul oamenilor răi și erau asupriți și batjocoriți, ei au binecuvântat numele Meu.

11. Și acum voi chema duhurile celor buni care sunt din semința luminii și îi voi schimba pe cei născuți în întuneric, care, în timp ce erau în trupuri, nu au fost răsplătiți cu cinstea ce credința lor o merita. 12. Și îi voi face cu lumină strălucitoare' pe cei care au iubit numele Meu sfânt, și îi voi așeza pe tronul cinstei lor. 13. Și ei vor străluci la nesfârșit; căci dreptatea este judecata lui Dumnezeu, iar credincioșilor El le va da credință în sălașul căilor bune. 14. Și ei vor vedea cum cei născuți în întuneric vor coborî și mai mult în întuneric, iar cei drepți vor străluci. 15. Și păcătoșii vor scoate strigăte deznădăjduite și îi vor vedea cum strălucesc, și ei vor pleca cu adevărat acolo unde zilele și anotimpurile sunt hărăzite lor”.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament, 2 vol., ed. R. H. Charles, Oxford, 1913.

The Book of Enoch, tr. E. H. Charles, 1917.

The Book of Enoch, tr. Rev. George H. Schodde, Andover, 1882. (GS)

Black, M., *Apocalypsis Henochi Graece,* Leiden, 1970.

The Last Chapters of Enoch in Greek, tr. C. Bonner & H.C. Youtie, (studii și documente, viii) Londra, 1937.

The Books of Enoch: Aramaic Fragments of Qumran Cave 4, tr. J. T. Milik & M. Black, Oxford, 1976.

The Ethiopie Book of Enoch: A New Edition in the Light of the Aramaic Dead Sea Fragments, tr. Michael A. Knibb, Oxford: Clarendon Press, 1978.

Libri Enoch Versio Aethiopica, R. Laurence, Oxoniae, 1838.

Ephraim Isaac, *New light Upon the Book of Enoch from Newly- Found Ethiopie Mss., JAOS*103.2,1983 (El) ;Există două etape în dezvoltarea acestei idei. (1) în *1 Enoh* xlviii. 9, liv. 1, 2, Ixii. 12,13, xc. 26, 27, evreii care au renunțat la credință sunt pedepsiți acolo pe veci cu trupul și cu duhul. în xxxvii-lxx, după un timp, nelegiuiții urmează să fie îndepărtați. (2) Este doar un loc pentru pedeapsa spirituală, pentru evreii care au renunțat la credință xci-civ. în NT (de ex., Mat. 5:29, 30), Gheena este pentru păcătoși în general. Iudaismul târziu privea Gheena ca pe un purgatoriu al evreilor fără credință și ca locul pierzaniei veșnice pentru neamuri. Weber, *Jüd. TheoL* 341 *sqq.*

[1]Aparent, îngerul care păzea intrarea în Paradis. Cf. perspectiva saduchee din cii. 6,7.